

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 47 (1970) 1987 LAPKRITIS-NOVEMBER 17

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Grižta Maironis

Šiomis dienomis skaitėme išeivijos spaudoje apie Maironio 125-tojo gimtadienio minėjimą prie Kauno arkikatedros-bazilikos, kurios kriptojė palaidotas 1932 metais miręs Lietuvos atgimimo dainius. Ten buvo sakomos prakalbos, skaitomi Maironio eilėraščiai, dainuojama jo sukurta "Lietuva brangi" ir t.t. Minėjimas truko išsą pusdienį iki 11 v. vakaro. Jis būtų trukęs ir dar ilgiau, jeigu ne valdžios pareigūno kreipimasis į tūkstantinę minią baigti minėjimą ir išsiskirstyti. Sakoma, kad tame minėjime dalyvavo 8000 tautiečių, kurių eilėse buvo daug jaunimo. Maironio minėjimai vyksta žymiai mažesniu mastu visame krašte, net ir sovietinėje spaudoje. Jo eilėraštis "Lietuva brangi" tapo antruoju tautos himnu, nes Kudirkos sukurtasis yra uždraustas. Tai labai ryškūs ženklai, rodantys Maironio grįžimą į lietuvių tautos gyvenimą. O buvo laikai, kada jam buvo sakoma labanakt kaip nustojusiam reikšmės poetui, nes atgavusi savo nepriklausomybę Lietuva buvo užauginusi ir subrandinusi pajėgesnių ir modernesnių poetų. Anuomet vyresnioji karta apgailestavo Maironio grimzdimą užmarštin, o jaunoji karta didžiavosi literatūrinio savo pajėgumu, išaugusi ant maironiškų pamatų.

MINĖTI ženklai byloja apie Maironio grįžimą į dabartinį lietuvių tautos gyvenimą, grįžimą po pusšimčio metų. Kyla tad klausimas kodėl? Ar Maironio poezija per tą laikotarpį sustiprėjo ir niekam nebekelia pagundos sakyti jai labanakt? Tikriausiai ne. Talentingesnių poetų už Maironį yra ir dabartinėje Lietuvoje. Jeigu jo žvaigždė vėl pakilo Lietuvos horizonte, tai ne dėl naujai atrasto Maironio poetinio talento, bet dėl jo pagrindinės poezijos gijos, išreiškiančios visos tautos ilgesį tėvynės laisvės, tos tėvynės grožį, jos vargą ir geresnės ateities viltį. Maironis buvo poetas, kuris gyveno savo tautos vargais, rūpesčiais ir sugebėjo išreikšti tai, ką giliai jaučia visa lietuvių tauta. Tuo būdu Maironis tapo tautos balsu. Juk jisai kūrė carinės okupacijos laikais, kai tauta vilko rusiškąjį jungą. Kad ir nelabai įmanoma poezija jisai sugebėjo prabilti į tautiečių širdis, apdainuodamas tautos vargą ir keldamas ateities viltį: "O vienok Lietuva juk atbus gi kada, ne veltui tiek iškentėjo". Tame maironiškame balse ir glūdi poeto stiprybė, kuri iškyla šiandieną naujosios sovietinės okupacijos sąlygose, nes tauta naujoje vergijoje jaučia net didesnę slėgį nei caristinėje priespaudoje. Tai pagrindinė dingstis, pažadinusi Maironio sugrįžimą.

ARGI be Maironio nebuvo kitų poetų, dainavusių apie tėvynės grožį, jos lūkesčius, jos laisvę? Pažvelgę į poezijos antologijas matysime, kad maironiškų poetų buvo ir daugiau, netgi talentingesnių bei stipresnių literatūrinio požiūriu. Kodėl tad jie taip neįkilo ir netapo tautos balsais? Ogi todėl, kad Maironis buvo pirmas toks poetas pranašas. Vėliau susidarė ista maironiška linkmė poezijoje, bet anie dainiai tebuvo Maironio pėdsakai. Antra, dabartinėje pavergtoje Lietuvoje yra literatūriškai stiprių poetų, bet jų kūryba suvaržyta. Jų širdys neišsilyjeja magnetiniais žodžiais. Po grindžio poezijoje pasitaiko vienas kitas deimantukas, bet iki šiol nė vienas autorius nepasireiškė platesniu mastu. Išeivijoje turime gana stiprių poetų, sugebančių prabilti maironiškų balsu, kalbėti į tautos širdį, žadinti ateities viltį, bet jų kūryba pavergtos tautos nepasiekia, išskyrus vieną kitą slaptą atvejį. Spausdinami išeivijos poetų kūriniai okupuotoje Lietuvoje yra cenzūruojami, atrenkami, kad nepaskleistų pavojingų "bacilų". Jeigu šiandieną Maironis gyventų išeivijoje, tai ir jo eilėraščiai Lietuvos nepasiektų. Caro laikais galėjo gana plačiai veikti slaptieji knygnešiai iš Prūsijos, bet dabar tos galimybės nėra. Belieka senajam Maironiui grįžti iš savo kriptos į dabartinį Lietuvos gyvenimą ir tęsti pertrauktą savo misiją.

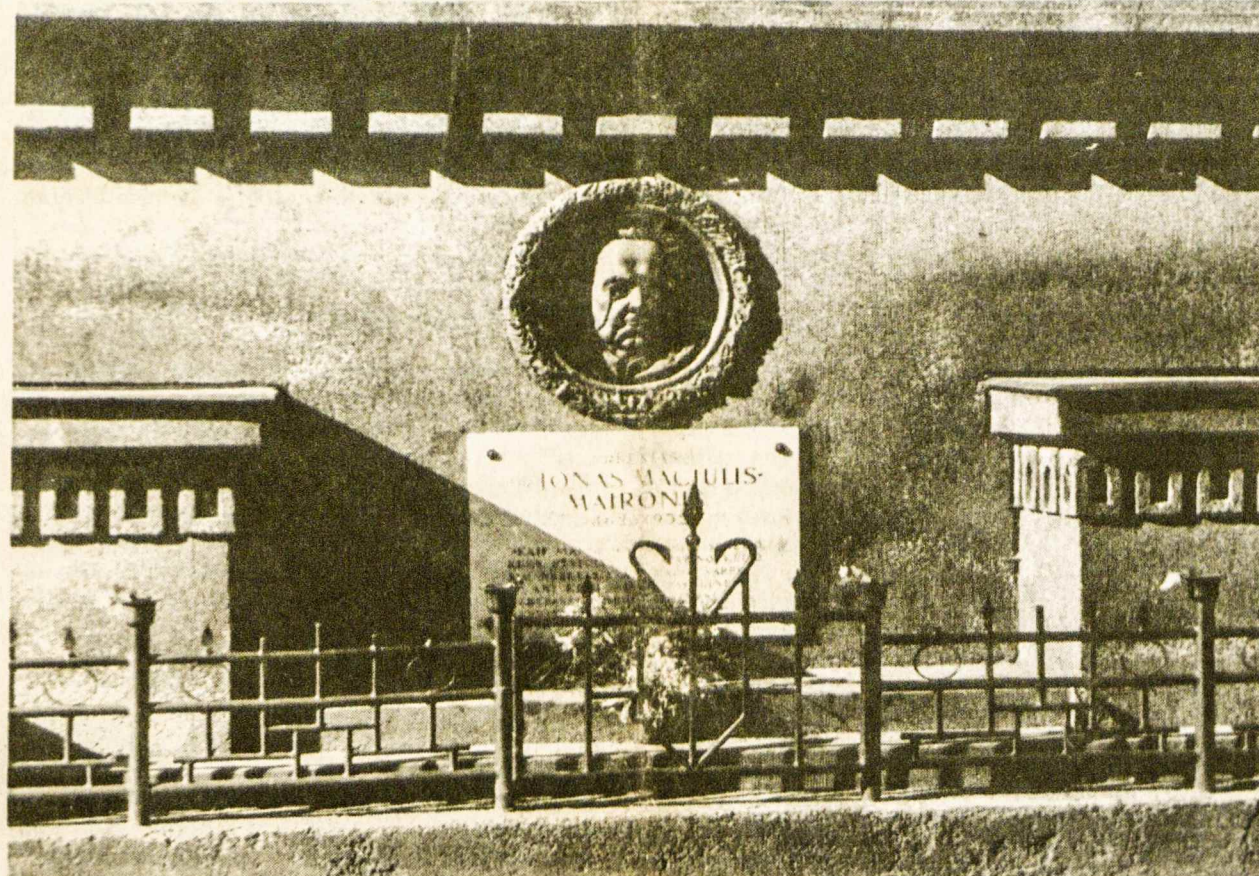
KANADOS ĮVYKIAI

Daug ateivių, mažai namų

Tradicine sosto kalba 34-tąjį Ontario parlamentą atidarė šios provincijos gubernatorius L. Alexanderis. Tai buvo triumfas liberalų premjerui D. Petersonui, rugsėjo 10 d. rinkimuose susilaukusiam 95 atstovų, kai parlamente yra tik 130 vietų. Šypsotis galėjo opozicijos vadu tapęs B. Rae. Jo NDP socialistų partija dabar turi 19 atstovų. Lūdniausia buvo šešiolikai konservatorių, kurie rinkimuose neteko net ir savo vado L. Grossmano. Parlamente ji laikinai yra pakeitęs A. Brandtas. Sosto kalboje premjeras D. Petersonas staiga apkarpė pažadus, teisdinamasis, kad pajamas gali sumažinti biržose prasidėjusi akcijų krizė. Daugeliui sosto kalbon įtrauktų pažadų trūksta konkrečių detalių. Platesnio dėmesio susilaukė vyriausybės įsipareigojimas viešosioms Ontario mokykloms parūpinti 4.000 naujų mokytojų, kad pirmuosiuose dviejuose skiriuose mokinių skaičius būtų sumažintas nuo 30 iki 20. Šiam planui įgyvendinti reikės \$297,4 milijono,

o ryškesnės naudos kažin ar bus susilaukta. Matyt, įtakos turėjo mokytojų streikas, reikalavęs daugiau laiko darbo valandomis pasiruošti pamokoms.

Aktualesnis buvo planas, kuris turėtų palengvinti namų įsigijimą. Miestų, ypač Toronto, gyventojus dabar smaugia per aukštos namų kainos, nepakankamas jų skaičius. Pagalba premjero D. Petersono vyriausybės numato tik pirmą kartą namus perkantiems asmenims. Dešimties metų laikotarpje specialiomis pajamų mokesčio nuolaidomis jiems bus leista sutaupyti namų pirmo įmokai \$10.000 (po \$1.000 į metus). Nuolaida galės pasinaudoti Ontario gyventojai, kurių metinis uždarbis neperžengia \$40.000. Iš tikrųjų ta pagalba nėra didelė. Dešimtmetyje jai numatyta \$500 milijonų arba \$50 milijonų per metus. Premjero D. Petersono vyriausybės prisipažįsta, kad daugiau naudos turės tik Ontario gyventojai mažesnėse vietovėse, (Nukeilta į 8-tą psl.)

Tautinio Lietuvos atgimimo dainius Maironis, palaidotas Kauno arkikatedros-bazilikos kriptojė. Čia buvo susirinkusi tūkstantinė minia paminėti poeto 125-jo gimtadienio. Antkapio įrašas: "Prelatas dr. Jonas Mačiulis-Maironis 1862-1932". Okupacinės sovietų valdžios įsakymu iš antkapio įrašo išimti žodžiai "Lietuvos atgimimo dainius". Žemiau įrašyti žodžiai iš jo poezijos "Kaip man gaila to balto senelio..."

Ruošiasi naujam pasauliniam karui?

Prancūzų žurnalisto samprotavimai, remiantis sovietiniais autoriais

Visame pasaulyje skamba reforminiai Sovietų Sąjungos šūkiai: "Taika", "Nauja mintis", "Atvirumas", "Bendradarbiavimas". Tokių sovietinių šūkių priskilauš 370 prancūzų, dalyvavę ekskursijoje į Sov. Sąjungą, grįžo Paryžium, kur veikia Prancūzijos-Sovietų Sąjungos draugystės sąjunga.

Prancūzų žurnalistas Alain Besancon dienraštyje "L'Express" 1987.X.16 paskelbė savo samprotavimus apie dabartinę Sov. Sąjungos politiką, daug kalbančią apie taiką, reformas, ir bando rasti atsakymą – *ko iš tikrųjų siekia dabartinė Sov. Sąjunga.*

Dvi linkmės

Pasak minėto žurnalisto, Sov. Sąjungoje vyrauja ne viena, o dvi linkmės. Pirmajai atstovauja Gorbačiovas, o antrajai – konservatoriai ir kariniai sluoksniai, tačiau abi linkmės siekia to paties tikslo – visuotinio kapitalizmo sužlugdymo pasaulyje.

A. Besancon mini du vadovėlius, išleistus 1986 ir 1987 m. sovietinės krašto apsaugos ministerijos istorijos institute. Vieno jų autorius esąs generolas Tiuškėvič, kito – Kiršin, Popov ir Savučkin.

Pasak jų, Lenino idėjos tebėra galiojančios pilnu savo pajėgumu. Pasaulis yra didžioji arena, kurioje vyksta kova tarp kapitalizmo ir socializmo. Trečiasis pasaulinis karas yra labai galimas ir gali prasidėti iš bet kurio vietinio sankirčio. Socialistinis frontas turi jam pasiroditi taip, kad galėtų jame dalyvauti geriausiomis sąlygomis. Tam tikslui reikia mokytis iš praėjusio pasaulinio karo, būtent pasinaudoti staugiu puolimu, paruoštu iš anksto sklebiant "taikos meilę", smerkiant ginkluotą tarptautinę plėtimą. Esą reikia prisiminti, kad Sov. Sąjunga praeityje moko bendradarbiauti su kapitalistinėmis valstybėmis ir jų padedama galėjo iškovoti pergalę prieš pagrindinį savo priešą.

Jėgų santykis

Karo atveju jėgų santykis bus palankus "socializmui". Kapitalistinės valstybės nesudarė vieningo, monolitinio fronto. Mažosios valstybės, kaip Švedija, Olandija, Belgija, gali būti lengvai pastumti į neutralumą. Helsinkio susitarimai jau pradėjo

ardyti vakariečių vieningumą. Pietų Amerika esanti "minkštas JAV pilvas". Prieš Pietų Afrikos respubliką formuojasi bendras frontas, kurį sudaro Angola, Botsvana, Zambija, Mozambikas ir Tanzanija. Nebereikia masinių, gausių partijų – mažos komunistų partijos, bet gerai sudrausmintos, gali lengvai įsiskverbti į didžiulias kairųjų partijas ir jas manipuluoti.

O kaip su atominiais ginklais? Jie visai neklaidu pradėti karo kaip politikos tęsinio "kitomis priemonėmis". Sankirčio atveju atominis puolimas arba net pati jo grėsmė gali pastūmėti kai kurias valstybes į neutralumą ir netgi priversti jas remti karines sovietų pastangas. Tai būtų įmanoma, žinoma, nuatomintoję Europoje.

Ar patikimi leidiniai?

Kiek yra patikimi minėti leidiniai, dėstą metodiską pasirošimo programą trečiam pasauliniam karui? – klausia prancūzų žurnalistas ir toliau taip samprotauja.

Visų pirma pabrėžtina, kad minėti kariniai sovietų autoriai nėra izoliuoti balsai. Ir "Karinių pajėgų komunistas" ir "Pravda" taip pat dėsto tokias mintis tiksliai ne taip atvirai. Be to, praktinė sovietų diplomacija laikosi tos pačios taktikos. Ji stengiasi pritaikyti visai sistemai bendrą taktiką, kurią ji sėkmingai naudoja tarptautinėje politikoje, būtent Jungtinėse Tautose ir UNESCO organizacijoje. O ten sovietinė diplomacija apmarina vakariečių reakciją prieš sovietinius žygius, sudaro frontus prosovietinių valstybių, žingsnių po žingsnio izoliuoja JAV, o jų sąjungininkus neutralizuoja ir paskui palenkia į kolaborantų eiles.

Šioje srityje kaip tik ryškiausiai pastebime skirtumą tarp sovietinio ir mūsų pasaulio. Mūsų strategija yra grynai gynybinė, jeigu iš viso yra tokia ir jeigu ji nesubyrą susidūrusi su per daug ryškiais sovietų išpuoliais. Gorbačiovo strategija yra pasaulinė, paveldėta iš Lenino ir yra nukreipta į "visišką kapitalizmo sunaikinimą". Šiai taktikai viskas yra pajungta.

Žino karo pradžią?

Ar tai reiškia, kad Gorbačiovas žino karo pradžios dieną

ir ruošiasi užimti Europą, kaip kadaise svajojo Hitleris, ruošdamas Barbarosos planą? Ne atrodo. Be abejonės, Sov. Sąjunga ruošiasi karui, nes jam skiria esminius, ekonominis ir technologinius savo išteklius, nors gerai žino, kad niekas nesirengia jos pulti. Tačiau, būdama ištikima Leninui, ji pajungia karą politikai, kuriai karas turi būti atvira, galimybė su perspektyva jį laimėti. Tai vienas Gorbačiovo motyvų, skatinančių panaikinti mas branduolinių ginklų: pastarųjų buvimas daro labiau rizikingą strateginį apskaičiavimą.

Tikslas – pergalė

Ši politika turi vieną tikslą, būtent visišką pergalę. Tačiau šis tikslas, imant teoriškai, gali būti pasiektas ir be karo. Pastarasis yra sunki operacija, kurios Sov. Sąjunga, kaip palyginti atsilikusi šalis, negali pakelti be rizikos. Ekonominė Gorbačiovo "reforma" nepavyko. Pardutuvės tuščios, visur vyrauja grobstymas, taip kad prieš ateinančios žiemos pradžią Gorbačiovas, kalbėdamas Murmanske, perspėjo gyventojus nepulti panikon ir aiškino, kad demokratizacija reikianti drausmės sustiprinimą... Jei taip yra dabar, kaip būtų pasaulinio karo atveju, siekiant užkariauti visą pasaulį? Sov. Sąjunga gali pradėti karą tiksliai su pagalba tv, prieš kuriuos ji ruošiasi kariuoti. Mes turėtume tiecti jai ginkluotę, mašiną, skaitytuvus. Neseniai Chissano, šefas Mozambiko šalies, kurią nusiaubė komunistas, atnešęs badą, lankėsi Paryžiuje, prašydamas karinės pagalbos. Prancūzijos vyriausybės pažadėjo tą prašymą svarstyti. Tai miniatiūrinis pavyzdis, rodantis tai, ko laukia Maskva Europos mastu.

Ryšium su šiomis mintimis verta priminti ir rusų rašytojo disidento Aleksandro Zinovjevo knygą "Gorbačiovizmas arba iliuzijos galia". Pasak jo, dabartinis persitvarkymas Sovietijoje tėra persitvarkymas propagandoje. Gorbačiovas nori, kad visuomenė bėgtų zovada, bet to niekad nebus. Gorbačiovas baigs savo karjerą kaip Chruščiovas arba nuiis brežnevine linkme. Menki reformos rezultatai bus pridengti didele propaganda. M.

Pasaulio įvykiai

ITAMPA KREMLIUJE ATSKLEIDĖ STAIGUS MASKVOS kompartijos viršininko Boriso Jelcino atleidimas iš šių pareigų. Jį pakeitė politbiuro narys Levas Zoikovas. B. Jelcinas taip pat buvo politbiuro narys, tik neturėjo balsavimo teisės. Jiedu abu iškilo 1985 m. pavasarį, kai kompartijos vadu tapo M. Gorbačiovas. Prieš tai B. Jelcinas devynerius metus vadovavo kompartijai Sverdlovsk, o M. Gorbačiovo dėka greit tapo sostinės Maskvos komunistų viršininku. Ir L. Zoikovas, ir B. Jelcinas yra aiškūs M. Gorbačiovo reformų šalininkai. Skirtumas yra tik tas, kad L. Zoikovas pritarimą reformoms reiškė tyliai, kai tuo tarpu B. Jelcinas ne tik jas rėmė, bet ir viešai pradėjo kritikuoti jų nepakankamumą. Jau 1986 m. pavasarį įvykusiame 27-tajame kompartijos kongrese B. Jelcinas

drįso priminti, kad kompartijos veikėjai turėtų atsakyti jiems parūpintų valdiškų automobilių su šoferiais bei kitų privilegijų. Dar aštresnių išsokimų B. Jelcinas padarė šiemetiniame kompartijos centro komiteto posėdyje spalio 21 d. Pasak M. Gorbačiovo, asmeninės B. Jelcino ambicijos pasidarė didesnės už kompartijos interesus. Dėl jų jis ir buvo atleistas iš pareigų. Iš trumpų prasarimų matyti, kad B. Jelcinui nepatiko per daug lėti reformų žingsniai, kad jose jis nematė nieko gero liaudžiai ir netgi drįso kritiką reikšti centriniam komitete be politbiuro pritarimo. Spėjama, kad M. Gorbačiovas buvo priverstas nutildyti per karštą reformų šalininką B. Jelciną, norėdamas nuraminti konservatyvius savo kritikus bei jų opoziciją reformoms. "Pravda" netgi paskelbė vedamąjį, raginantį susidoroti su M. Gorbačiovo reformų kritikais, neminėdama B. Jelcino, tik kritikus, kurie trukdo pradėtą darbą ir šaipo si iš klūčių.

Kritikavo ligonines

Komjaunimo laikraštis "Komsomolskaja pravda" pirmą kartą paskelbė rašinį apie psichiatriinių ligoninių panaudojimą sveikų žmonių bausmėms. Lig šiol ši tema apie sovietines ligonines būdavo neliečiama. Apie jas rašydavo tik užsienio spauda, smerkdama laisvės kovotojų uždarymą psichiatriinėse sovietų ligoninėse, jų kankinimą specialiais vaistais. "Komsomolskaja pravda" nutyli politinius kalinius, bet pripažįsta psichiatriinių ligoninių piktnaudžiavimą. Esą jose būdavo uždaryta ir sveikų asmenų nubausti už nepaklusnumą valdžios pareigūnams. Tie nekalti žmonės ten nelegaliai susilaukdavo psichiatriiniams ligoniams skirtų injekcijų. Tvirtos tokių ligoninių sienos ilgus metus slėpė psichiatrijos piktnaudžiavimą. Kartais Sovietų Sąjungos piliečiai psichiatriinio "gydymo" susilaukdavo dėl nesutarimų su savo viršininkais, pasipriešinimo milicijai. Laikraštis pateikia kelis konkrečius pavyzdžius, minėdamas nukentėjusių asmenų vardus. Uždarymas psichiatriinėje ligoninėje, net ir atgavus lais-

vę, visam gyvenimui likdavo tokio žmogaus kartotekoje. Jis negalėdavo savo protesto pareikšti teisme. Laikraštis taipgi pasmerkia blogas sąlygas pacientams psichiatriinėse ligoninėse, menką psichiatrų gydytojų kvalifikaciją.

JT rezoliucija

Jungtinių Tautų visumos posėdis 123:19 balsų santykiu priėmė rezoliuciją, reikalaujančią sovietų kariuomenės atitraukimo iš Afganistano. Rezoliucijos priėmimą stebėjo keli Niujorko iš Afganistano atvykę partizanų vadai. Visumos posėdžio rezoliucijos negalima sustabdyti, nes jai negalioja saugumo taryboje turimos didžiųjų valstybių veto teisės, tačiau ji neturi vykdamosios galios. Sovietų Sąjungai betgi buvo labai nemaloniai rezoliucijos rėmėjų kalbos. Į jų eiles įsiriškavo ir Kanados ambasadorius Stephen Lewis atstūrus žodžiai. Šis sovietams dažnai palankios NDP partijos veikėjas dabar žavėjosi Afganistano laisvės kovotojų pasipriešinimu sovietiniams okupantams, M. Gorbačiovą pavadinęs stalininku ir suabejojęs jo atvirumo politikai, kol Afganistane tebėra okupacinė sovietų kariuomenė.

Skaudi bomba

Š. Airijos katalikus ir protestantus sukrėtė lapkričio 8 d. Enniskillene prie žuvusiųs karius skirto paminklo sprogdinėjimo bomba. Tada kaip tik buvo ruošiamasi pagerbti didžiuosiuose pasaulio karuose kritusius karius, kurių eilėse buvo ir protestantų, ir katalikų. Sprogime žuvo 11 civilių gyventojų, buvo sužeisti 63. Ir vėl nukentėjo abi religinės grupės. Bombą padėję IRA teroristai paskelbė atsispausmą. Esą ji buvo nukreipta prieš parade dalyvausiančius britų karius, bet sprogo per anksti, kai jų dar nebuvo toje vietoje. Bomba turėjo būti susprogdinta radijo bangomis. Teisinamasi, kad sprogimą atsitiktinai iššaukė britų kariuomenės ryšiams naudojamą radijo siųstuvą. Kita panaši bomba buvo rasta ir nuginkluota prie žuvusiųs karius skirto paminklo kaimyninėje Tullyhommono vietovėje.

Šiame numeryje:

Grižta Maironis

Kadaise jam sakėme labanakt, o dabar – sveikiname

Ruošiasi naujam pasauliniam karui?

Naujoji sovietų politika ir jų siekiai pasaulyje

Tie patys upeliai, tik mes nebe tie...

[Spūdžiai grįžusio iš gimtojo Suvalkų trikampio

Metinis VLIKo seimas

Paskaitos, diskusijos, rezoliucijos ir kai kurie nesklandumai

Jaunimas Lietuvos laisvinimo darbe

Kaip spręstina ši aktuali mūsų veiklos problema?

Tamsioji "Aerofloto" pusė

Slaptoji Sovietų Sąjungos lėktuvų linijos paskirtis

Penkiolika metų tiesos sargyboje

"LKB kronikos" reikšmė pavergtai Lietuvai ir išeivijai

Lietuvos vardas aid Vokietijoje

Krikšto sukakties proga prabilo hierarchai ir spauda

Sumaišyti įvykiai ir laikas

Netikslūs sovietinės spaudos informacija apie etnografinius rinkinius

Du straipsniai lietuviškom temom anglų kalba

Apie Amerikos lietuvių spaudą ir prieškarinę Lietuvą

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoj – JAV doleriais). Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication — 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

RELIGINIAME GYVENIME

Vatikano radijo dienraštis, ci-tuodamas spaudos agentūras, praneša, kad iš sovietinio lagerio paleistas kun. Jonas-Kastytis Matulionis. Žinią Maskvoje spaudos agentūrom perdavė buvęs sąžinės kalinys rusas Aleksandras Ogorodnikovas, kuris buvo telefonu susisiekęs su Vilniumi. Kun. J. K. Matulionis po jo suėmimo 1984 m. lapkričio mėnesį kalėjime ir lageryje buvo išlaikytas beveik ištisus trejus metus. Sovietinio teismo jam paskirta trejų metų bausmė turėjo baigtis 1987 m. lapkričio 8 d. Taigi paleidimas buvo pankstintas tikrai keliom savaitėm, nors iš Lietuvos ir iš užsienio nuolat ėjo prašymai į Maskvą, kad kun. J. K. Matulionis, kaip nieku nenusikaltęs, būtų tuoj paleistas iš lagerio. Vienintelis jo "nusikaltimas" Vėlinių proga Kybartuose surengė procesiją iš šventovės į kapines...

Kun. Matuliono sveikata visada buvo labai silpna. Nepakečiamas priverčiamųjų darbų lagerio sąlygos ją visai palaužė. Spaudos agentūros rašo, kad iš kun. Matulionio paliko "tiksliai griaučiai", nes jo svoris yra sumažėjęs iki 40 kg. Paskutiniu laikų lageryje jam nuolat buvo siūloma pasirašyti malonės prašymą, prisipažįstant prie teismo pirmųjų tariamų nusikaltimų. Tačiau kun. Matulionis nesutiko veidmainiauti ir kalbėti prieš savo sąžinę. Į prievartavimus jis visada atsakydavo: "Mane nuteisė neteisingai". Norėdamas išvengti nuolatinių prievartavimų, jis parašė laišką prokurorui, prašydamas, palikti jį lageryje iki bausmės pabaigos.

Grižęs kun. Matulionis spalio 22 d. buvo priregistruotas savo bute Vilniuje, Gorkio gatvė 17, butas 6. Dabar jis įsikėlo klebono, kuris padarytų atitinkamus žygius jam įdarbinti savo parapijoje. Kun. Matulionis fiziškai yra visai nusilpęs, bet dvasiškai stiprus ir pilnas optimizmo, Dievo ir žmonių meilės. "Niekio neturiu, bet turiu Dievą", – sako jis. Turėjo progos pamatyti, koks bausis ateizmas, gyvenimas be Dievo...

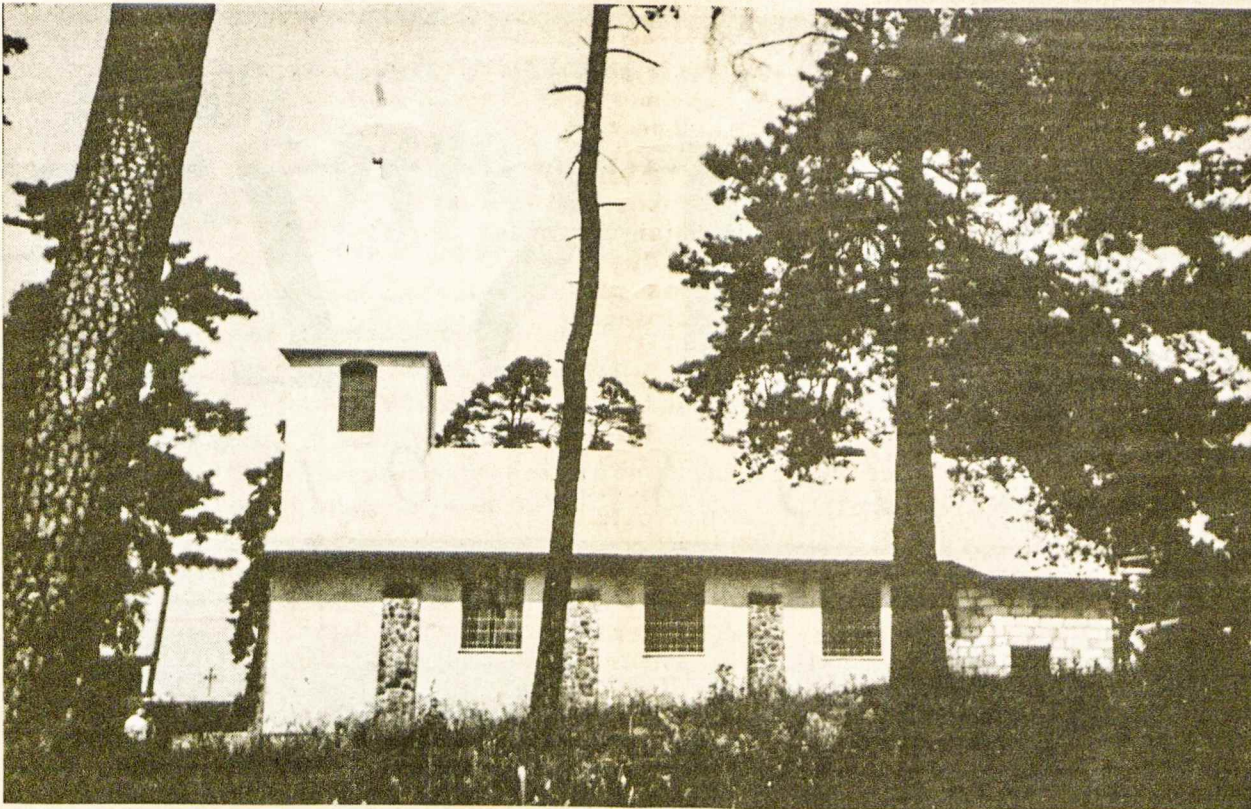
Vatikano radijo dienraštis priminė ir kitų dvejų lietuvių kunigų – Alfonso Svarinsko ir Sigitos Tamkevičiaus likimą. Abiejų kunigų padėtis kelia didelį susirūpinimą. Jau trys mėnesiai niekas, net šeimos nariai Lietuvoje, neturi jokių žinių apie kun. A. Svarinską, kuris sovietiniuose lageriuose jau yra iškalėjęs 20 metų. Jo sveikata esanti taip pablogėjusi, jog paskutiniu metu prašoma jį išleisti į Vakarus, kad galėtų būti atitinkamai gydomas. Užsienio spaudą pasiekė žinia, kad kun. Sigitui Tamkevičiui paskirtoji šešerių metų lagerio ir ketverių metų tremties bausmė esanti sumažinta. Nuo 1983 m. gegužės mėnesio kalinamas kun. Tamkevičius iš lagerio būsiąs paleistas 1988 m. gegužės mėnesį. Ketveri metai tremties esą sumažinti iki dvejų metų. Bet jeigu tai yra tiesa, – klausia užsienio spauda, – ką reiškia Maskvos religijų reikalų tarybos pirmininko Karčevo užtikrinimas Amerikoje, kad iki lapkričio mėnesio Sovietų Sąjungoje būsią išlaisvinti visi sąžinės belaisviai?! Vatikano radijo dienraštis primena, kad Lietuvoje 1987 m. pradžioje 46.000 asmenų pakartotinai pasirašė prašymą, kad visi trys lietuviai kunigai iš lageryių būtų tuoj išlaisvinti ir grąžinti į pastoracinį darbą Lietuvos vyskupijose.

Okupuotos Lietuvos televizijoje 1987 m. spalio 7 d., 21.40 v., buvo rodomas filmas "Tiltas tarp Ženevos ir Vilniaus". Buvo ro-

domi ir vaizdai iš rugpjūčio 23 d. demonstracijos Vilniuje. Užsienio spaudos nuomone, šio filmo tikslas buvo parodyti šveicaram, kad Lietuvoje galima rengti demonstracijas. Buvo mėginama įrodyti, kad Lietuvoje tikrai yra vykdoma demokratizacija. Filme, deja, nebuvo parodyti kiti vaizdai, kurie liudija apie labai grubius mėginimus susidoroti su tikrai demokratinį taikos demonstracijų dalyviais – Nijole Sadūnaite, Robertu Grigu ir kun. Roku Puzonu. Saugumo agentai šiuo metu renka parašus po raštu, kuriuo norima suniekti šiuos tris drąsius, visoje Lietuvoje ir užsienyje gerai pažįstamus žmogaus teisių ir demokratinį laisvių gynėjus. Saugumas deda pastangas, kad Robertas Grigas būtų pašalintas iš zakristijono pareigų Kiauklių parapijos šventovėje. Saugumo spaudžiami, trys Kiauklių parapijos komiteto nariai pasirašė pareiškimą, pagal kurį Grigas yra atleidžiamas iš darbo. Vėliau, kiti dvyliko komiteto narių pasisakė prieš Grigo atleidimą ir prieš Saugumo mėginimus bauginimai išgauti parašus po pareiškimu. Trys komiteto nariai pareiškimą pasirašė tik dėl to, kad buvo grąšinama uždaryti Kiauklių šventovę. Raštiškai protestavo ir daugiau kaip šimtas Kiauklių parapijos tikinčiųjų. Prieš Grigo atleidimą pasisakė ir parapijos klebonas. Todėl Grigas nebuvo atleistas. Jis ir toliau eina zakristijono pareigas Kiauklių šventovėje.

Sąžinės kalinys kun. Sigitas Tamkevičius 1987.VIII.24 rašo: "Ne tai yra svarbiausia, kada išėjusi į laisvę. Dievas žino kur aš esu reikalingiausias, ir ne man dirguoti Auksčiausiojo planus. Svarbu, kad mūsų gyvenimas nebūtų tuščias. Svarbu, kad nereiktų apgailėti praėjusių dienų, mėnesių ir metų. Bažnyčia išmoko mane mylėti ir branginti krikščionis. Vargas man, jei kaip dezertaras bėgčiau nuo kryžiaus. Likime maldos vienybėje. Kun. Sigitas".

Kaip praneša Kestono kolegijos biuletenis, Latvijoje grupė liuteronų kunigų pasirašė atvirą laišką Pasaulio liuteronų federacijai ir pasaulio latvių krikščionių bendruomenei, protestuodami prieš valdžios kišimąsi į liuteronų vidaus gyvenimą. Neseniai vienas žymiausių Latvijos liuteronų kunigų – teologinės kunigų seminarijos dėstytojas ir dekanas Modris Plate buvo pašalintas iš pareigų seminarijoje ir Kuldigos bei Edolės parapijose. Dėl pašalinimo iš pareigų protestavo pasauliečiai, kunigai bei nauji įsikūrusio "Atdzime un Atjaunuothe" – "Atgimimas ir atsinaujinimas" sąjūdžio nariai. Netrukus už dekaną Modris Plate gynyką, iš pareigų buvo pašalinti Rygos liuteronų teologinės seminarijos rektorius dr. Roberts Akmentinš ir dekanas Aivars Beimanis. Šie iš seminarijos pašalinti kunigai dėstytojai, yra visoje Latvijoje žinomi, mylimi ir gerbiami. Jų vienintelė "kalte" yra siekimas sąžiningai ir be kompromisų tarnauti Dievui ir savo tikintiesiems. Atvirame laiške latviai liuteronai kunigai protestuoja ir prieš liuteronų vyresnybėje pasireiškiantį nuolaidumą tiems, kurie prisideda prie tikinčiųjų Bendrijos naikinimo. Atviro laiško autoriai gina "Atgimimo ir atsinaujinimo" sąjūdžio užmojų – atnaujinti Liuteronų Bendrijos neieciamybę ir pasitikėjimą žmonių akyse. Panašų protesto laišką dėl liuteronų teologinės seminarijos rektoriaus dr. Roberts Akmentinš pašalinimo iš pareigų pasirašė 45 Latvijos liuteronų teologinės seminarijos Rygoje dėstytojai ir studentai. CIL

Suvalkų trikampio žagarių kaime naujai pastatyta šventovė vietoje sudegusiosios senosios, kuri buvo medinė

Tie patys upeliai, tik mes nebe tie...

Lietuviškame Suvalkų trikampyje pasizvalgys

VYTAUTAS PEČIULIS

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Vidugirių šventovė

Daugiausia kalbama apie naujai statomą Vidugirių šventovę. Nesutikau nė vieno žmogaus, kuris būtų džiugiai kalbėjęs apie šventovę, kuri bus visai arti. Daug kas užkalbin-tas pasisako, kad bus arčiau, bet nė vienas nesiskundė jog per toli į Punską. Asmuo, su kuriuo rimčiau pasikalbėjau apie statomą šventovę, pasakė štai ką. Suvalkų miestas esą turi apie 40.000 gyventojų. Ten yra tik viena šventovė, antroji – tik pagalbinė, bet ten neskubama statyti taip trūkstant šventovės. Suvalkuose ji yra būtina reikalinga pagal gyventojų skaičių. Tačiau čia, kur nėra būtinumo, ir dar lietuviams, yra statoma šventovė, nors jos niekas nereikalavo.

Kyla klausimas: o kaip bus su apylinkėje gyvenančiais lenkais? Ar jiems nebus leista toje šventovėje melstis? Sakoma, ta šventovė statoma tik lietuviams. Visur Lenkijoje yra didelis trūkumas statybinių medžiagų. Ūkininkas, norėdamas pastatyti ūkio pastatą, turi laukti eilę metų, kad gautų paskyrimą medžiagos. Jeigu visą laiką būtų toks vyskupo palankumas lietuviams, kaip dabar, nebūtų pagrindo baimintis, kad Vidugirių šventovė taps lenkinio centru. Tačiau prisiminkim kas buvo, kai netolimoje praeityje buvo nepalankūs vyskupo lietuviškiems reikalams. O tokių gal ir vėl būti ateityje.

Prieš metus "TŽ" buvo plačiai rašoma apie tos šventovės reikalingumą. Atsiliepė savo straipsniu ir prel. I. Dzermeika. Tai neįrodo, kad ateityje dėl statomos šventovės nenumkentės esamos lietuviškos pamaldos, Punske, Seinuose bei Smalėnuose. Vidugiriai yra pačiame Punsko parapijos pakraštyje.

Pagal dabartinį apskaičiavimą, penkių kilometrų spinduliu Vidugiriuose pamaldas lankys apie 300 šeimų. Tai atitrauks nemažai lietuviškų kaimų nuo Punsko. Vienas kaimas Smalėnų parapijos gali pasirinkti Vidugirius vietoje Smalėnų. Nuo Seinų gali būti atitraukti keturi stiprūs kaimai, kurie Seinų parapijai būtų nuostolis. Žagarių šventovė atitrauks visus pasienio kaimus nuo Seinų. Kas tuomet beliks Seinams? Tik saujelė miestiečių gyvenančių ir keletas kaimų. Sumažėjus lankančių lietuviškas pamaldas, kiekvienas gali pasakyti, kad tada prasi-dės lietuvių išsklaidymas ir silpnėjimas to branduolio, kuris dabar yra Punske. Dėl to lietuviai tame krašte ir trikampiečiai išeivijoje žiūrį į Vidugirius atvejį abejingai, nors nedaro nieko, kad statybos darbai būtų sustabdyti. Jie svarsto dabarties pasekmes ateityje.

Tokie asmenys yra vadinami "bedieviais" ir lietuviškų reikalų kenkėjais. Tačiau tame krašte nerasime nė vieno lietuvių, kuris norėtų pats sau pakenti ar tai kultūriniame, ar tai tikybiniame gyvenime.

Praeities pėdsakai

Kiekviename kaime užtiknama po keletą pakelių kryžių. Yra buvusios Šv. Kazimiero

draugijos pėdsakų, nes kiekviename kaime, kuriame buvo draugijos skyrius, yra pastatytas tos draugijos kryžius tai organizacijai atminti. Kreivėnų kaime yra pastatytas paminklas knygnešui Matulevičiui. Navinykų kaime senyvas lietuvis Antanas Milončius atsimena laikus, kai jų kaime stovėjo Lietuvos kariai. Jis yra pastatęs paminklą-kryžių jų garbei. Nors jis buvo verčiamas paminklą nugriauti ir už tai buvo pasodintas į kalėjimą, tačiau nesutiko nugriauti istorinio paminklo. Jis tebestovi ir dabar.

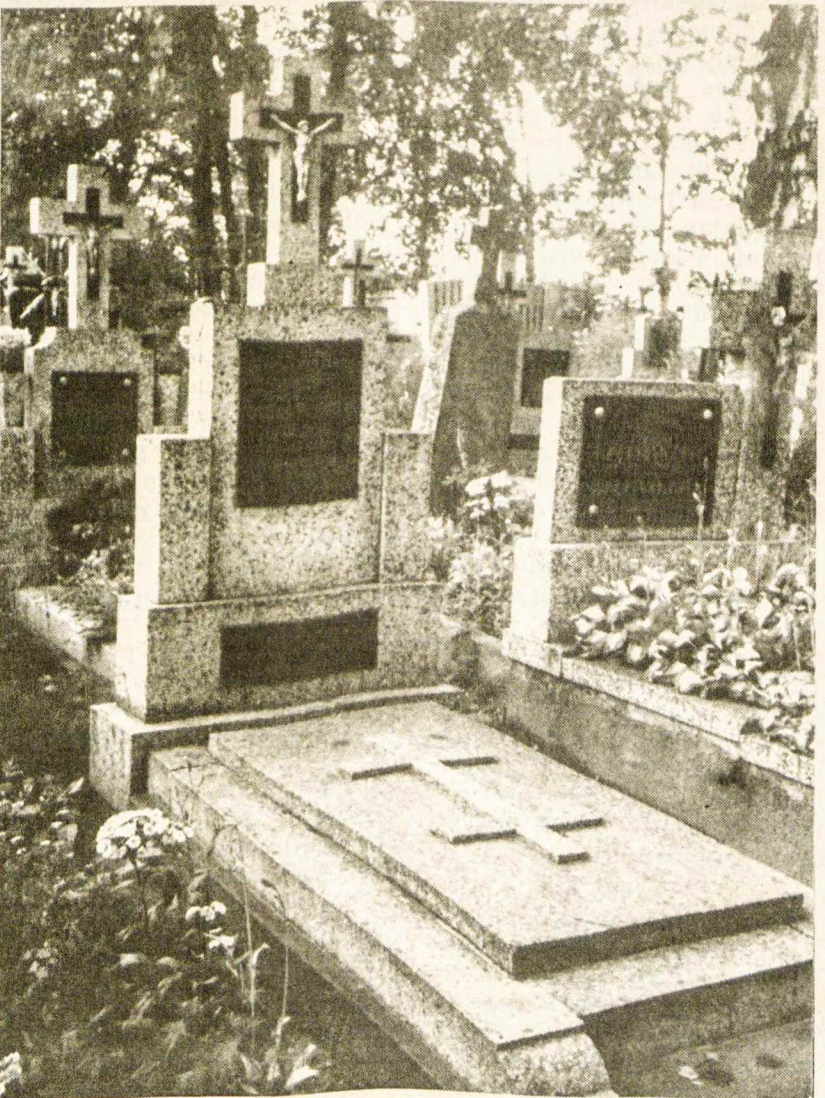
Kultūrinė veikla

Kultūriniame gyvenime savi-veikla yra labai gyva. Kaimuose veikia vaidybos rateliai. Ūkininkų klojimai pavasarį ir ankstyvą vasarą virsta savi-veiklos teatrais. Kai kuriuose būreliuose veikia dainos bei šokių vienetai. Betkokiam susibūrimo yra daug dainuojama. Visur laikomasi lietuviškų papročių.

Didžiausias "dabarties" rūpėstis yra pastatymas lietuvių kultūros židinio Punske, kuriame būtų galima laisviau puoselėti kultūrinį gyvenimą.

Kapas lietuvių karių, kovojusių už Lietuvos laisvę 1919 m. Seinų srityje. Seinų kapinėse. Jame palaidoti aštuoni lietuviai. Antkapyje matyti įrašas: "A. a. Čia ilsisi nežinomi Lietuvos kariai žuvę 1919 m."

Paminklas a.a. POVLUI PEČIULIUI, vietiniam visuomenės veikėjui, Punsko kapinėse

A+A ADELEI DAUGINIENEI

mirus,

sūnoms VALTERIUI, BRONIUI, dukrai LINAI JUZU-KONIENEI, vaikaičiams, giminėms bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžių užuojautą –

"Atžalyno" tėvų komitetas ir šokėjai

A+A STEFANIJAI JAGĖLIENEI

mirus,

jos vyrą JUOŽĄ JAGĖLĄ, sūnų ir dukrą su šeimos nuoširdžiai užjaučiu –

Povilas Barbatavičius

A+A vilniečių rašytojui JERONIMUI CICĖNUI

mirus, nuoširdi užuojauta žmonai PETRUTEI, šeimai ir artimiesiems –

Monika Gaputytė
Kazys ir Vilma Gapučiai
Kanadoje

Mielam broliui vilniečiui A. a. VACLOVUI SKREBUTĖNUI

mirus,

jo žmonai JULIJAI ir boliiui ALBERTUI reiškiu nuoširdžią užuojautą –

Kazys Baronas,
Vakaru Vokietija

A+A inžinieriui LEOPOLDUI BALSUII, garbiam Mažosios Lietuvos fondo mecenatui,

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą jo žmonai, sūnoms, giminėms ir artimiesiems –

Mažosios Lietuvos fondo valdyba

A+A inžinieriui LEOPOLDUI BALSUII

mirus,

jo žmonai LYDIJAI ir šeimai nuoširdžią užuojautą reiškia –

Ema ir Bronius Gudinskai,
Simcoe, Ontario

P A D Ė K A

A. a. MARCELIUS MEŠKAUSKAS,

mylimas mano vyras

gimęs 1910 m., mirė 1987 m. rugsėjo 17 d.

Nuoširdžiai dėkoju prel. J. Tadaraukui, kun. A. Simanavičiui, OFM, ir kun. B. Pacevičiui už atlaikytas šv. Mišias. Ačiū prel. J. Tadaraukui už gražų pamokslą, o V. Verikiaičiui už gražų giedojimą šv. Mišių metu. Ačiū kun. Eugenijai Jurgučiai, už Rožinio maldas.

Nuoširdus ačiū visiems, užprašiusiems šv. Mišias, atsiuntusiems gėles, aukojusiems "Tėviškės žiburiams", Tautos fondui, ir už užuojautas, pareikštas žodžiu, raštu ar per spaudą.

Esu labai dėkinga savo krikšto sūnui Ramūnui Stanaičiui ir Ilnai Stanaitytei už nuoširdžią pagalbą sunkiausiose mano gyvenimo valandose.

Ačiū visiems, palydėjusiems velionį į kapines ir ypač dėkinga velionies karsto nešėjams. Ačiū Tėvui Pijui už maldas kapinėse laidojant velionį. Ačiū poniams už gardžius pyragus, A. Gataveckui už priešpiečių paruošimą.

Visiems dėkinga –

Stefa Meškauskienė

Canadian Art Memorials Ltd.

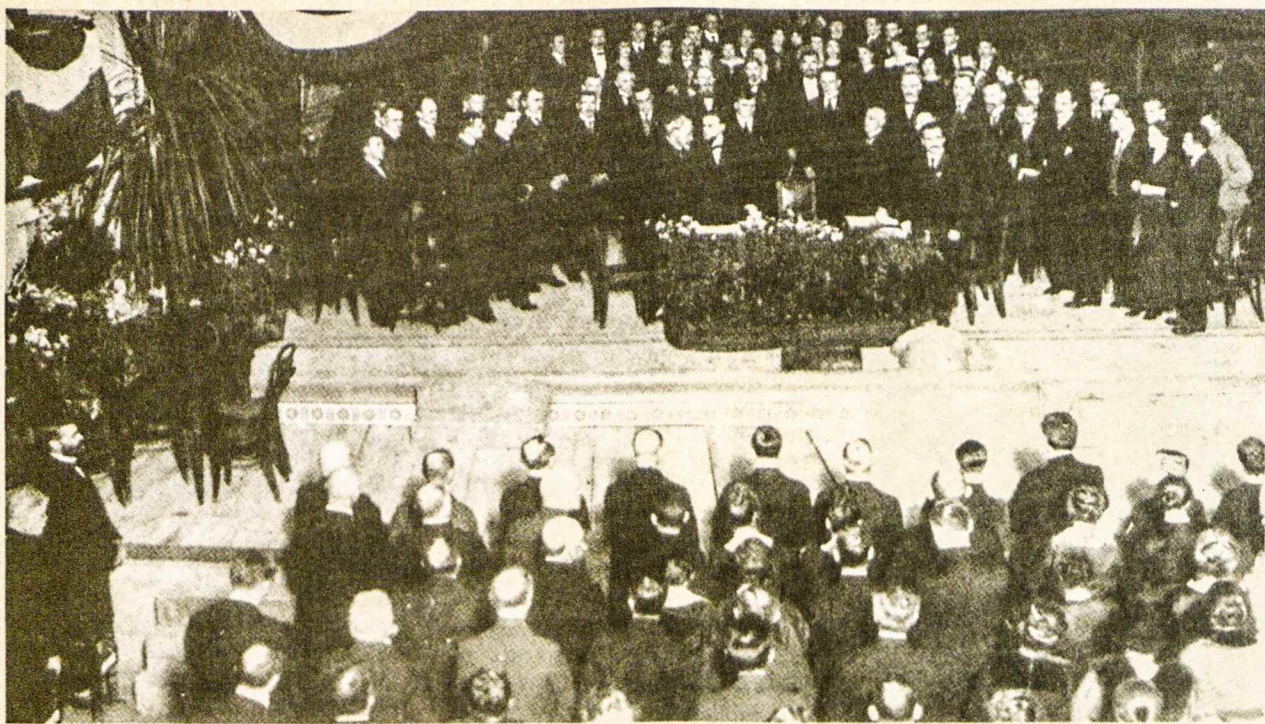
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUISTEMPOREALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus – greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

Latvijos nepriklausomybė buvo paskelbta Rygoje 1918 metų lapkričio 18 dieną. Iš 1968 m. leidinio "Lettonie"

Metinis VLIKo seimas

J. V. DANYS

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Tautos fondas auga

Pagrindiniai Tautos fondo tarybos pirm. A. Daunio ir valdybos pirm. J. Giedraičio pranešimai buvo gerai paruošti (spausdintos kopijos išdalintos) su iliustruojančia statistika. Fondas siekia sutelkti 5 milijonus dolerių, kad VLIKo veiklai ir kitom išlaidom pakaktų palūkanų iš kapitalo. Dabar jau pasiektas vienas milijonas. Iš jo 550,000 dol. yra Lietuvos laisvės izde, kurio tik palūkanos naudojamos.

VLIKui reikia \$150-200 tūkst. tūkst. per metus. Pernai palūkanų gauta \$54,000.

Tautos fondo atstovybės Kanadoje pirm. A. Patamsis įteikė \$60,000 čekį ir padarė kelias bendro pobūdžio pastabas. Esąs girdėjęs, kad PLB iš Lietuvos buvo gavusi laišką, siūlantį panaikinti VLIKą, tada keliavimas į Lietuvą bus nevaržomas (?); PLB valdyba šaukianti suvažiavimą susijungti su VLIKu, bet VLIKas nesutinka; klausė kiek čia tiesos? Kvietė pamiršti senas (26) politines partijas bei jų kivičius ir dirbti nepriklausomos Lietuvos atstatymui.

Santykiai su organizacijomis

Seimo programoje buvo dvi paskaitos. Tema "VLIKo santykiai su organizacijomis" kalbėjo VLIKo vicepirm. V. Jokūbaitis. Tai buvo prakalba, kurios vienoje dalyje trumpai išvardino svarbiausius VLIKo atliktus darbus. Tai buvo VLIKo pirm. dr. K. Bobelio padaryto pranešimo pakartojimas.

Kita prakalbos dalis buvo organizacijų, su kuriomis VLIKo santykiai buvo geri, išvardinimas. Kiekvienai buvo pareikšta komplementų, panašių turiniu, bet su kitokia žodžių kombinacija.

Sąrašo pradžioje buvo Bažnyčios atstovai, įskaitant ir popiežius. "Jo Šventenybė įvertino VLIKo veiklos darbą ir pirmininką dr. K. Bobelį už pasišventimą Lietuvos laisvinimo darbe apdovanojo aukštu ordinu", — pareiškė V. Jokūbaitis. Tikrai labai gražu, kad popiežius įvertino VLIKo darbą, nes tai ar nebus pirmas kartas, kad bažnytinis ordinas suteiktas už politinį darbą. Kanadoje yra bent ketvertas lietuvių popiežiaus apdovanotų. Otavos arkivyskupijoje beveik kasmet vienas kitas apdovanojamas, bet apdovanojimo akte būna išvardinama tik religinio pobūdžio veikla ar darbai.

"Gerų" organizacijų sąrašas buvo baigtas, pabrėžiant "Reorganizuotos lietuvių bendruomenės" (tai Čikagos kūriny) narių ir vadovybės labai svarbią paramą VLIKui.

Bet pasirodė yra ir vienas "nevykėlis". Tai Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Ji "užmiršo savo paskirtį, kuri yra nusakyta Lietuvių chartoje. Ji pradėjo eiti pavojingą keliu, norėdama apimti tas veiklos sritis, kurios jai nepriklauso, pamiršdama lietuviybę... skaldydama lietuvių visuomenę ir norėdama perimti VLIKo politinę veiklą".

Atrodo, kad V. Jokūbaitis užmiršo paskaityti minėtą chartą, rengdamasis savo prakalbą, nes chartoje nieko nėra, kas draustų Bendruomenę veikti ar politinėje srityje

šalia daugelio kitų. Atvirkščiai, yra ir ipareigojimas šeštoje pastraipoje, kuri tarp kitko sako: "... lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą valstybę". Taip pat nieko nerai, kad VLIKas (ar ir kita organizacija) turi monopolį politinei veiklai.

Reiktų V. Jokūbaitiui paskaityti ir 1950 m. išleistą paaškinamąjį 75 p. leidinį "Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kelių", kuriame M. Krupavičius nurodo, kad PLB turi du tikslus — pagrindinį ir atsitiktinį (laikinąjį). Pagrindinis — išlaikyti išeiviuose lietuviybę, atsitiktinis — atkovoti Lietuvos laisvę. Nepriklausomybę atgavus, PLB pasilikys vykdyti pagrindinį tikslą, nes atsitiktinis — laikinasis tikslas jau bus pasiektas.

Ir nesišaukiant chartos, V. J. kaip VLIKo valdybos narys, turėtų žinoti, kad 1983 m. VLIKo ir PLB pasirašytuose susitarimuose aiškiai pasakyta, kad abu veikia lygiateisiškumo pagrindu Lietuvos laisvinimo srityje. Susitarimus pasirašęs dr. K. Bobelis tebėra VLIKo pirmininkas.

Kalbėdamas apie netinkamumą Bendruomenei dalyvauti Lietuvos laisvinimo veikloje, V. J. neapsižiūrėjo kuriame krašte jis kalba. Kanadoje Lietuvių Bendruomenė veikia nuo 1949 m., ir politinė veikla visada buvo jos atliekama. KLB jau nuo pradžios turėjo politinį komitetą (vėliau pavadintą visuomeninių reikalų komisija) ir tai jau keletą metų prieš suskilusius VLIKui persikeliant į Ameriką.

O jeigu V. J. pažiūrės į VLIKo leidinį "Lietuva ir VLIKas" ir atsivers 143 ir 144 psl., tai pamatys, kad PLB (pirmininkaujant dr. J. Sungailai) ėmėsi sekmingos iniciatyvos ir tarpininkavimo sujungti suskilusias partijas bei sąjūdžius vėl į vieną VLIKą.

Pagal V. Jokūbaitį, santykių įtampą tarp VLIKo ir PLB padidino PLB pirmininko "įeidžiantis pareiškimas seimo atstovams Londone 1986. XI. 7-9 d." PLB pirmininkas turis jį atšaukti.

Atrodo, V. Jokūbaitis nežino kas vyksta jo paties "kieme". Tas laiškas, kuriame tarp eilės kitų punktų buvo ir asmeniškai PLB pirmininko nuomonė dėl galimos veiklos vykdymo, VLIKo seimo Londone nepasiekė. V. J. girdėjo pareiškimus, kurie ten nebuvo padaryti. Dr. K. Bobelis savo laiške PLB pirm. V. Kamantui, datuotame 1986. XII. 13, rašo: "Jūsų laiškas... buvo mano gauti jau tik grįžus iš Vlenos ir Londono, lapkričio 12 d."

VLIKo tarybos posėdžio 1987. III. 21 nutarimuose skaitome: "VLIKo taryba neturi duomenų, kad tas PLB pirmininko Vytauto Kamanto sveikinime mestas iššūkis yra oficiali PLB valdybos nuomonė". "VLIKo taryba galvoja, kad VLIKo valdybos ir PLB valdybos tarta veiksmų konferencija yra ateityje šauktina". Lieka neaišku, kodėl VLIKo vicepirmininkas V. Jokūbaitis iškreiptai apibūdino eilę faktų.

Kanados lietuviams jo kalba, seimo programoje įrašyta labai iškilioje vietoje, kaip ir VLIKo labai vertinamą reorgų pareiškimai, buvo nemalonai staigmena. Atitinkamai pasisakė ir vienas iš rengėjų komiteto:

"... rengimo komiteto nariai, bendrai Kanados lietuvių, manome, kad visi esame Lietuvių Bendruomenės nariai pagal VLIKo chartą, ir šitokioms ligoms, kuriomis jūs sergate Amerikoje, mes (čia) nesergame. Mums labai skaudu, kad jūs atnešate tas ligas į Kanadą". "Kai mes taip stengiamės jus priimti kuo maloniausiai, (ir) kai jūs... keliate tokias nesantaikas, mums yra labai skaudu..."

"Gorbačiovo politikos atgarsiai"

Dr. D. Krivickas, VLIKo pirmininko pavaduotojas, šioje paskaitoje sistemingai pažvelgė į matomas naujos politikos apraiškas Sovietų Sąjungoje ir už jos ribų. Nauja politikos linkmė buvo iššaukta ekonominių ir technologinių sunkumų Sovietų Sąjungoje. "Glasnost" (atvirumas-viešumas) yra tik dalinis, ribotai leidžiamas kai kuriose kultūros srityse. Keletas demonstracijų toleruota, bet jau Maskvoje išleista varžančių taisyklių.

Reformoms pritaria atskiros tautybės, bet etninė rusų tauta mano, kad esama sistema yra gera ir priešinasi reformoms.

Gorbačiovas daug dėmesio skiria satelitams, nes nori iš jų gauti kuo daugiau geros rūšies pramonės gaminių. Satelituose nuotaiskos įvairios. Rytų Vokietija mano, kad jos sistema jau yra tai, ko Gorbačiovas siekia. Rumunija bijo atleisti varžtus. Naujos politikos įtakoje satelitai gali pradėti reikauti daugiau laisvės.

JAV stebi ir laukia. Iš studijų institutų girdimos dvejopos rekomendacijos: vieni siūlo tuoj pat įieškoti glaudesnių ryšių, kiti — nesiskubinti ir nedaryti nuolaidų.

Lietuvoje ekonominiame gyvenime dar nematyti "glasnost" ir "perestroikos" įtakos, bet jau jos kiek matosi literatūros, spaudos, meno ir panašiose srityse.

Keičiasi metodai, bet pati sovietų sistema nesikeičia. "Glasnost" mes turime sekti, nes turės didelės įtakos tolimiesiems Lietuvos vystymuisi. Ji jau reiškiasi įtampas tarp Rytų-Vakarų mažinimu. Rinkiniuose metuose JAV-se ji ras pritarimo, ypač demokratų partijoje.

Pokylis-koncertas

Turingą ir gražią koncertinę programą atliko sol. G. Čapkauskienė, padainavusi 9 dainas, ir Montrealel mergaičių choras "Pavasaris", vadovaujamas muz. Ingrid Tark, atliko 6 dainas.

Po gražiai paruošto pokylio, disko šokių muzikos atmosferoje buvo gera proga maloniai pabendrauti.

Nepakankamas dėmesys Mažajai Lietuvai

Mažosios Lietuvos rezistencinio sąjūdžio — mažlietuvių atstovai A. Lymantas, V. Pėteraitis ir kiti pareiškė, kad VLIKas vengia pasisakyti dėl Mažosios Lietuvos ir jos sienų. Išleistoje informacinėje sąlankoje tik Klaipėdos kraštas priskirtas prie Lietuvos. Mažoji Lietuva ar Rytprūsiai pažymėti kaip Sovietų Sąjungos dalis. Mažas kampe įrašas, atrodo, skirtas tik Klaipėdos kraštui.

Etnografinėje sienų istorijoje randame vokiečių žemėlai (Nukelta į 5-tą psl.)

Jaunimas Lietuvos laisvinimo darbe

Visuomeninio ir politinio darbo vadovų iššaukinimas iš jaunimo • Jaunųjų uždėgimas kovos dvasia dėl Lietuvos laisvės • Visuomeninio ir politinio darbo studijų savaitgaliai jaunimui

L. A. VALIUKAS

Reiktų ilgokos studijos šiai temai išsamiai išnagrinėti ir padaryti išvadas bei konkrečius siūlymus ateičiai. Šiuo trumpu straipsniu nebus galima to pasiekti.

Senesnioji ir vidurinė karta juda labai lėtai ir mėgėjiškai Lietuvos laisvinimo žygyje. Mūsų veiksniai ir kitos pagrindinės organizacijos neturi nei trumpalaikių, nei ilgalaikių darbo planų nepaprastai svarbiame ir milžiniškame užmojyje dėl Lietuvos laisvės. Pasitenkinama betikslėmis politinėmis konferencijomis, seimais ir visa eile kitų suvažiavimų, kuriuose nestokojama tuščiažodžiavimu. Be planų nėra ir negali būti darbų ir tuo pačiu apčiuopiamų rezultatų.

Jaunimas ir visos jo organizacijos nepajėgia išbristi iš senesniųjų sustingimo ir stagnacijos. Lietuvos laisvinimo darbas beveik neįaučiama ir nematomas jaunimo organizacijose.

Lietuvybės horizontų praplėtimas

Yra sakoma, kad obuolys netoli tenukrenta nuo obelies. Jei mūsų vyresnieji labai skurdžiai ir mėgėjiškai tejud Lietuvos laisvinimo žygyje, negalime laukti tebeklių iš jauniosios kartos. Bet kaip ten bebūtų, jaunieji galėtų (ir turėtų!) parodyti daugiau išradimo ir pažangos Lietuvos laisvinimo darbe. Jaunimas yra daugiau matęs (ir mato) "pasaulio". Jis yra bebaigiškas (ar baigęs) laisvojo pasaulio universitetus, turėjęs (ar turįs) ryšių su laisvojo pasaulio politinio gyvenimo vairotoja.

Senesnieji ar net ir vidurinės kartos mūšikiai kalte kala jaunimui į galvas, kad jo pagrindinė užduotis esanti lietuviybės išlaikymas — išmokyti lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti. Tai, žinoma, labai svarbu! Vien tik tuo begi nereikėtų tenkintis. Jaunimas uždegtinas kovos dvasia dėl Lietuvos laisvės! Tuo atveju ir tas siaura prasme lietuviybės išlaikymas palengvėtų. Ir senimas, ir jaunimas turi (ir turėtų!) viešai ir plačiai kalbėti pavergtos ir nutildytos tautos vardu.

Jaunimas stokoja vadovų

Dažnai skaitome apie ateitininkų ir skautų ruošinamus vadov kursus. Tuos vadovus vadus ruošia asmenys, kurie patys beveik nedalyvauja jokioje visuomeninėje veikloje ir jokiame Lietuvos laisvinimo darbe. Yra sakoma, kad asmuo negali įdiegti kitame to, ko pats stokoja. Ir ateitininkai, ir skautai, ir kitos jaunimo grupės turi gerokai pajieškoti vadų paruošėjų už savų organizacijų ribų.

Visuomeninio ir politinio darbo žinovų mes turime ne daug. Ačiū Dievui, jų dar turime. Vien tik už "dėkui" tokio rango žinovai minėtoms organizacijoms netalkintų. Jiems reiktų už darbą pilnai atlyginti.

Suruoštinį jaunimui visuomeninio ir politinio darbo studijų savaitgaliai didesnėse lietuvių bendruomenėse. Tuos studijų savaitgalius praversti pasamdytini keli to darbo profesionalai. Tai finansuoti galėtų LB kraštų vadovybės, JAV ir Kanados Lietuvių fondai, pajėgesni lietuvių politiniai vienetai ir lietuviai milijonieriai.

Ateitininkų, skautų ir kitų jaunimo organizacijų vadovai (beveik visi!) labai sunkiai "tesuveda galus" Lietuvos laisvinimo žygyje. Tie vadovai galėtų (ir turėtų!) turėti vienos ar poros dienų konferencijas su visuomeninio ir politinio darbo profesionalais. Organizacijų vadovai galėtų tose konferencijose daug ko pasisemti ir išmokyti.

Jaunimo spaudos užduotis

Ateitininkai ir skautai turi savo žurnalus. Reikia manyti, kad beveik visi jų organizacijų nariai tuos žurnalus prenumeruoja ir skaito. (Su apgailestavimu reikia pareikšti, kad ateitininkai nebepajėgia surasti savo "Ateičiai" redaktorius).

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga leidžia biuletinį —

"Žiniaraštį". Kiek žinoma, tas biuletinis siuntinėjamas aktyvesnims jaunimo atstovams visame laisvajame pasaulyje.

Nei ateitininkų, nei skautų, nei PLJS-gos žurnaluose ar biuleteniuose negalima surasti beveik nė žodžio Lietuvos laisvinimo klausimais. Tų leidinių puslapiai pripildomi labai atsitiktine medžiaga, gaunama iš atsitiktinių korespondentų.

Didžioji mūsų spauda stokoja pajėgių laikraštinių. Jaunimo leidiniai yra dar blogesnėje padėtyje.

Įvestini jaunimo leidiniuose specialūs (vieno ar poros puslapių) skyriai. Tuose skyriuose jaunimas turėtų būti išmokomas kaip išnešti Lietuvos bylos reikalą į plačiasias kitataučių mases ir jį ten ginti. Jei patys tų leidinių redaktoriai nepajėgia to atlikti, kviesit talkon visuomeninio ir politinio darbo žinovai. Su visomis to darbo detalėmis ir instrukcijomis ateitų tų skyrių redaktoriai.

Jaunimo kongresų pakaitalas

Dabartinė PLJS-gos valdyba turi labai judrų pirmininką. Jis dalyvauja beveik visuose didesniuose lietuvių susibūrimuose ir yra aplankęs turbūt visas didesnes lietuvių bendruomenes visame laisvajame pasaulyje. Pasak tos grupės, VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, įvyksiantis šių metų pabaigoje ir kitų metų pradžioje Australijoje, esąs pats svarbiausias sąjungos projektas.

Ar iš tikrųjų taip turėtų būti? Kongresai neturėtų būti tikslas, o tik priemonė išjudinti jaunimą Lietuvos laisvinimo darbui ir išvesti jį į platesnius to žygio viešelius.

Jaunimo kongresai yra nepaprastai išlaidūs projektai. Tas sumas būtų galima investuoti į žymiai naudingesnius lietuvių ir Lietuvos laisvinimo užmojus. Patys kongresų dalyviai padengia tik labai mažą dalį visų išlaidų. Jau porą metų laisvojo pasaulio geros valios lietuviai "bombarduojami" per spaudą ir laiškais, prašant tam kongresui aukų.

Šis jaunimo kongresas yra pasirinkęs puikų šūkį: "Tautos likimas — mūsų atsakomybė!" Iš kongreso programos ir pakviestų paskaitininkų to negalima pastebėti. Paskaitų temos, kurios jau skelbiamos mūsų spaudoje, yra labai bendro pobūdžio. Lietuvos laisvinimo reikalai paskaitose beveik neužtikinti. Paskaitininkų tarpe irgi nesimato asmenų, kurie galėtų ir pajėgtų pilniau pasisakyti Lietuvos laisvinimo žygio reikalu ir turėtų politinio darbo patirties.

PLJS-ga, kuri tą kongresą organizuoja, neturi jokios programos ir planų Lietuvos laisvinimo darbe ir nėra beveik nė piršto pajudinusi tame žygyje. Apie praeities atliktus darbus kongresas negalės nieko pasisakyti. Apie ateities veiklą — neplanuoja tarti svaraus žodžio (tai matome iš jau paskelbtų ar skelbiamų paskaitų temų!).

Neturima jokio tikslo užpildyti "šalto vandens" ant viso to užmojo. Tas kongresas tikrai įvyks. Patartina tik šio kongreso dalyviams pasižvalgyti jaunimo kongresams pakaitalo.

Jaunimas nori ir trokšta susitikti, pabendrauti su kitų kraštų lietuvių jaunimu. Jaunieji galėtų tai padaryti baigę universitetus, įsistipinę darbuose ir pajėgūs visas išlaidas patys padengti.

Vietoj dabartinio pobūdžio kongresų, kasmet suorganizuotinas jaunimui visuomeninio ir politinio darbo savaitės didesnėse lietuvių bendruomenėse visame laisvajame pasaulyje. Toms studijų savaitėms praversti surastini ir pasamdytini pilna to žodžio prasme ekspertai-profesionalai. Tai kainuotų žymiai mažiau ir atneštų keliariopai daugiau naudos, negu dabartinio pobūdžio jaunimo kongresai. Jaunimas būtų išmokomas ir paruošiamas išnešti Lietuvos bylą į plačiasias kitataučių mases ir ją ten sėkmingai ginti.

Spaudos konferencijoje Los Angeles mieste. Joje prof. VYTAUTAS SKUODIS susitiko su amerikiečiais žurnalistais. Iš kairės: estų veikėjas TIT MADISON, Estijos garbės konsulas JAAS TREIMAN, vertėjas ALGIS RAULINAITIS, prof. VYTAUTAS SKUODIS

Tamsioji "Aerofloto" pusė II

VYTAUTAS A. DAMBRAVA

"Aeroflotas" pradėjo vykdyti karines misijas nuo pat įsteigimo dienos 1923 m. Tuomet "Aeroflotas" buvo sovietų krašto apsaugos ministerijos padalinys, kuris ilgainiui perėjo civilinės aviacijos ministerijos žinion. Toji civilinė aviacijos ministerija ir yra niekas kitas, kaip "Aerofloto" ministerija. Už kasdienes operacijas ir šiandien atsakingas asmuo yra Maskvos paskirtas sovietų aviacijos maršalas.

"Aeroflotas" naudojamas kariniams tikslams daugiau negu 40 metų, neskaityt II D. karo laikotarpiu.

Kokius gi kitus uždavinius "Aeroflotas" atliko?

1960 m. "Aeroflotas" nusikraidino daug sovietų karių "patarėjų" į Kongą padėti komunistiniams teroristams. 1968 m., čekų sukilimo išvakarėse, "Aeroflotas" slaptaigabeno karines medžiagas, įtaisus ir instrumentus KGB Čekoslovakijon. Pasinaudodami Varšuvos sąjungos priedanga, sovietai užgniauzė sukilimą, žinomą "Prahos pavasario" vardu. 1975 m. "Aeroflotas" nenustojė gabenęs sovietų smogikų padėti išsilaikyti prosovietiniam režimui Kubejo. Tai pati "civilinės aviacijos" linija gabeno sovietų ir Castro Kubos dalinius į Etiopiją, kad ten sovietų įtvirtinamas komunistinis režimas būtų pajėgus atsilaukti prieš kovojančią opoziciją. Tas pats "Aeroflotas" permetė didžiąją Raudonosios armijos dalį invazijos metu į Afganistaną 1979 m. pabaigoje.

Be to, su kaskart didėjanti susirūpinimą keliančių reguliarumu "Aeroflotas" gabeno ir slaptaigabeno ginklus, karinės žvalgybos reikmenis ir įvairius elektroninius prietaisus, skirtus įvairiuose kraštuose, specialioms tikslams ir kėslams vykdyti. "Aeroflotas" pristatė ginklus Kipro graikams 1964 m., Rodezijos teroristams — 1977 m., o nuo 1960 m. reguliariai pristato ginklus Palestinos laisvinimo organizacijai PLO.

1981 m. Senegale Dakos orauostojo muitinė padarė inspekciją, atidarydama 140 dežių su įrašais "statybinė medžiaga". Tą krovinį atskraidino "Aeroflotas". Patikrinus važtų turinį, rasti automatiniai ginklai, amunicija ir elektroniniai slapto klausymo prietaisai, skirti žvalgybai.

1984 m. Zairo sostinės Kinšasas orauostyje, atsiimant "Aerofloto" pristatytą važtą — lagaminus ir dėzes, visa eilė jų sprogo. Nustatyta, kad siuntose buvo pakrauti ginklai, amunicija ir sprogmenys, skirti penkiom vietinėm teroristų organizacijom.

1979—1984 m. laikotarpyje, oro susisiekimo kontrolės tarnybos Europoje, Japonijoje ir JAV-se užregistravo 75 incidentus, kuriuose "Aerofloto" lėktuvai nukrypo nuo nustatytos kelionės krypties, kad perkristų ir išstytų svarbius karinius ir ekonominius Vakarų valstybių centrus, laužydami tarptautinėmis sutartimis nustatytas oro susisiekimo taisykles. Pagalvokime, kas būtų įvykę, jei į šiuos teritorines erdves pažeidimus būtų atsakyta ginklu, kaip atsakė sovietai, susprogdindami skrendantį Korėjos keleivinį lėktuvą su 269 keleiviais. Juk ir čia visais 75 atvejais "Aeroflotas", vykdydamas elektroninės žvalgybos uždavinius, gabeno keleivius, kurių gyvybė agresijos aktu buvo išstatyta pavojui.

Taip pat buvo susekta, kad dar 1979 m. vasario mėnesį vienas "Aerofloto" lėktuvas, pilnai įrengtas su radijo klausymo ir kitais elektroniniais žvalgybos instrumentais, sekė amerikiečių lėktuvnešį "Midway" Indijos vandenynė.

1984 m. kitas "Aerofloto" lėktuvas vėl "nukrypo" nuo savo kurso, perskridamas Tolon laivyno bazę Prancūzijoje. Prancūzai lėktuvą privertė nusileisti. Ir čia lėktuve buvo rasta elektroniniai žvalgybos instrumentai, foto kameros ir kiti elektroniniai prietaisai karinei žvalgybai vykdyti. 1985 m. birželio mėnesį Liuksemburge konfiskuota per tris tonas elektroninių instrumentų.

Toks buvo sovietų technologijos "grobis" Vakaruose. Sovietai nemanė būsią sugauti. Jie gudriai važtos dokumentuose pažymėjo, kad tie nepaprastai jautrūs elektroniniai instrumentai buvo pirkti iš firmos, žinoma, fiktyvinės (greičiausiai įsteigtos pačių sovietų agentų). Važta buvo siunčiama prancūzų pramonės įmonei, kuri turėjusi visą ekspedijuoti į Maskvą. Ši kartą sovietų planas nepavyko — Vakarų žvalgyba pasirodė esanti pranašesnė.

Daugelis "Aerofloto" tarnautojų buvo išmesti iš kraštų, kuriuose jie buvo sugauti ir apkaltinti šnipinėjimu. Sergejus Pavlovas buvo 1965 m. išmestas iš Prancūzijos. Jis buvo sugautas vagių naujo prancūzų karinio lėktuvo prototipo planus. Pavlovas buvo "Aerofloto" tarnautojų sąrašas.

1983 m. italai susekė, jog Romoje "Aerofloto" įstaigos vedėjas yra KGB pulkininkas. Jis buvo apkaltintas bandęs pavogti Šiaurės Atlanto sąjungos naujai sukonstruotą naikintuvo planus.

1980 m. "Aerofloto" atstovas Madride Olegas Suranovas buvo sugautas žvalgybos veiksmuose, įveliančiuose ispanų karių. 1982 m. du sovietai — Vasilijus Fedorinas ir Vladimiras Tirtišnikovas bandė skverbtis į Ispanijos krašto apsaugos ministerijos įstaigas žvalgybos tikslais; abiem nepavyko. 1985 m. pavasarį iš Anglijos buvo išmestas "Aerofloto" įstaigos vedėjas Londono Vyacheslavas Grigorovas. Ir jis buvo iššifruotas vykdęs špionazą Anglijoje.

Tokia yra tamsioji "Aerofloto" pusė. Kyla logiškas klausimas: kodėl Sovietų Sąjunga nenaudoja savo karinių lėktuvų žvalgybos ir kontrabandos uždaviniams vykdyti? Kodėl režimas beveik visiškai gyvybe civilinių keleivių? Tikrieji "Aerofloto" planai yra iššifruoti. Greičiausiai karinių lėktuvų naudojimas slaptaigabinei žvalgybai būtų sunkiai suderinamas su sovietų tebereklamuojama taikos misija pasaulyje. Ir Vakarų valstybės kitaip reaguotų į grubius teritorines erdves pažeidimus.

Netenka stebėtis, kad Vakarų keleiviai bijo skridimų "Aeroflotu" kaip ugnies. Nevilioja jų ir nelegaliai daromos nuolaidos, žvejojant valiatas ir lauzant tarptautinius susitarimus. Tamsioji "Aerofloto" pusė juos baugina. Vengdami tokių skridimų, jie galvoja užsitikriną asmeninį saugumą ir apdraudžią savo gyvybę nuo labai realių galimų pavojų. Jie neapsirinka. Tik sovietų piliečiai, tikri vargšai, turi leistis būti režimo naudojami ir netiesiogiai verčiami rizikuoti brangiausia žmogaus vertybe — savo gyvybe. Jie pasirinkimo neturi, o sovietiniam režimui gyventojų saugumas ir jų gerovė niekad nerūpėjo ir šiandien mažai terūpi.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PASISTATĖ ŠVENTOVĖ

„Valstiečių laikraštis“ š. m. spalio 10 d. laidoje paskelbė lig šiol spaudos puslapiuose niekada nematytą tikinčiųjų padėką valdžiai. Lietuvos TSR ministerių tarybai dėkoja 210 Šalčininkų katalikų religinės bendruomenės narių, padėką pasirašiusių 1987 m. rugsėjo 20 d.: „Antrojo pasaulinio karo metais mūsų bažnyčia sudegė. Pokario metais daug ko trūko gyventojams, todėl ir bažnyčios statyti dėl lėšų stokos nesiruošėme. Meldėmės laikinai pristatytame prie koplyčios mediniame priestate, bet ir pastarasis supuvo. Dabar tapome turtingesni, kreipėmės į respublikos valdžios organus, gavome leidimą prie minėtos koplyčios statyti mūrinį priestatą. Rajono LDT (liaudies deputatų tarybos — V. Kst.) vykdomajam komitetui sutikus, architektas paruošė projektinę dokumentaciją ir pastatė medinę bažnyčią. Statybos darbų metu rajono statybinės organizacijos teikė mums paramą gelžbetonio gaminiais, pamatams ir perdengimams, kranais ir kitais mechanizmais. Nors visuose statybos darbuose mes, tikintieji, aktyviai talkininkavome, tačiau be valdžios įstaigų paramos visko padaryti negalėjome. Leiskite, didžiai gerbiami respublikos vyriausybės vadovai, nuosirdžiai padėkoti už leidimą mums, tikintiesiems, pasistatyti bažnyčią ir didžiulę paramą, suteiktą statybos eigoje. Mes melsime Dievą Jums visokeriopos sėkmės. Dėkingumą patvirtiname savo parašais“. Demokratiname Vakarų pasaulyje niekas nevaržo šventovių statybos. Joms, kaip ir kitiems pastatams, pakanka vietinio planuotojų leidimo. Tad nenuostabu, kad čia niekas neskelbia vyšios padėkos krašto vyriausybei. Net ir už Lietuvos kankinių šventovę, pastatytą kun. Petro Ažubalio Mississaugoje, neteko dėkoti anuometiniam Kanados ministeriui pirmininkui P. E. Trudeau bei jo ministerių kabinetui. Šalčininkų tikinčiųjų padėka patvirtinta ateistinės valdžios jiems už krautus varžtus, kuriuos tik dabar pradeda atleisti M. Gorbačiovo atneštos reformos.

M. K. ČIURLIONIO TAKAIS

Druskininkuose kasmet rengiamas tradicinis bėgimas M. K. Čiurlionio pamėgtais takais. Šį rudenį bėgimo organizatoriai susilaukė apie 350 bėgikų, nors ta savaitgalį tradiciniai bėgimai vyko ir kitose Lietuvos vietovėse. Atrodo, ir bėgikus, ir žiūrovus sugundė šiemet švenčiama Druskininkų 150 metų sukaktis. Vyrams skirta 8 kilometrų bėgimą laimėjo vilnietis Antanas Anušis, kuriam priklausė 5 min. 15 sek. Lietuvos rekordas dviejų kilometrų bėgimo uždaroje patalpoje. Moterų trijų kilometrų bėgime greičiausia buvo Kauno politechnikos instituto IV kurso studentė Ida Augustauskaitė, o antroji vieta teko jos dvynekei seseriai Audrai. Laimėtoja tapo ir ši nuotolį įveikusi penkiametė druski-

ninkietė Eglė Kavaliauskaitė, daugkartinio Lietuvos ėjimo pirmenybių prizininko Petro Kavaliausko dukrelė, lig šiol „sportavusi“ tik vaikų lopšelyje-darželyje „Ažuoliukas“. Bėgimo M. K. Čiurlionio takais organizatoriai visus dalyvius apdovanojo suktakuviniiais Druskininkų miesto ženkliais, o penkis pirmųjų vietų laimėtojus — specialiais medaliais.

ILGIAUSIA PERĖJA

Kai 1974 m. Vilniuje buvo tiesiama tada dar nušali Ukmergės gatvė, projektuotojai numatė, kad į šį rajoną persikels miesto centras, jame pagausės pėsčiųjų eismas. Po važiuojamąją Ukmergės gatvės dalimi iš surinkamųjų gelžbetonio elementų buvo pastatyti trys tuneliai, lig šiol stovėję užmūrytais angomis. Dabar pradėti tunelio prie Revoliucijos muziejaus baigiamieji darbai. Įrengiamas apšvietimas, ventiliacija, kanalizacijos sistema. Tunelio sienos ir atraminės laiptų sienutės apdailinamos estišku pjautu dolomitu. Ši 6 metrų pločio, 2,5 metro aukščio ilgiausioji pėsčiųjų perėja Lietuvoje nusidriekusi 51 metrą. Visą plotą tolygiai apšvieš perdengimo nišose įrengti šviestuvai. Pėsčiuosius perėjon po Ukmergės gatvę ves platus granitiniai laiptai, prie kurių bus įrengta metro plokšči juosta, pritaikyta dviračiams ir vežimėliams.

KARTŪNO ŠVENTĖ

Alytaus medvilnės audykla kasmet surengia Kartūno šventę. Ir šiemet jon įsijungė didelės būrys audyklos darbininkų, tarnautojų, jų šeimų narių. Pagrindinis dėmesys teko išimones audinio pasiūtims drabužiams. Vertintinųjų komisijai vadovavo audyklos direktorius D. Jakšys. Konkursu dalyviai rodė darbo, poilsio ir vakaro drabužius. Be pagrindinių prizų už geriausius šių trijų grupių modelius, specialiu žiūrovų prizų buvo įvertinti geriausio vaikiško drabužio kūrėjai. Vertintinajai atkreipė dėmesį ir į tekstilės dailininkų sukurtais audinių piešiniais gražiausiais pripažintiems drabužiams.

AUGINS ORCHIDĖJAS

Orchidėjas, kurios pamerktos žydi beveik du mėnesius, lig šiol būdavo galima pamatyti tik Kaišiadorių sodininkystės sovchoze, nors šios gėlės neatsisakytų ne viena moteris. Spaudoje pranešama, kad orchidėjas, amarilijus, raudonas kalijas primenančias anturijas bei kitas egzotiškas gėles dabar pradės auginti Lietuvos mokslo akademijos eksperimentinis botanikos instituto šiltnamių ūkis. Naujojo ūkio direktorius Jonas Overlingas praneša, kad pustrčio tūkstančio kv. metrų ploto šiltnamių susilaukta prie Kauno botanikos sodo. Ateityje po stiklo bus visas hektaras. Šiame plote agronomai gėlininkai daugins retas gėlių rūšis, paruoš rekomendacijas, kaip jas auginti pramoniniu būdu. Specialistų patarimų šiame ūkyje galės gauti ir gėlininkai mėgėjai.

V. Kst.

Dabartinės Lenkijos Šteto miesto šventovėje susirinkę lietuviai pamaldoms, kurias laikė juos lankantis išeivijos lietuvių vyskupas PAULIUS BALTAKIS 1987 m. rugpjūčio 21 d. Dalyvavo gausus būrys tautiečių

Hamilton, Ontario

KLK MOTERŲ DRAUGIJOS Hamiltono skyrus rengia meno ir rankdarbių išpardavimą gruodžio 5, šeštadienį, 10 v.r. — 6 v.v. Jaunimo centre. Čia rasite kalėdinių papuošalų, paveikslų, gėlių, medžio drožinių, jūros kriaulių dirbinių, vitražų, nuotraukų iš Lietuvos ir daug kitų gėrybių. Čia rasite ir Kalėdoms dovanas.

Su išdirbiniais dalyvauja: p.p. Pusdešienė, Neimanienė, E. Diršienė, Daliene, Bakšienė, L. Stungėvičienė, J. Seniūnienė, Z. Riekenė, A. Urbantienė, R. Goecientienė, R. Pleinytė ir kelios kanadietės.

Šis išpardavimas yra plačiai išreklamuotas kanadiečių tarpe. Tad tautiečiai — paskubėkite. Čia galėsite gauti pietus, pyragų, kavos. Įėjimas nemokamas. R.

London, Ontario

SVARBUS SUSIRINKIMAS. Š. m. lapkričio 29, sekmadienį, po 11 v.r. pamaldų, parapijos salėje, 1414 Dundas St.E., įvyks KLB Londono apylinkės visuotinis susirinkimas. Bus svarstomi labai svarbūs ir Londono lietuviams aktualūs klausimai, o taip pat bus renkama nauja apylinkės valdyba. Visos ir visi kviečiami dalyvauti ir atlikti šią svarbią tautinę pareigą. Ypač pagidaujami Londono nian sugrįžusieji ir naujai atvykęsiai. Bus maloni proga susipažinti. D. E.

Chicago, IL

MADŲ PARODA. Spalio 11 d. įvyko Putnamo seselių rėmėjų kasmetinė, tradicinė madų paroda. Ką bendro turi mados, madų parodos ir vienuolija? Kokį ryšį galime rasti tarp modeliutojų, drabužių siuvėjų, mezgančių ir seselių vienuolių?

O gal tai yra Mortos ir Marijos atvejais, taip taikliai ir įtikinančiai aprašytas pomirtinėje A. Maceinos knygoje „Ora et labora“? Gal tai kasdienybė ir kelias į Dievą?

Putnamo seselių rėmėjų madų parodos Čikagoje savotiškai jungia visas — ir rėmėjas, ir rengėjas, ir madų parodose dalyvaujančias. Jos parodo, kaip žmogus savo rankomis, Dievo duota išmintimi gali kurti, planuoti ir dalintis su kitais — šiuo atveju linijų ir spalvų deriniais. Rankomis dirbame, kuriame, rankas keliamo į dangų maldai. Ir madų parodos modeliutojų darnus bei gausus būrys, ir seserys prie altoriaus padėkos maldoje Kūrėjo link.

Praejusioje parodoje didžiausia staigmena buvo Lauros Vaičekauskaitės sukurti drabužiai. L. Vaičekauskaitė yra drabužių kūrėja, turinti savo privačią studiją Čikagoje. Lietuvoje baigusi konservatoriją, pianino klasę, Čikagoje baigė „School of Design“. Tai jauna, pilna energijos ir kūrybinių užmojų lietuvaitė, įieškanti derinio tarp medžiagos, žmogaus ir jam tinkamo drabužio.

Visa tai anaipol nežemina visų kitų siuvusių, mezgusių, šokį parengusių asmenų nuopelnų. Per madų parodas rėmėjos sueina į kontaktą su jaunesniąja karta, kuri čia turi progos pažinti seserų vienuolių tikslus, planus ir užmojus, prie jų priartėja ir dažniausiai tampa nuolatiniemis rėmėjų talkininkėmis.

Apgailėstaujame, kad Aldona Prapuolienytė pasitraukia iš koordinatorių pareigų, bet kartu džiaugiamės, kad jos vieton ateina dirbti dvi: jau anksčiau modeliavisi Gedrė Mereckienė ir jos drauge Gražina Liautaud. Parodoje modeliavo 20 modeliutojų ir profesionalė Gintarė

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus]
(Esu „Union Gas“ atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Worcesteriye atsisveikino su savo klebonu kun. A. Miciūnu, MIC. Parapijai jis pradėjo vadovauti 1972 m., kai ja perėmė Tėvai marjonai. Išleistuvės kun. A. Miciūnui, MIC, iškeliama Kenošą Wisconsin valstijoje, buvo surengtos rugsėjo 6 d. Maironio parko patalpose. Jose dalyvavo naujasis klebonas V. Parulis, MIC, ir jo asistentas kun. J. Petrauskas, MIC, atvykę iš Marianapolio. Su kun. A. Miciūnu, MIC, atsisveikino miesto atstovas T. Early, emeritas vysk. B. Flanagan, lietuviškai ir angliškai kalbėjęs parapijos narys A. Miner, organizacijų atstovai. Mėninę dainų programą atliko parapijos vyrų choras, vadovaujamas muz. O. Keršytės. Klebono kun. A. Miciūno, MIC, pastangų dėka parapija susilaukė naujos klebonijos, paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, pastatyto šventoriuje, pašventinto 1978 m. lapkričio 25 d.

A. a. kun. Benvenutas Ramanauskas, OFM, ilgametis „Aidų“ žurnalo administratorius, pakirstas vėžio ligos, mirė spalio 1 d. St. Rose ligoninėje Niujorko Manhatane. Velionis gimė 1911 m. birželio 12 d. Nemunėlio Radviliškyje, Latvijos pasienyje, kur turėjo progą vaikystėje išmokti latvių kalbą. Lankė Biržų gimnaziją, persikėlė Kretingos pranciškonų gimnazijon ir ten 1931 m. įstojo į ordinan. Teologiją 1935-38 m. studijavo Austrijoje. Kunigu į šventino Telšių vysk. Justinas Staugaits 1938 m. rugpjūčio 14 d. Dirbo vikaru pranciškonų tvarkomoje Kretingos parapijoje. Pokario metais vikaravo lietuvių išeivijų Hanau stovykloje. Į JAV atvyko 1947 m. Pradžioje dirbo Kennebunkporto vienuolyne, iš kur buvo perkeltas Bruklane ir ten nuo 1954 m. vadovavo žurnalo „Aidai“ administracijai, talkindavo spaustuvėje. Į laidotuves spalio 5 d. suvažiuavo pranciškonai iš Kennebunkporto ir Toronto. Koncelebracinė gedulinė Mišiom vienuolio koplyčioje Bruklne vadovavo vysk. Paulius Baltakis, OFM, velionies gyvenimui ir veiklai skirtą pamokslą sakė provincijolas kun. Placidus Barius, OFM. Vieną Mišių skaitinį latviškai atliko latvių kun. A. Just. Mat velionis, mokėdamas latvių kalbą, aptarnaudavo ir latvių katalikus. Palaidotas Šv. Jono kapinėse, kur lietuviai pranciškonai turi nedidelį savo skyrių su dail. V. K. Jonyno suprojektuotu paminklu.

Pirmuoju ten buvo palaidotas 1962 m. automobilio nelaimėje žuvęs kun. Modestas Stepaitis, OFM. A. a. kun. B. Ramanauskas, OFM, laidotuvėse apeigas atliko kun. P. Barius, OFM, ant karsto užbergs iš Lietuvos gautos žemės. Visi sugiedojo „Viešpaties angela“ ir giesmę „Marija, Marija“. Po laidotuvių jų dalyviai susirinko pietums mažojoje Kultūros židinio salėje. Vienas stalas buvo skirtas lietuviams ir jų kun. A. Justui. Visiems laidotuvių dalyviams padėjo vienuolio viršininkas kun. L. Andriekus, OFM.

Australija

A. a. prel. Pranas Vaseris, ilgametis Melbourne lietuvių kapelionas, „Tėviškės aidų“ redaktorius 1964-73 m., nuolatinis talkininkas spaustuvėje, mirė 1987 m. rugsėjo 29 d. ryto, nušaudamas Mišioms. Velionį pakirsto širdies smūgis. Laidotuves teko atidėti keliom dienom, nes buvo laukiama brolių — Juozo iš Kanados ir Alfonso iš Lietuvos. Į laidotuves atvyko tik Juozas Vaseris iš Kanados. Jos pradėtos Rožinio spalio 5 d. vakarą Šv. Jono šventovėje. Prieš Rožinį kalbėjo Melbourne arkiv. Francis Little, aptardamas velionies atliktus darbus. Po Rožinio su velioniu atsisveikino: ALB krašto valdybos pirm. D. Baltutienė, Australijos lietuvių katalikų federacijos pirm. V. Žemaitis, ALB Melbourne apylinkės pirm. inž. K. Lynikas, parapijos vardu — J. Jurgelaitis, savaitgalio mokyklos — du vedėjo P. Aro atvesti mokiniai. Velionies laidotuvėse spalio 6 d. gedulines Mišias kun. Pr. Dąknyns ir kiti lietuviai kunigai koncelebravo su įvairiomis Australijos katalikų institucijom atstovaujančiais kunigais. Prieš Mišias žodį tarė vysk. P. J. Connors, prisimindamas pokaryje į Williamstown atvykusį ir jo klebonijoje apsigyvenusį jauną kunigą a.a. Praną Vaserį. Mišių metu giedojo parapijos choras, pamokslą sakė prel. Petras But-

kus. Po Mišių velionis palydėtas į Fawker kapines, kur turėjo nusipirkęs kapavietę lietuvių skyriuje. Atlikus laidotuvių apeigas, visi dalyviai sugiedojo „Marija, Marija“ ir Tautos himną. J. Jurgelaitis ant karsto užpylė žiupsnelį Lietuvos žemės.

Tradiciniai laidotuvių pietūs buvo surengti Lietuvių namuose. Prie degančių žvakučių buvo išstatytas velionies paveikslas, garbės prelato dokumentas, Šv. Tėvo atsiųstas palaiminimas. Pradėjo antrasis atsisveikinimas su jau palaidotu a.a. prel. Pr. Vaseriu. Šį sykį kalbėjo: adelaidiškis Pr. Pusdešris, Lietuvių katalikų moterų draugijos pirm. H. Statukienė, ALB Melbourne apylinkės pirm. inž. K. Lynikas, skautininkų ramovės atstovė v.s. J. Žitkevičienė, ateitininkų sendraugių vardu žodį taręs A. Bakaitis, sporto klubo „Varpas“ — V. Adomavičius, parapijos choro — K. Mieladzius, artėjančių lietuvių jaunimo kongreso — B. Prašmutaitė, Rožinio brolijos — L. Padgurskis, kunigaikščio Vytenio šaulių kuopos — J. Kvietelaitis. Žemaitiškai atsisveikino velionies tėviškės parapijai Mosėdyje priklausęs Algis Šimkus. Ilgą kalbėtojų sąrašą užbaigė — Adelaidės lietuvių parapijos klebonas kun. J. Petraitis, MIC, ten veikiančios Šv. Kazimiero mokyklos vedėja E. Varnienė ir buvęs ilgametis ALB Melbourne apylinkės pirm. Albinas Pocius. Svečių eilėse buvo ir iš Toronto atskridęs brolis Juozas Vaseris. Staigi mirtis nutraukė š. m. spalio pabaigoje planuotą trijų brolių susitikimą. Pas a.a. prel. Praną Vaserį į Melbourne tada turėjo atskristi ne tik Juozas iš Toronto, bet ir Alfonsas iš Klaipėdos, jau gavęs vizą kelionei.

Britanija

Lietuviška šeima Londone sukūrė du lietuviams gerai žinomi veikėjai: našlys ir našlė — chorų vadovas Justinas Černis ir choristė Bronė Namajuskienė. Jų santuoka rugsėjo 19 d. Šv. Kazimiero šventovėje palaimino lietuvių parapijos klebonas kun. dr. J. Sakevičius, MIC. Šventovės chorui vadovavo ir vargonais grojo J. Černį pakeitęs Vincentas O'Brien. Vestuvinės vaišės Lietuvių sporto ir socialiniame klube paruošė Veronika Jurienė su talkininkėmis. Vaišėms ir sveikinimams vadovavo Stasys Kaspars. Į mamos vestuves iš N. Zelandijos buvo atvykęs nuotokas sūnus Rimas, atsivežęs ir jos šešių metų vaikaitį.

Mančesterio lietuvių klube rugsėjo 19 d. savo gimtadienius atšventė trys nariai — Vladas Bernatavičius, Vincas Rudys ir Albertas Vigelskas, peržengė amžiaus septyniadešimtmetį. V. Bernatavičiui eilę metų teko būti klubo pirmininku, V. Rudžiui — sekretoriumi, A. Vigelskui — sekretoriumi. Jie taipgi priklauso ir kitoms lietuvių organizacijoms. Pobūviui vadovavo juos pasveikinęs klubo pirm. A. Podvoiskis. Trigubon gimtadienio šventėn įsijungė apie 50 svečių. Vaišės paruošė gimtadienį švenčiančiųjų žmonos. Pobūvįn atvyko ir kan. V. Kamaitis.

Vokietija

Ateivių Evangelikų Liuteronų Bendrijos kunigų ir veikėjų suvažiavimas rugsėjo 7-11 d.d. įvyko Wuertembergo krašte, Kirchbergo vienuolyne. Suvažiavimą įsijungė V. Vokietijoje, Švedijoje, Šveicarijoje ir Britanijoje įsikūrę ateiviai evangelikai. Jų eilėse buvo 14 estų, 13 latvių, 7 lietuviai, 5 vengrai. Lietuvių grupę sudarė: kun. M. Klumbys, kun. K. Feldgendreheris, kun. Fr. Skėrys, mokytojas R. Baliulis, mokytoja T. Schmidt ir K. Dikšaitis su žmona Irena. Suvažiavimui šeštą kartą iš eilės vadovavo tarėjas kun. Edmundas Ratz, tautinio vokiečių komiteto įgaliotinis Pasaulio liuteronų sąjungoje. Pagrindinis pamaldoms pradėto suvažiavimo dėmesys teko Šv. Rašto studijoms ir pasitarimams. Kun. Fr. Skėrys padarė pranešimą apie vasario 16 gimnaziją, turinčią 73 mokinius: 58 katalikus, 14 evangelikų ir vieną izraelitą. Apie latvių gimnaziją Münsteryje kalbėjo jos kapelionas kun. Ozolinis. Gimnazija turi 77 mokinius — 74 evangelikus ir tris katalikus. Ir lietuvių, ir latvių mokinių skaičiumi pralenkia vengrų gimnazija, kurią lanko 230 mokinių — 187 katalikai ir 43 evangelikai, sutelkti iš 27 laisvojo pasaulio šalių.

“AUDRA” TRAVEL CORPORATION
SPECIALIZUOTI TŪRAI 1987/1988

PRIEŠKALĖDINIS APSIPIRKIMAS LONDONE:
Septynios nepamiršamos dienos Anglijoje, lydimos patyrusios palydovės, mūsų biuro specializuotų tūrų vedėjos, ANNE POLOCK.
Išvyksta 1987 m. lapkričio 30, grįžta — gruodžio 7.
Kaina \$899.00 kan.

NEPAKARTOJAMA SLIDINĖJIMO IŠSKYLA Į AUSTRIJĄ — KITZBUHEL
1988 m. vasario mėn. 10-čiai dienų, lydimas slidinėjimo instruktoriaus BRIAN HARDIE, kelerius metus slidinėjusio Kitzbuehel garsoje „Red devils“ grupėje.

NUMATOMI TŪRAI: — Sveikatos klubai — Pramoginiai laivai — Karibų salos — Pažintinės išvykos
Šiuo metu priimami užsakymai grupiniai ir individualūs.

PASKUTINĖ ŠIŲ METŲ KELIONĖ Į LIETUVĄ BEI NUPIRKIMAS KALĖDINIŲ DOVANŲ GIMINĖMS LIETUVOJE: Š. m. gruodžio 27 iki sausio 12, 1988 UŽSAKYMUS PRIIMAME DABAR!
Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 18.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7
Tel. (416) 769-2500 Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

PADĖKA AŲA AGOTA MAZAITIENĖ,

mūsų mylima žmona, motina ir senelė mirė, 1987 metų rugpjūčio 10 dieną Sudbury, Ont.

Nuosirdžiai dėkojame visiems draugams ir pažįstamiems, kurie lankė velionę ligoninėje.

Dėkojame klebonui kun. J. Staškui už šv. Mišias šventovėje ir maldas kapinėse. Nuosirdus ačiū karsto nešėjams ir P. Venskui už vadovavimą, kalbant Rožinį, laidotuvių namuose.

Su dėkingumu prisimename visus pagerbusius velionę laidotuvių namuose savo atsilankymu, aukojusius šv. Mišias už jos vėlę, atsiuntusius gėles prie jos karsto ir palydėjusius ją į amžino poilsio vietą.

Nuosirdus ačiū visiems, pareiškiusiems mums užuojautą spaudoje, laiškais bei žodžiu.

Ačiū tiems, kurie jos atminimui aukoję „Tėviškės žiuriams“.

Duok jai amžiną ramybę. Viešpatie!

Su dėkingumu visiems: liūdintys —

vyras Petras ir dukra Gražina su šeima

Advokatas

AUDRIUS A. STONKUS

nuo 1987 metų vasario 1 dienos perkėlė savo raštinę į

20 Hughson St. South, Suite 1003 (Union Gas Building) Telefonas Hamilton, Ontario L8N 3C8 (416) 529-7462

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

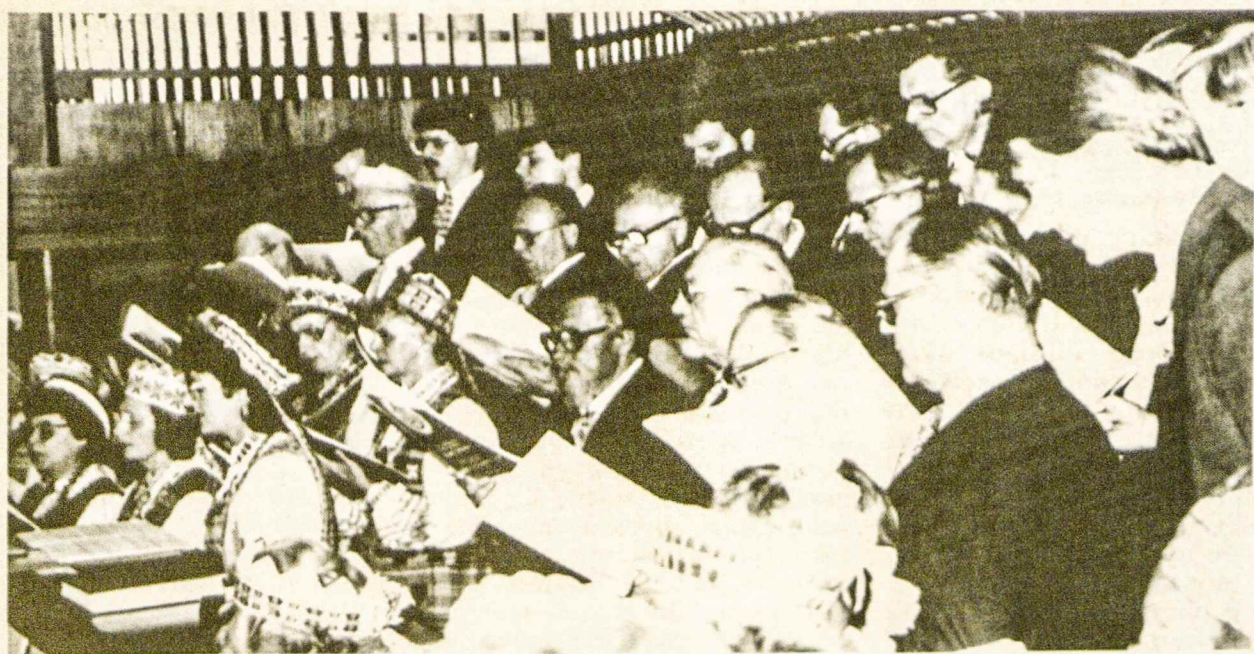
HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS “TALKA”

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	IMAME UŽ:
indėlius (P.C.A.)	3% nekiln. turto pask.
santapus	5.75% asmenines paskolas ...
kasdienines palūkanas	5.25% Nemokamas pilnas
term. indėlius 1 m.	9.50% čekių patarnavimas.
term. indėlius 3 m.	10% Nemokama narių gyvybės
reg. pensijų fondo	6.50% drauda pagal santapų
90 dienų indėlius	8.25% dydį iki \$2,000.
(minimum \$5,000)	Nemokama asmeninių
Reg. pensijų 1 m.	8.5% paskolų drauda iki \$25,000.

Lietuvos krikščionybės sukakties minėjime Ročesterio mieste jungtinis choras (Dievo Motinos nuolatinės pagalbos iš Klivlando ir Sv. Jurgio parapijų iš Ročesterio). Dirigente – R. ČYVAITE-KLIORIENE, akompaniatorius R. OBALIS. Iškilmeje dalyvavo daug tautiečių

Penkiolika metų tiesos sargyboje

“Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos” sukaktis

GINTĖ DAMUŠYTĖ

JAV St. Louis miesto arkivyskupas John L. May, Amerikos vyskupų katalikų konferencijos pirmininkas, paraišką išsakyti Pauliui Baltakiui, kuriame šitaip sveikino *LKB kroniką*:

“*LKB kronikos* penkiolikos metų sukakties proga rašau, noredamas pareikšti Amerikos vyskupų konferencijos pasigėrėjimą ir paramą už nuostabų nuolatinį informavimą ką *Kronika* yra atlikusi. Žmogaus teisių gynėjoje tikslumas, nuoseklumas ir teisingumas padaro *Kroniką* klasišką. Tikybinėje bendruomenėje *Kronikos* liudijamas tikėjimas ir drąsumas apie tuos, kurie jai renka medžiagą ir ruošia reportažus, susilaukia visų pagarbos. Meldžiuosi, kad *Kronika* ištvirtų iki tos dienos, kada mūsų broliai ir seserys Lietuvoje turės religinę laisvę ir Dievo duotas visapusiškas teises.”

Dabartinėje Gorbačiovo *glasnost* dvasioje norėtumi matyti konkrečius žingsnius, lydinčius į pilnas laisves ir visapusiškas teises; bet tos pačios diktatūrinės sąlygos, apie kurias rašė *Kronika* prieš penkerius metus, minėdama 10-ties metų sukaktį, dar nepasikeitė.

KLB kronikos gyvavimas per išsilaikymą dešimtmetį sistemoje, kurioje pilna šnipų, ginkluotų geriausia sekimo technika, išdavikų ir pataikūnų, yra beveik stebuklas. Pradžioje, jei pasiseks, redakcija planavo geriausiu atveju išleisti kokį dešimtį numerių ir sėsti į kalėjimą. Kaip atsakymą čia norėtusi pacituoti kun. Karolio Garucko žodžius, adresuotus labai sunkiu *LKB kronikos* redakcijai momentu: *Dievas laimino pradžią, laimins ir pabaigą...*

Paveikus ginklas

Lietuvių tautos kovose dėl laisvės ir dėl valstybinės nepriklausomybės spaudos vaidmuo buvo ir tebėra ypatingai reikšmingas. *Kronikos* leidimo metais smarkiai pasikeitė Katalikų Bendrijos Lietuvoje padėtis, arba bent šios padėties regimybė. Savaimė aišku, sunku nustatyti, ar šiame pasikeitime *Kronika* buvo pagrindinis veiksnys, ar ji tik atspindėjo tokius gilesnius pertvarkymus, kurie mums kol kas nežinomi.

Ne be pagrindo yra tvirtinama, kad lietuvių istorijoje pagrindinio spaudos laimėjimai buvo dideli. Po Pirmojo pasaulinio karo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo laimėjimą daugiausia nulėmė plunksna, atseit, spauda, žinoma, sąveikoj su kitais veiksniais. Vėliau, pirmosios sovietų okupacijos metais, mūsų tautos rezistencijos pirmosios apraiškos buvo pagrindinio spaudos pasirodymas.

Su šeštoju dešimtmečiu įvyko tam tikras lūžis. Po pagrindinio spauda, anksčiau grynai skirta Lietuvos vidaus reikalams, prasiveržė į laisvą pasaulį su Sibiro tremtinių lietuvių maldomis — *Marija, gelbėk mus*. Laisvajame pasaulyje jos buvo išleistos įvairiomis kalbomis ir visur plačiai paskleistos. Bet tai buvo vienkartinis prasižėjimas.

Kodėl atsirado?

Nuo 1968 m. prasidėjo naujas ir labai skirtingas rezis-

tencijos laikotarpis, kuris kilo ne vien iš tautinių, bet ir iš religinių rūpesčių. Jis prasidėjo religinių teisių gynimo sovietinio mentaliteto rėmuose. Naujoji rezistencijos karta, nugalėjusi sovietinio režimo, sovietinio teroro baime, pažinusi režimo silpnę, su okupantu pradėjo vesti drąsų dialogą. Sekdama rusų tautos disidentines priemones, ji pradėjo eiti legalių rezistencijos kelių, kuris išsiplėtė ir kovą už demokratines žmogaus laisves.

1968 m. kunigai pradėjo protestuoti prieš Kauno kunigų seminarijos suvaržymus. Sovietinė valdžia į kunigų pareiškimus reagavo represijomis: KGB tardymais, pašalinimais iš kunigiško darbo ir net teismais. Vienas po kito už religinių pareigų atlikimą (vaikų katekizaciją) buvo nubauti kunigai.

Nepaisant represijų, protestai prieš valdžios savivalę ir prieš valstybės bei partijos varomą ateistinę propagandą gausėjo. Tikintieji pradėjo rinkti parašus po visą Lietuvą. Taip gimė 17,000 tikinčiųjų memorandumas „Per Jungtines Tautas Lietuvos kunigai ir tikintieji 1972 m. vasario 7 d. pasirašė šią memorandumą sovietinei vyriausybei, nušviečiantį versiją Lietuvos tikinčiųjų padėti ir reikalaujantį grąžinti laisvę. Sovietų sąlygomis tai buvo vienikartinis įvykis; betgi šis dėmesio vertas rekordas jau buvo 1979 m. pralanktas, kai valstybės ir partijos šefai Brežnevui įteikta peticija su 150,000 parašų. Peticijoje reikalaujama vėl leisti veikti Klaipėdos šventovei, kurią sovietinė valdžia dabar ketina grąžinti dvejų metų laikotarpį.

Vis daugiau kunigų ėmė nepaisyti draudimo dėstyti vaikams tikybą. Ypač pagarsėjo 1970-71 m. vykę teismai prieš kun. Šeškevičių, Zdebskį ir Bubnį. Svarbiausias impulsas *Kronikos* pradžiai atėjo iš šių kunigų suėmimų ir teismų. Daugumas kunigų pritarė kun. Šeškevičiaus žodžiams, pasakytiems Molėtų teisme: *Dievo reikia labiau klausyti negu žmoniją*.

Tuo pat metu vyko slapsti kunigų bei tikinčiųjų pasitarimai. Juose aptartas klausimas, ar vertėtų įsteigti specialų organą, per kurį būtų galima pastoviai kelti balsą prieš persekiojimus. Todėl nebuvo pripuolamas dalykas, kai 1972 m. kovo 19 d. išėjo pirmasis *Kronikos* numeris, atsistoję tarsi Dovydas prieš Galiotą. Ir taip *Kronika* užėmė Lietuvos Katalikų Bendrijos atgimime vieną reikšmingiausių vietų. Ji su kitais pagrindinio leidinio žadina laisvės perspektyvas, organizuoja idealistus, kelia tautiečių sąmoninumą ir drąsą.

Pirmieji numeriai

Pirmasis *Kronikos* numeris pasibeldė į skaitytojų duris per Juozapines. Specialiai leidėjai pasirinko tą dieną, nes šv. Juozapas yra K. Bendrijos globėjas.

Leidinyje stengiasi išlaikyti nuo pat pirmojo numerio dalykišką informacijos toną, be aistrų, apie tikinčiųjų diskriminavimą, įstaigų ir partijos savivalę, apie praktikuojamą teisių nelygybę, teisės nuostatų nepaisymą ir panašias negeroves.

Jau pirmajame numeryje *Kronika* paskelbė apie neiti-

kimą Margininkų kunigo Orlicko atvejį. Kunigas improvizavo žaidimų aikštę, kur žaidė su paaugliais tinklinį. Už tai jis buvo nubautas ir iškeltas į kitą parapiją. Tame pat numeryje atpasakotas Vilkaiviškio vidurinės mokyklos mokytojos O. Brilienės atvejis. Ji atleista iš mokytojos vietos, nes lankiusi pamaldas vietinėje šventovėje. Nors aukščiau sias Lietuvos teismas pripažino atleidimą iš pareigų nepagrįstu, bet miesto įstaigos neleido mokytojai dirbti net gatvės šlavinę.

Ar kas pasikeitė po penkiolikos metų? Septyniadesimt trečiame numeryje *Kronika* skelbia, kad V. Zalomskeyte buvo nubauta 25 rb. bauda už vaikų katekizaciją. Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto pogrindinė grupė komentuoja Religinių reikalų tarybos įgaliojimo Petro Anilionio vedamą, kuriame jis kategoriškai paneigia bet kokią pozityvų religijos vaidmė pasaulyje ir ragina kovoti su religija visomis priemonėmis.

Visokiais pavidalais *Kronikos* originalai iš paversto krašto keliaudavo į laisvąjį pasaulį. *Kronikos* leidėjai surado priemonių leidinių pergaubenti per griežtai saugomas sienas. Dar ir dabar negalima atskleisti pirmųjų numerių formos ir pristatymo būdų. Pirmieji numeriai neateidavo punktualiai ir iš eilės. Siuntėjai nebuvo dar įpratę ir kartais sovietinis Saugumas pagaudavo siunčiamą *Kroniką*. Taip po pirmo numerio laisvuosius Vakarus pasiekė ketvirtas numeris, paskui trečias, antras, penktas. Nuo šešto numerio pristatymas sunormalėjo ir tik retai kuris numeris pakeliui žūdavo. Po to buvo išsiunčiamos pakartotinės kopijos.

Be pertraukos, maždaug po penkis numerius į metus, per penkiolika metų išleisti 73 *Kronikos* numeriai. Jie sukaupė iki šiol apie keturis su puse tūkstančio knygos puslapių. Religinė lietuvių katalikų šalpa reguliariai verčia, leidžia ir skleidžia *LKB kroniką* anglų kalba 30,000 tiražu. Per pastarąjį dešimtmetį, Religinė šalpa išplatino apie 400,000 *Kronikos* egzempliorių.

Nuostabus išsilaikymas

Dabartinėmis Lietuvos sąlygomis pogrindžio leidinio išsilaikymas 15 metų yra didelis, tiesiog neįtikimas, laimėjimas. Juo labiau, kad *Kronika* nesitenkina vien stambesnių straipsnių spausdinimu, bet turi platų ir gerai suorganizuotą bendradarbių tinklą, teikiantį žinias iš visų Lietuvos kampelių. Juo daugiau bendradarbių, juo didesnė išsivairavimo tikimybė, o vis dėlto *Kronika* tebeleidžiama.

Savaime aišku, sovietinis Lietuvos Saugumas nesigailėjo pastangų *Kronikos* leidėjus bei redaktorius į kalėjimą pasodinti. Buvo trys didelės kratų, tardymų ir suėmimų bangos 1974, 1980 ir 1983 m. Nors nemažai žmonių buvo suimta, Saugumui nepasisekė susekti pagrindinių *Kronikos* leidėjų.

Nuo 1973 m. pradžios *KLB kronika* tapo dokumentu, iš kurio padėti Lietuvoje vaizdavo opinijos formuotojai, Amerikos kongreso nariai. Politinės padėties vertintojai nau-

Netalkinti Lietuvos okupantui

Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje suvažiavimo rezoliucija

Mes, Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje išrinkti atstovai, 1987 m. spalio 31 ir lapkričio 1 dienomis susirinkę Dievo Apvaizdos parapijos Kultūros centre Southfielde, Michigan, išklause bei išdiskutavę centro valdybos šiam suvažiavimui pateiktos ir suvažiavimo priimtos darbotvarkės klausimus, konstatuojame:

1. Mūsų pavergtą Tėvynę Lietuvą neša sunkų okupanto uždėtą jungą. Ten likusieji mūsų broliai ir sesės kenčia tautinį ir religinį persekiojimą, yra teisiami, kalinami ir tremiami, bet kovojantieji ir žūtbutinėje kovoje tautos laisvės ir valstybės nepriklausomybės idealui lieka ištikimi.

2. Jie piktnasi karjeros ir kitais sumetimais tautos pavergtui pardsidavusiai, ypač smerkia laisvajame pasaulyje gyvenančiuosius savo tautiečius, nuo okupanto savo gyvybę išnešusius, o dabar su tuo pačiu okupantu bendraujančius, jam talkinančius, pavergtųjų kovą sunkinančius ir išsvijos vienybę skaldančius.

3. Šis suvažiavimas apgailestauja, kad okupanto infiltruotos piktos išsvijos vienybės skaldymo bacilos yra užkrėtusios ir Lietuvos šaulių sąjungos tremtyje buvusį sveiką ir atsparų kūną.

Suvažiavimas kreipiasi:

1. Tautos nelaimės akivaizdoje suvažiavimas apeliuoja į visus seses ir brolius šaulius savo kovos ginklus nukreipti į tikrąjį mūsų visų priešą — Lietuvos okupantą. To reikalauja šaulio priesaika, tautinė ištikimybė ir žmogiškoji sąžinė.

2. Suvažiavimas kviečia vieningai suglausti savąsias gretas ir drauge su Lietuvos laivimo veiksniais — VLIKU, AL-TU, LB ir Lietuvos diplomatinė tarnyba bei su vargan patekusiųjų šelpėju BALFU ryžtingai veikti, kad greičiau ateitų Lietuvai laisvės rytas.

3. LSST XI — tas atstovų suvažiavimas, įvertindamas didelę reikšmę “Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos” lietuvių tautos gyvenime, kurios parodo žiaurų tikėjimo persekiojimą ir žmogaus teisių laizymą pavergtoje Lietuvoje, užgria Lietuvos kronikos sąjungos darbą, leidžiant “LKB kroniką” lietuvių, anglų, ispanų, prancūzų kalbomis ir plačiai jas paskleidžiant laisvajame pasaulyje.

4. Visuotinis atstovų suvažiavimas siūlo atmesti visus klastingus Lietuvos okupantų pasiūlymus ir nebendraduoti su Lietuvos pavergtėjais.

Rezoliucijų komisija

1987 m. lapkričio 31 d.

Baltijos valstybės Europos parlamente

Europos parlamentas Strasburge 1987 m. spalio 8 d. didelę balsų daugumą priėmė rezoliuciją Baltijos kraštų klausimu. Už rezoliuciją balsavo 151 Europos parlamento narys, 15 susilaikė. Šia rezoliucija, kuriai pagrindą davė rugpjūčio 23 d. Vilniuje, Rygoje ir Taline įvykusios demonstracijos, Europos parlamentas išreiškia savo susirūpinimą padėtimi Baltijos kraštuose ir drauge raginimą šią padėtį pagerinti įtampas mažinimo tarp Rytų ir Vakarų proceso rėmuose. Sovietų Sąjunga raginama suteikti Baltijos tautom laisvo apsisprendimo teisę ir jom pilnai užtikrinti dar vis tebepražeidžiamas pagrindines žmogaus teises bei religinę laisvę, Europos Bendruomenės užsienio reikalų ministrai yra

kviečiami reikiamai pasirūpinti, kad Baltijos kraštų klausimas būtų keliamas Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje Vienoje ir kituose pokalbiuose su sovietų vyriausybės atstovais, skatinant Sovietų Sąjungą pagerinti Baltijos kraštų padėtį. Masinės informacijos priemonės yra kviečiamos kelti Baltijos kraštų klausimą, jų likimą ir pagrįstus baltiečių laisvės siekimus.

Rezoliucijos priėmimą pirmą kartą pilnai parėmė ir socialistų frakcija Europos parlamente. Rezoliucija buvo parengta ir įteikta Europos parlamentui, talkinant senesniui Strasbure įsteigiam Pasaulio baltiečių santalkos Europos biurui. CIL

Werders Norbert Meier hat um Mitternacht in Wilna eine Plastikflasche mit Ketchup ergattert, andere schmieren Butterbrote.

V. Vokietijos Bremeno futbolo komanda turėjo žaisti Europos taurės rungtynes su Maskvos “Spartaku” š. m. spalio mėnesį. Dėl miglos Maskvos oro uostyje jos lėktuvas negalėjo nusileisti ir nuskrido Vilniun. Ten komanda praleido naktį mažame maitinės kambarėje. Maitininkai norejo patikrinti futbolo žaidėjų pinigus, bet šie nesutiko, pareikšdami, kad yra futbolo komandos nariai, o ne belaisviai. Nuotraukoje — žaidėjai užkandžiauja maitinės kambarėje

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikoma sklaidžia informacijas įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

dojosi *Kronikos* informacijom, konstatuodami žmogaus teisių paneigimą ir tautoj besireiškiantį pasipriešinimą, kurio sovietam nepasisekė užgauti ir lietuvių sutirpinti rusiškoje jūroje.

(Bus daugiau)

Bookbinding Studio

“SAMOGITIA”

meniškai įrašo knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis.

Telefonas 625-2412

P. O. Box 1343, Postal Station “B”

Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Palaimintojo arkivyskupo JURGIO MATULAIČIO palaikai — relikvijos Marijampolės šventovės altoriuje. Nuotrauka daryta 1987 metų vasarą

Metinis VLIKo seimas

(Atkelta iš 3-čio psl.)

pius, kurie Mažąją Lietuvą vadina “Litauen”. Dabar vokiečių toje srityje nėra, bet yra keliasdešimt tūkstančių ten dabar gyvenančių lietuvių.

VLIKo pirm. pavaduotojas dr. Krivickas aiškino, kad VLIKas nėra pamiršęs M. Lietuvos. Didesnio masto memorandum, išspausdintame 1950 m. ir įteikta Prancūzijos, D. Britanijos, JAV vyriausybėms tai yra paminėti.

Bet tai buvo prieš 37 metus. Aišku, tas memorandumas yra paminėtu valstybių archyvuose. Neįtikėtina, kad dabartinės vyriausybės apie jį žino. Mažlietuvų atstovai įrodinėjo, kad akcija reikalinga dabar.

Tame memorandume yra 15 eilučių skirsny (čia rašančio turimame prancūziškame tekste), kuriame nurodoma, kad ta teritorija turėtų būti priskirta Lietuvai. Priešose yra daugiau paaiškinimų.

VLIKas turi nuolatinę Lietuvos sienų komisiją (trumpai vadinama “Sienų” komisija), bet šiame seime ji jokio pranešimo nepadarė, nors prieš seimą spaudoje (“Laisvoji Lietuva”, Gelžinis) buvo labai stipriai tai pabrėžęs.

Nesklendus baigiamasis posėdis

Baigiamoji sesija 9.00-11.00 prasidėjo su gero pusvalandžio pavėlavimu, o pradėjus atsirado groteskinių nesklandumų.

Kadangi turėjo būti nutarimų ir rezoliucijų svarstymas ir priėmimas, tai seimo pirmininkas pakvietė mandatų komisijos pirmininką pranešti apie teisėtų delegatų skaičių. Bet komisijos pirmininko nebuvo. Komisijos narė p. Danilevičienė manė, kad buvo 37 delegatai iš 14 partijų. Kažkas panorėjo sužinoti, kuri partija neatsiuntė atstovų. P. Danilevičienė manė, kad tai ūkininkų partija, bet jos narys prof. dr. Krivickas sėdėjo prie pirmo stalo. Tada manyta, kad tai buvo ūkininkų sąjunga, bet ir jos atstovas buvo salėje. Kažkas paminėjo Lietuvos krikščionių darbininkų sąjungą. Su tuo buvo sutikta.

Pasirodo, kad ne tik eiliniams žmonėms Kanadoje yra sunkumų su partijų išvardinimu. VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, pranešdamas mandatų k-jos sudėtį, paminėjo, kad p. Danilevičienė yra lietuvių krikščionių darbininkų s-jos atstovė, bet suvažiavimą ji sveikino Lietuvos darbo federacijos vardu.

Seimo pirmininkui pakvietus pateikti rezoliucijas, dr. Krivickas pranešė, kad komisijos pirmininkas vakar vakare rezoliucijas pasiėmė su savimi ir dar neatvyko. Buvo įvairių pasiūlymų: atidėti 15 min. ar daugiau, kad rezoliucijų pirmininkas galėtų atvykti, svarstyti žinomas rezoliucijas ir

laukti pirmininko pasirodant. Seimo pirmininkas nutarė vykdyti paskutinį pasiūlymą, nors dr. Krivickas manė, kad tai netikslu, reiktų išgirsti pirmiausia visas, kad būtų galima jas suderinti.

Atstovų prisimintos ir pasiūlytos 5 rezoliucijos, kurios priimtos.

Dr. Krivickas pareiškė, kad turi parašytą rezoliuciją, siūlomą VLIKo vicepirm. Liūto Griniaus (kuris pasirodė ir buvo tas prapuoles rez. k-jos pirmininkas su visomis rezoliucijomis) ir ją perskaitė. Tai truko 5 minutes. Tai buvo savotiškas patriotiškas manifestas. Dr. Krivickas pastebėjo, kad prieš įrašant į rezoliucijas tas pareiškimas valdybos turėtų būti peržiūrėtas.

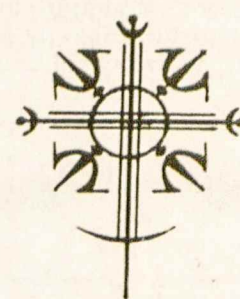
Seimo pirmininkas pasiteiravo, ar prisimenamos kitos rezoliucijos. Jų daugiau nesant, pasiūlė, kad VLIKo valdyba priimtas rezoliucijas papildys sveikinimais, padėkomis ir t.t. savo nuožiūra. Buvo nepatenkintų tokiu pasiūlymu, abejojo visos tvarkos teisėtumu ir dar siūlė surasti rez. k-jos pirmininką.

Chaotiškas rezoliucijų svarstymas ir priėmimas dėl jų mažo skaičiaus neišgel truko, todėl liko laiko sumanymams, klausimams. Bet porai asmenų padarius pastabas Lietuvis krašto ir Mažosios Lietuvos klausimais ir daugiau pastabų nesant, posėdis baigtas Lietuvos himnu.

Vėliau vyko pamaldos Aušros Vartų šventovėje (virš salės), kurias laikė ir pamokslą pasakė kun. dr. V. Skilandžiūnas iš Otavos.

Po pamaldų, nesant programoje numatyto posėdžio, dr. Vytautas Skuodis sutiko, montrealiečių prašomas, padaryti pranešimą ir atsakinėti į klausimus.

Seimas baigtas bendrais pietumis Aušros Vartų parapijos salėje. Išsamesnės pastaboms apie vykdomą politinę programą, kiek tai aiškėjo šiame seime, reiktų atskiro rašinio.

“Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda”

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Lietuvos vardas aidi Vokietijoje

Lietuvos krikščionybės sukaktis Pietų Vokietijoje ir centrinis minėjimas Mainze

Gražiausioje šventovėje

Ivairiose Vokietijos vietose vyksta Lietuvos krikšto 600 metų sukakties paminėjimai. Rugsėjo 30 d. toks minėjimas, surengtas sielovados direktoriaus kun. Antano Bungos, įvyko Ottobereune-Memmingene. Ottobereuno vienuolyno bazilika, pastatyta XVIII š. viduryje su turtingomis rokokos dekoracijomis, laikoma gražiausia Bavarijos ir visos Vokietijos šventovė. Ji buvo pilnutėlė žmonių. Lietuviai, kurie sudarė tik dalį maldininkų, suplaukė iš Memmingeno ir Miuncheno apylinkių. Matėsi ir grupė Vasario 16 gimnazijos mokinių.

Koncelebracinės pontifikalinės Mišias aukėjo vietoj surgusio Augsburgio vyskupo jo pagalbininkas vysk. Max Ziegelbauer, vysk. Antanas Deksnys, benediktinų vienuolyno abatas Vitalis Althaler ir dešimt lietuvių bei vokiečių kunigų. Mišiose giedojo Sv. Stepono parapijos jaunųjų choras iš Augsburgio.

Tautiniais drabužiais pasipuošę Vasario 16 gimnazijos mokiniai įnešė jubiliejinę, tautinę, ateitininkų, skautų vėliavas ir atliko skaitymus. Mišių metu vyskupas pašventino sukakties žvakę, kuri buvo palikta Ottobereuno bazilikoje.

Savo pamoksle vysk. Ziegelbauer iškėlė lietuvių veiklą Augsburgio vyskupijoje po II D. karo ir vyskupijos jiems teiktą bei teikiamą paramą. Šioje vyskupijoje, Bad Wiorishofeno mieste, yra ir Europos lietuvių vyskupo rezidencija, o dabar Memmingene gyvena ir Vokietijos lietuvių sielovados direktorius. Pamokslininkas palietė Lietuvos krikšto aplinkybes ir iškėlė jo svarbą tautos gyvenime. Priminė dabartinį tikinčiųjų persekiojimą Lietuvoje ir heroiškas lietuvių pasipriešinimo pastangas. Kvietė tiesti tiltą tarp Ottobereuno ir lietuvių tautos bei melstis už krikščionišką Europą.

Jaunimo namuose

Antroji iškilnių dalis vyko Memmingeno seselių veda-muose St. Hildegard jaunimo namuose, kur buvo paruošti iškilmingi pietūs. Prieš pietus lietuvių kultūros instituto vedėjas V. Bartusevičius apibūdino krikštą kaip vieną iš iškilniųjų Lietuvos istorijos momentų, atkreipė dėmesį į pasekmes, kurios kilo iš pavėluoto Lietuvos apsikrikštijimo ir iškėlė K. Bendrijos vaidmenį dabartinės Lietuvos gyvenime. Šių metų gausūs socialidarumo pareiškimai lietuviams akivaizdžiai parodė K. Bendrijos vieningumą, atskyrų jos dalių likimas rūpi visai Bendrijai.

Pietų metu kun. Bunga pasveikino ir supažindino su garbės svečiais. Sveikinimo kalbas pasakė Memmingeno vyr. burmistras dr. Ivo Holzinger, Bad Wiorishofeno burmistras Mueckel, Bavarijos krašto parlamento narys Josef Mueller ir namų šeimininkas. Memmingeno burmistras pažadėjo, atsižvelgiant į lietuvių veiklą po II D. karo Memmingene, miesto tarybai pasiūlyti pavadinti vieną miesto gatvę "Lietuvos krašto".

Vaisės truko iki vėlyvos popietės. Jas pajavirino Vasario 16 gimnazijos mokinių dainos.

Mainzo katedroje

Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininkas ir Mainzo vyskupas dr. Karl Lehmann

A.a. profesorius ANTANO MACIENOS kapas su paminklu žmonės tėviškėje Brebersdorfe, V. Vokietijoje

reikalavo iš Sovietų Sąjungos atsakingų pareigūnų suteikti Lietuvai nevaržomą tikėjimo laisvę. Savo pamoksle, minint 600 metų Lietuvos krikšto sukaktį Mainzo katedroje, jis taip pat reikalavo paleisti už religinę veiklą kankinamus kunigus ir pasauliečius, grąžinti tikintiesiems uždarytas bei kitiems reikalingas naudojamas šventoves ir nevaržyti religinio gyvenimo. Pamokslininkas priminė Lietuvos okupacijas ir sovietų vykdytą tikinčiųjų persekiojimą. Suminėjęs dabartinio persekiojimo ir priešpaudos faktus, vyskupas teigė, jog ir Gorbačiovo reformos neatnešė tikintiesiems palengvinimo.

Koncelebracinės pontifikalinės Mišiose spalio 25 d. Mainzo katedroje dalyvavo ir Europos lietuvių vyskupas emeritas dr. Antanas Deksnys, sielovados direktorius kun. Antanas Bunga, dešimt kitų kunigų (iš jų aštuoni lietuviai), kardinolas Hermann Volk, apaštališkas pranciškus Runda ir arkivysk. Rauber ir keli šimtai lietuvių. Mainzo katedra buvo pilna žmonių. Tautiniais drabužiais pasipuošę Vasario 16 gimnazijos mokiniai įnešė jubiliejinę, tautinę, ateitininkų, skautų vėliavas ir atliko skaitymus. Prie Marijos altoriaus katedroje buvo uždegta sukakties metų žvakė.

Mišioms pasibaigus, Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė katedros aikštėje šoko tautinius šokius, palydint mokinių kapelai ir stebint žiūrovų minią.

Kolpingo salėje

Po to įvyko iškilminga akademija Kolpingo namų salėje. Ją pradėjo ir jai vadovavo rengejų komiteto narys Vincas Bartusevičius. Jis pasveikino vysk. Lehmanną, vysk. A. Deksnį, visą eilę kitų dvasiškų ir pasauliečių. Rheinlando-Pfalzo ministeriui pirmininkui bei vyriausybei atstovavo ir pasakė sveikinimo žodį valstybės sekretorius dr. Christoph Stoltenwerk, o Hesseno socialinei ministerijai — depart. dir. Liebscher.

Pagrindinę kalbą apie Lietuvos krikštą pasakė prof. dr. Paulius Rabikauskas iš Romos. Jis ryškino sunkias krikšto priėmimo aplinkybes, kurios kilo iš to, kad tie, kuriems turėjo rūpėti krikščionybė, laimėti naujų tautų, tapo pagrindine Lietuvos apsikrikštijimo kliūtimi. Toliau buvo su-stota prie krikščionių padėties pagonių valdomoje Lietuvoje ir prie fakto, kad lietuviai turėjo pasirinkimo galimybę priimti graikišką — bizantinę ar romėnišką-katalikišką krikščionybės formą.

Plačiau paskaitininkas dėstė krikščionybės įtaką krašto ir tautinės tapatybės vystymuisi. Nežiūrint asimiliacijos tendencijų iš įvairių pusių, jokia kita jėga negali pasigirti, jog ji būtų daugiau prisidėjusi prie Lietuvos švietimo, mokslo, meno, literatūros pažangos. Nurodęs į okupacijų atneštus didelius nuostolius tautai ir religijai, paskaitininkas teigė, kad Krikšto dovana, kurią lietuviai gavo prieš 600 metų, davė ir duoda jiems šiandien jėgos didžiojoje pavojuose išlikti dvasiškai nepalūžusiems ir tautiškai susipratusiems.

Po paskaitos buvo dainų koncertas, kurį atliko solistė Lilija Sukytė, palydint pianinu prof. Vyteniu Vasyliūnu.

Sukakties minėjimo savaitgalįje Mainzo katedros šoniniame praėjime veikė kun. K. Senkaus parengta paveikslų, dokumentų ir liaudies dirbinių paroda. Ji atspindėjo Lietuvos krikšto tarpniurį ir šiandieninį tikinčiųjų persekiojimą.

Parodos atidarymo proga buvo surengta spaudos konferencija, kurioje dalyvavo sielovados direktorius kun. A. Bunga, kun. K. Senkus ir V. Bartusevičius. Susirinkusiems žurnalistams buvo suteikta gausi informacija apie padėtį Lietuvoje ir atsakinėta į klausimus. Minėjimą ir parodą aprašė keli Mainzo laikraščiai ir katalikiška spauda. V.B.

Prof. VYTAUTAS SKUODIS pas Los Angeles lietuvius. Iš kairės: L. Valiukas, D. Skuodytė, I. Skuodienė, A. Raulinaitis, E. Kojeliene, E. Matulaitienė, A. Raulinaitienė, V. Skuodis, dr. Z. Brinkis

Pokalbis su geriausiu pasaulio futbolininku

Netikėtai susitikus su Jean-Marie Pfaff V. Vokietijoje

K. BARONAS

Beveik tris savaites praleidau Frankfurto J. V. Goethes un-to klinikoje. Gydytojų patariamas išvykti ilgesniam poilsui, be jokių svyravimų pasirinkau gražias ir kalnuotas Bavarijos apylinkes, kurių ir klimatinės sąlygos yra labai palankios įvairiems širdies negalavimams. Puikūs Alpių kalnų vaizdai, rami kaimo idilija (tik karvutės su skambalais pažadindavo iš miego), didelė baviškių krosnis "salone", skani namuose kepta duona ir kamietiškas maistas stiprino po operacijos mano jėgas.

Kurį laiką buvau atitolojęs nuo įvairių pasaulinių įvykių, nes kaimo žmonės prenumuoja tik savo vietinius laikraščius, kuriuose daug rašoma apie apylinkės įvykius, tik trumpom žinutėm pranešama apie politinę padėtį. Tiesa, vakarais bavaras išklausaudo 7 v.v. televizijos žinias, pasižiūredavo dar kokio nors trumpo filmo ir 9 v.v., pasakęs su šeima "Gute Nacht" eidavo poilsio. Suprantu kaimo žmonijai gyvenimą, kadangi jų darbo diena prasideda 5 v.r.

Pripratavau ir aš prie tokios "darbotvarkės", tačiau pusryčiams sėdauvau prie stalo jau šeimai seniai pavalgius ir išvykus traktoriumi ir mišką ar tvartą.

Šeštadienio vakarą jaunimas automašinom vyksta ir artimų miestų šokių sales — "disco", vyresnėji susimeta į Gasthausą" bokalui alaus ar palosti kortomis. Mišios yra ankstyvos, ir jose dalyvauti turėjau važiuoti ir artimą Baldhamo miestelį, tik 30 km nutolusi nuo Miuncheno.

Stebiu šventovės vidų, sėdinčius bavarus. Ir štai, mano žvilgsnis sustoja ties šimtus kartų matytu spaudoje, televizijoje geriausiu pasaulio futbolio vartininko belgo Jean-Marie Pfaff veidu! Jis žaidžia V. Vokietijos meistro "FC Bayern" vienuolikėje, tačiau gyvena ne Bavarijos sostinėje, bet ramiame Baldhamo miestelyje (jo antraštas: Jean-Marie Pfaff, Fichtenstrasse 15, 8011 Baldham, W. Germany).

Išėjęs iš šventovės prisistaciau belgiui (V. Europos futbolio klubuose teisę žaisti turi du svetimšaliai), prašydamas simpatišką futbolininką pokalbui. Djea, jis buvo be pusryčių, tad sutarėme pasimatyti jo namuose 6 v.v.

Buvau sužavėtas jo atvirumu ir nuosirdumu. Prieš keletą metų pajutau išdidumą pas vieną geriausiu pasaulio futbolininką K. H. Rummenige, norėdamas taip pat su juo pasikalbėti. Deja, jis nebuvo "Honorarfrei". Tuo tarpu J. M. Pfaff tuoj pat pareiškė, kad jis mielai atsakys į mano klausimus, ir tai be jokio atlyginimo.

Vakare, jo buto duris man atidarė duklė. Pasirodo, belgo šeimoje auga net trys dukros (jis dar tikisi susilaukti sūnaus — futbolininko). Pakvietė į didelį saloną. Bet čia buvo uošviai ir dar viena šeima iš Belgijos. Netikama vieta pasikalbėjimui. Persikėlėme į valgomoją. Tuoj pat belgas paprašė jį vadinti vardu.

— Jean-Marie, man teko spaudoje skaityti, kad ketinate palikti Miuncheno komandą ir persikelti į Angliją?

"Tėviškės žiburių" bendradarbis KAZYS BARONAS (dešinėje) ir žymusis futbolio žaidėjas belgas JEAN-MARIE PFAFF

— Taip, Mančesterio United klubo reikalų vedėjas buvo atvykęs į Miuncheną. Tačiau su "FC Bayern" klubu esu pasirašęs trejų metų sutartį, kurią privalau ištesėti (kalbama, kad metinės šio belgo pajamos už žaidimą, premijos, laimėtos rungtynės, reklama ir kt. siekia 1 mil. markių — apie 750.000 kanad. dol. K.B.). Be to, Vokietija man patinka, patinka ir joje žaisti. Dukros lanko čia mokyklą, tad kasmetiniai persikėlimai yra labai kenksmingi mokslui. Aš esu profesionalas futbolininkas, tačiau taip pat šeimos galva. Aš myliu vaikus, jaunimą. Esu gimęs labai neturtingoje, katalikiškoje šeimoje. Buvome 12 vaikų, kar-tais pritrūkdavo duonos... Taip, šiandieną stoviu stipriai ant kojų, tačiau taip pat atsimeinu vargo dienas. Tad ir dėkoju Dievui už visas gautas dovanas, neapleisdamas šventadienių Mišiu.

— Kas laimės Vakarų Vokietijos pirmenybės?

— Be abejonės, mano klubas, nors šiemet stipriai ant kulnų lipa Kiolnas, Bremenas, Stuttgartas.

— Ateinančiais metais Europos futbolio pirmenybės vyks V. Vokietijoje. Kam skirtie meisterio vardą?

— Kandidatų nedaug, tačiau favoritais laikau V. Vokietiją, Italiją, Angliją, Sov. Sąjungą.

— Belgijos rinktinėje (J. M. Pfaff Belgijos rinktinėje žaidė 64 kartus) pasauitinėse pirmenybėse Mėksikoje netikėtai laimėjote. Stai vėl V. Vokietija nieko ypatingo neparodė rungtynėse prieš Daniją ar Švediją. Ką galite į tą klausimą atsakyti?

Belgija yra mažas kraštas. Susirgus ar susižeidus keliems žaidėjams, sunku rasti pakaitą. Kitas klausimas V. Vokietijoje ar Sov. Sąjungoje. Futbolininkų, ir tai gerų, pasirinkimas didelis. Paimkite pvz. sovietų vartininką Dasajevą, puolėją Protasovą, Blochiną. Jų vietos lengvai gali užimti ir kiti žaidėjai. Seku pasaulinę sportinę spaudą. Juk iš Tavo tėvynės Vilna klubas taip pat gerai žaidžia Sov. Sąjungos pirmenybėse. Panaši padėtis ir V. Vokietijoje. Be to, pirmenybės dar už aštuonių mėnesių. Esu tikras, kad treneris Beckenbaueris sudarys gerą rinktinę.

— Jean-Marie, Tavo gyvenimas "sukosi" apie futbolą ir šeimą. Ar turi kokią kitą pomėgį?

— Golfas, muzika. Tačiau to laiko yra labai mažai. Treniruotės, viena dukrą vežu teniso žaisti, kita šoka baletu, korespondencijos — laiška, rungtynės su Miuncheno ir Belgijos rinktinė atima labai daug laiko.

— Ką galite pasakyti apie T. Šumacherio išleistą kontroversinę knygą? (Toni Šumacheris, V. Vokietijos futbolio vartininkas juodom spalvom pavaizdavo rinktinės, paskirų futbolininkų ir net savo kaimynų gyvenimą. V. Vokietijos futbolio s-gos buvo diskvalifikuotas).

— Iš pirmo išlaužtų žinių negalima duoti skaitytų, alkoholiškai vadinti savo kaimynus. Primityvus darbas.

— Norėčiau paliesti dar vieną nesportinį klausimą, t.y. Belgijos tautybes — valonus ir flamas. Valonai kalba prancūziškai, flamai — olandiškai. Tarp tų dviejų tautybių pasireiškia didelė trintis, o gal net antagonizmas, privertęs prie vyriausybės atsistatydinimo.

— Taip, Belgija ir jos vyriausybė neturi stiprios rankos. Tuo klausimu nenoriu daug kalbėti. Esu flamas, žmona valonė. Pui-kiai sugyvename jau 13 metų (J. M. Pfaff yra 33 metų), vaikai moka abi kalbas. Jos turėtų būti dėstomos visose Belgijos mokyklose, auklėjam vaikus krikščioniškoje dvasioje. Tiesa, tos dvi kalbos yra lygiateisės Belgijoje, tačiau... (sakinyis liko neužbaigtas!).

Dar gerą valandą pakalbėjome sportiniais klausimais, apie gyvenimą Vokietijoje. Padėkojau simpatiškam belgiui už pasikalbėjimą, maloniai praleistą vakarą, linkėdamas dar ilgai žaisti Belgijos rinktinėje ir "FC Bayern" vienuolikėje.

Sumaišyti įvykiai ir laikas

Suslūbavusi atmintis ar priekabių jėškojimas?

DR. JONAS BALYS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Aš lankiausi Vilniuje tą 1939-40 m. žiemą (nebuvo labai šalta), buvau ir LMD patalpose, nes Tautosakos archyvas pasamdė vieną Vilniaus lietuvaite nurašinėti į korteles smulkiają tautosaką iš LMD tautosakos rinkinių. Tada dar nebuvo planuojama keltis į Vilnių. Jokios geležinės krosnelės ten nepastebėjau. Tokią sunku būtų buvę įrengti name su labai storomis sienomis ir būtų pavojinga dėl gaisro. Be to, Vilniuje 1939-40 m. žiemą kuro netrūko, jo trūkumas prasidėjo vykstant vokiečių-rusų karui nuo 1941-42 žiemos. Žinau, kad Etnografiniame Vilniaus muziejuje karo metu tik vienas raštinės kambarys buvo apšildomas, tai gal ten ir buvo tokia geležinė krosnelė, nors visur Vilniuje senuose namuose buvo koklinės krosnys. Atrodo, kad daug dalykų tame straipsnyje yra sumaišyta, pvz. laikas: Lit. instituto įstaigos iš Kauno į Vilnių buvo atkeltos 1940 m. lapkr. mėn. pradžioje, prie "tarybinės valdžios", o vokiečiai užėmė 1941 m. birželio galę.

Su P. Stukėnaitė (vilniečiai tada ją pagal pirmą vyrą vadino Docikiene) susiduriu nebe pirmą kartą. Kurį laiką 1940-41m. esu buvęs jos viršininku. Dabar ji parašo geriau, bet anuo met ne kartą teko pakritikuoti paviršutiniškus jos tautosakinius straipsnius. O ji tarėsi esanti didelė žinovė. Rekomendavau, kad iš Tautosakos archyvo ją perkeltų į Etnografinį Vilniaus muziejų pagal jos specialybę.

Tas muziejus prie Vilniaus un-to lenkų valdymo laikais buvo Etnologijos ir etnografijos katedros vedėjas prof. Kazimierz Moszynski žinioje. Jis nebuvo lietuviams palankus. Po karo jis repatriavo į Lenkiją ir ten mirė 1959 m. Jo vaidmuo ryšium su LMD etnografijos rinkiniais lieka neaiškūs. Jis buvęs pakviestas konsultantu dėl tų rinkinių. Kaip ten buvo, kaip nebuvo, tie LMD etnografiniai rinkiniai nežuvo, po karo buvo perduoti Lietuvos TSR istorijos ir etnografijos muziejui, kur jie eksponuojami.

Kai Vilnius 1939 m. rudenį buvo grąžintas Lietuvai, Vilniaus universitetas buvo perorganizuotas, ir dauguma lenkų profesorių buvo atleisti, jų tarpe ir prof. Mošinskis. Etnografinis Vilniaus muziejus buvo perduotas Mokslų akademijai. Muziejiaus vedėju buvo paskirtas Karolis Mekas. Personala šalia vedėjo sudarė dar lietuviškai mokanti lenkė M. Priuferova—Znamirovskė, P. Stukėnaitė ir jaunas vyras Juška (mirė JAV-se). Jie turėjo savo įstaigą universiteto rūmose miesto centre, kur ir buvo tas muziejus.

Santykiai su vokiečiais

Man P. Stukėnaitės daromas priekaištas, kad "jis (Baly) susidėjo su okupantais", taipgi buvo "kolaborantas", yra eilinis šmeižtas, kuris ir dabar tam tikruose sluoksniuose yra mados dalykas. Jeigu aš būčiau buvęs koks vokiečių talkininkas, tai jie 1943 m. kovo 17d. naktį nebūtų apiplėšę mano

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" — atsiųskite dar jų neskaitytųjų adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

PREL CHATEL 2180 Eltonville St. 279-7648

RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORK CHATEL 2357 Bloor St. W. 767-3183

Turner & Porter

vadovautos Tautosakos archyvo įstaigos. Jie išlaužė mano kabinetė rašomojo stalo stalčių užraktus ir iškniso visus popierius. Jie pasigrobė viską, ką rado vertinga: A. Tamošaičio austa kilimą nuo grindų, mūsų dailininkų paveikslus nuo sienų, radijo aparatą, filmų projektorių, net vokiškas knygas, kaip didžiąją Brockhauzo enciklopediją ir visą gražiai išleistą seriją skandinavų sagų (sakmių) "Thule" vardu ir kt. Man buvo skaudžiausia, kad jie pasiėmė visą eilę plokštelių su tautosakos įrašais ir abu "Telefunken" firmos fonografo aparatu, kurie tada buvo retas ir brangus dalykas.

Kai Mokslų akademijos pirmininkas prof. Vladas Jurgutis buvo vokiečių suimtas ir išsiųstas į Stuththof koncentracijos stovyklą, tai institutų direktoriai, kiek atsigavę nuo pirmojo smūgio, savo iniciatyva ir rizika landžiojome po vokiečių įstaigas, aiškinome ir derėjomės dėl savo įstaigų likimo. Mes tarpusavy kalbėjomės: "Ir su pačiu velniu vėta derėtis, jei iš to bus kraštui naudos".

Padėtis atrodė labai bloga. Į koncentracijos stovyklą buvo išvežti 46 įžymūs lietuviai. Vokiečiai kėrėjo, nes lietuviškas jaunimas, vyresniųjų paragintas, nepaklausė vokiečių mobilizacijos pakartotinų įsakymų ir nestojo į vokiečių kariuomenę arba jų darbo tarnybą.

Į konc. stovyklą išvežtųjų tarpe buvo ir Švietimo vadybos viršininkas arba tada vadinamas tarėju dr. Pranas Meškauskas—Germantas. Jo vieton vokiečiai paskyrė savo patikėtinį (Beauftragte) prof. Schreinert. Jis buvo vokietis, bet ilgas metus gyvenęs Estijoje, todėl sakėsi suprantas mažų tautų pastangas puoselėti savo kultūrą. (Taip jis pats pasisakė rektoriui M. Biržiškai, kai jie dviese be liudininkų kalbėjosi). Tad su juo galima buvo derėtis, o iš rudmarškinį, nieko nelaimėsi. Buvo blogai, kad to igaliojimo kabinetė nuolatos kaip vertėjas sėdėjo lietuviškai mokąs rudmarškinis, iš tarties sprendžiant—klaidėdintis. Mes jį laikėme vokiečių Saugumo tarnybos (SD) agentu arba šnipu, todėl jo vengdavome.

Kągi mums pasisekė "išsiderėti"? Daug ką. Akademija ir universitetai formaliai buvo uždaryti, bet išėjo, kad tik suspenduoti, nes personalas nebuvo atleistas. Nors penki profesoriai buvo suimti, bet visiems kitiems algos buvo mokamos. Po trijų savaičių akademijos tarnautojai galėjo sugrįžti į savo įstaigas ir vėl eiti pareigas. Tas pats ir universitete, tik daugelyje laboratorijų rado įrengimus sudaužytus, aparatus išvežtus ar sugadintus. Vokiečių saugumo policija (SD) pasiėmė iš geto būrį žydų ir liepė

jiems vandalizuoti lietuviškas įstaigas. Universitete paskaitų nebuvo, ir naujų studentų neleido priimti, tačiau kursą išklaušę studentai galėjo neoficialiai egzaminuotis, įteikti diplominius darbus ir buvo išduodami diplomai su ankstyvesne data (prieš 1943.III.17). Vokiečiai apie tai gal žinojo, bet toleravo. Abu su prof. M. Biržiška aprobavome vieną diplominį darbą (rodos, Čižiūno) ir diplomą jis gavo. Kaip vokiečių įsakymai buvo apeinami, žr. knygą *Lietuvos Universitetas* (Chicago, 1972), psl. 232-245.

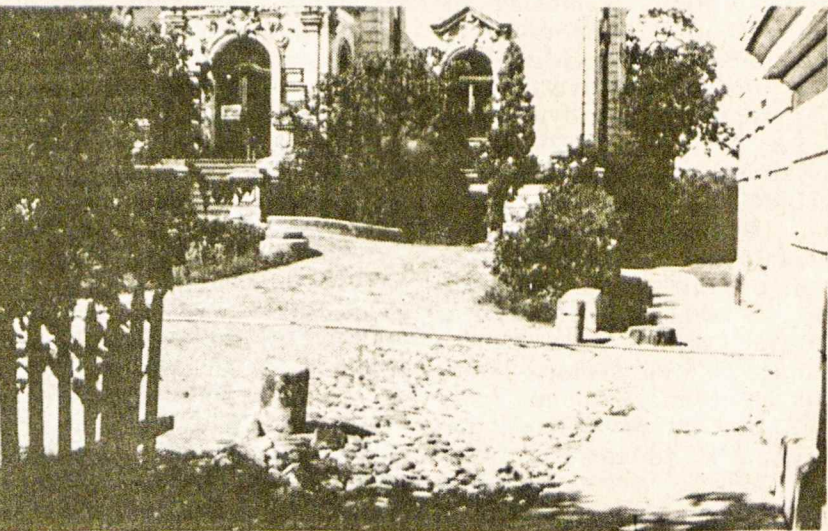
Man pasisekė atgauti iš SD plokšteles su tautosakos įrašais, kai įsitikino, kad ten nieko nėra politiško; gražino ir brangius fonografus, tik sugadintus, gal tyčiomis, kad nebe-galima būtų naudotis. Kito inventoriaus negražino, bet daiktus galima vėl įsigyti, o tautosakos įrašai yra unikumai. Buvo verta rizikuoti ir landžioti pas vokiečius, kol jiems atsidodau ir atidavė. (Net vokiečių tarpe kai kas man padėjo atgauti plokšteles — radau asmenį, kuris vertino tautosaką). Tada ir vėl dirbome, kiek karo sąlygos ir šal-tose patalpose buvo įmanoma.

Okupacijos metais visiems lietuviams inteligentams labai rūpėjo išlaikyti mūsų mokslo ir kultūros įstaigas, apsaugoti mūsų kultūros turtus: bibliotekas, archyvus, muziejus, meno rinkinius ir kt. Įstaigų vedėjai dažnai daug rizikavo, slėpdami tuos turtus nuo okupantų. Kartais davė net kyšius, vašino juos arba stengėsi neišprovokuoti žvėries dėl smulkių dalykų. Kai kurie, kaip P. Germantas, neva pataikavo vokiečiams, o darė tai, kas naudinga Lietuvai.

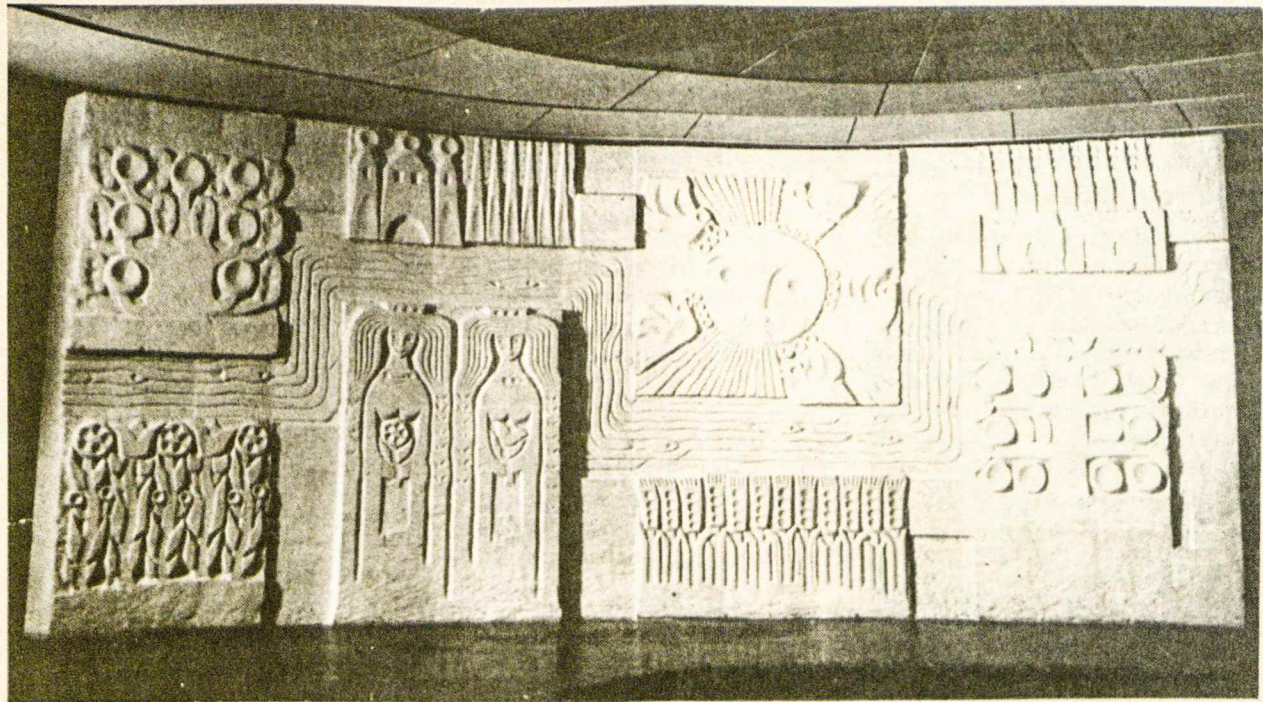
Prof. V. Krėvė-Mickevičius, būdamas Mokslų akademijos pirmininku prie Paleckio valdžios, man 1941 m. pasakė: "Kas buvo, reikia pamiršti. Dabar mums svarbu kaip nors išsilaikyti ir dirbti, kas dar galima". Kiti buvo optimistai ir tikėjosi, kad tai tik laikinai dalykas, tik reikia kaip nors išverti ir išlaviruoti, o karui pasibaigus mes vėl būsim laisvi, galėsime gyventi ir dirbti kaip anksčiau. Deja, tos mūsų viltys neišsipildė. Visi žinome, kas atsitiko.

Ilustracijos

Kai 1943 m. kovo 18 d. rytą Mokslų akademijos (ir universiteto) tarnautojai atėjo į darbą, prie savo įstaigų durų rado prikljuotus sklebimus: "Auf Befehl der Regierung GESCHLOSSEN Staatssicherheit Dienst (Pagal vyriausybės įsakymą UŽDARYTA Vals-tybės saugumo tarnyba). Žr. nuotraukas: Mosklų akademijos centrinių rūmų įėjimas ir Antakalnio g. 6 namas kieme. (J. Balio padarytos nuotraukos. Išskaityti galima tik vienas žodis: GESCHLOSSEN).

Lietuvos Mokslų akademijos centrinių rūmų įėjimas ir Antakalnio g. 6 namas kieme Vilniuje vokiečių okupacijos laikais po 1943 m. kovo 17 d.

Dailininko LAIMUČIO LOČERIO ornamentinis kūrinys bareljefas (betonas) "Dainavos" kavinėje Druskininkuose. Dabar šis dailininkas su šeima gyvena Kanadoje ir rūpinasi savo kūrybos pritaikymu naujose sąlygose

Du straipsniai lietuviškom temom anglų kalba

Dr. Gražinos Slavėnienės ir dr. Leono Sabaliūno įnašas

ANTANAS MUSTEIKIS

I

Neseniai man teko skaityti AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) biuletinį, kurio baltietis bendradarbis neslėpė netiesioginio priekaišto lietuviams mokslininkams, jog jie mažai dėmesio kreipia į savo studijų spausdinimą anglų kalba.

Šio reikšminio priežastys gali būti labai sudėtingos, tačiau minėtas tyrėjas jų nemini, nors yra labai galimas dalykas, kad jis pats yra buvęs arti tų priežasčių šaknų. Kaip aš pats patyriau ir nugirdau iš kitų, dažnas to žurnalo bendradarbis (ar aspirantas į bendradarbius), pasiuntęs savo straipsnį į redakciją, negauna nė raštelio, kad jo rankraštis pasiekė adresatą. Sunku tikėti, jog lietuvių kilmės mokslininkai nežinotų elementaraus mokslo institucijų dėsnio PP (publish or perish — spausdink arba žuk). Negi lietuviai negeba atskratyti savo "įgimto" ... drovumo, kurs tikrai ar tariamai varžo jų kovą už būvį profesinėje plotmėje?

Labai galimas dalykas, kad toji kova visų pirma vyksta žurnalo redakcijoje, kur viena ar kita tautybė įgauna daugiau privilegijų ir prastumia daugiau savo tautybės autorių straipsnių...

Šia proga man malonu pasiųdinti įspūdiams su skaitytomis apie dvi stadijas anglų kalba, nors jos nebuvo išspausdintos bendrajame baltiečių žurnale.

Pirmoji pagrindžiai galima vadinti kultūrine, antroji — politine. Savaimi suprantama, jos abi yra lituanistinės ta prasme, kad ticia lietuviškas temas. O ryškiausiai išsiskiria jos nagrinėjimo metodu. Pirmoji yra apžvalginė, tad nedaug dėmesio kreipia į teoriją, o tik dabar sistemingai išskirti svarbesnius bruožus vargiai išsemiamose ir aprėpiamoje medžiagoje. Antroji, priešingai, pasirėmusi griežta teorine klasifikacija, bando mokslinį modelį patvirtinti lietuviškais duomenimis.

II

Prof. dr. M. Gražinos Slavėnienės darbas, pavadintas "Etninė lietuvių spauda" (Lithuanian Ethnic Press) yra vienas iš 28 straipsnių, kurie sudaro knygos *The Ethnic Press in the United States* turinį: kaip ir latviams, lietuviams skirti vos šeši puslapiai, nekaitant išnašų ir bibliografijos. Kai kurie autoriai savos tautybės spaudą plačiau aprašė; matyt, atsižvelgta į grupių dydį — gausesnėji turi teisę į didesnę puslapių skaičių... Beje, tų etninių grupių Amerikoje yra žymiai daugiau, bet knygos redaktorė (Sally M. Miller), atrodo, laiku nesulaukė kai kurių straipsnių, tad rinkinys susiaurėjo. Toks galėjo būti mūsų baltiečių "svainių" estų atvejis.

Slavėnienės studijėlė kokybe neužsileidžia kitų autorių darbams. Sugėbėta ir ribotose knygos skiltyse pilnai chronologiškai apžvelgti Amerikos lietuvių spaudą ir sužymėti jos išsiskaidymą pagal ideologinę, politinę, religinę, amžiaus grupių ir lyties paskirtį. Praleistas tik specialybinės (gydytojų, inžinierių ir kt.) spaudos paminėjimas. Autorė gerai

susipažinusi su atitinkama bibliografija.

Suprantama, kai yra tiek daug medžiagos, nelengva apsispręsti kurią naudoti ir kurią laikyti nesvarbia. Jeigu ji būtų išvardijusi visus buvusius visų laikraščių redaktorius, būtų peržengusi nustatytą puslapių ribas. O vis dėlto būtų vertinga, nors ir rizikinga, išskirti ne tik pirmuosius, bet ir vėlesnius redaktorius, jeigu jie nebuvo kasdieniniai. Šia prasme aš pasigedau, mano nuomone, ryškiausio bei iškiliausio išeivijos publicisto prof. Juozo Brazaičio, "I Laisvę" ir "Darbininko" redaktoriaus, paminėjimo.

Medžiagos, kaip pastebėta, gausybė, bet ji neatsako į kai kuriuos svarbius klausimus. Pavyzdžiui, paminėta, kiek "Draugas" ir "Naujienos" turėjo skaitytųjų 1976 m., bet ar nebūtų svarbiau žinot, kuriais metais jų prenumeratorių bei egzempliorių skaičius buvo pats didžiausias?

Autorė teisingai pastebi, kad lietuvių emigrantų skaičiai JAV netikslūs, sumažinti. Tikroji to priežastis — turėjo būti ne tiek lietuvių ateivių kaimiečių neaiški tautybės sąvoka, kiek JAV imigracijos pareigūnų geografinis analfabetiškumas, o pat pat ir asimiliacinė politika galėjo turėti įtakos.

Jis randa, kad tautos atskaita buvo labai jausminis, o autoritentinė tautininkų valdžia pasijuto esanti priversta sudaryti koalicinę vyriausybę su drausmon opozicijos partijom. To pasekmė — autoritentinis režimas buvo šiek tiek pažabotas, vyriausybė tapo labiau atstovaujanti kraštui, piliečių laisvės buvo praplėstos ir durys ekonominei kaitai buvo atvertos.

Sabaliūnas savo duomenis iš prieš keliolika metų išspausdintos savo knygos (*Lithuania in Crisis*) ir kitų dabar tiksliai pavartoja politinių krizių teorijai stiprinti. Tai mokslinis įnašas, ir mano smulkūs priekaištai jo nenuvertins. O jų turį keletą.

Autoriaus teigimas, kad sovietų invazijos metu "intensyvūs žmonių suirutės jausmai pradžioje maišėsi su pasitenkinimu, kad Smetonos režimas krito" yra klaidinantis: dalis tapatinama su visuma. Tų pasitenkinančių buvo mažas dalis, ir pats pasitenkinimas buvo drungnas, nes aplamai buvo suvokiama, kad sava valdžia yra geresnė už svetimą.

Okupuotos Lietuvos dailininko T. VEBROS kūrinys "Bandymas" tarp tautinėje miniatiūrinio meno parodoje Toronte. Paroda atidaryta Toronto "Del Bello Gallery" nuo 1987 metų lapkričio 8 iki gruodžio 31 dienos

1940 m. minimas civilinės metrikacijos projektas jau keletą metų buvo remiamas ir jaunųjų katalikų intelektualų, nors autorius to nepastebi. Man akį rėžia autoriaus porą kartų pavartota "Kauno valdžios" sąvoka. Ar tik čia nebus lenkų propagandos aidas, kai jie savo metu nenorėjo "Kauno valdžios" laikyti Lietuvos valdžia?

Prisipažįstu, kad man akį veria anglų kalbos žurnale užtikta lietuvių mokslininko pavardė su pilna lietuviška rašyba.

Atsimenu, kai prieš keletą dešimtmečių man teko užpildyti pareiškimą (darbui gauti), kur privalečiau nurodyti savo tautybę. Tada numatomos darbovietės (universiteto bibliotekos) pareigūnai mano lietuvių tautybę ištaisė į amerikiečių, nes aš jau buvau įsigijęs JAV pilietybę. Juk ankstyvosios imigracijos pareigūnai klausdavo: "kuriame krašte gimęs?" (kurio krašto pilietis?), kai Lietuva buvo paversta, ir painiojosi duomenyse.

Aš pasigedau kai kurių didžiųjų spaudos rūpesčių bei ginčų paminėjimo, nors jie ilgą laiką tęsėsi (ar tebesitėsia), kaip, pvz., diplomatų ir išeivių organizacijų "varžybos" laisvinimo veikloje, kultūros ar politikos pirmenybė, "nuosmukio" manifestas, ryšiai su "kraštu" ir kt.

III

Prof. dr. Leonas Sabaliūnas, politinių mokslų fakulteto dekanas, išspausdino savo studijėlę "Prisitaikanti elgsena užsienio reikalų politinės krizės situacijose: Lietuva 1938-1940 m." (Adaptive Behavior in Foreign Policy Crisis Situations: Lithuania 1938-1940) *East European Quarterly* žurnale, 1987 m. liepos mėn.

Kaip įprasta moksliniame žurnale, Sabaliūnas tiksliai apibrėžia tekste vartojamus žodžius. Tad politinės krizės situacija yra ta, (1) kur grasomos didžiausios svarbos krašto vertybės, (2) kai atoveiksmiui į grąsą nėra daug laiko ir (3) kai grąsa užklumpa netikėtai. Teoriškai yra išskiriamos trys krizių tipai, nustatomi pagal kaitos intensyvumą ir jos pasekmių įsisavinimą (effect-internalization), būtent: mažosios, vidutinės ir didžiosios krizės.

Ši simetriška teorinį modelį Sabaliūnas vykusiai iliustruoja paskutinių kelių nepriklausomybės metų įvykiais. Mažąją krizę sukėlė Lenkijos 1938 m. ultimatumas Lietuvai, kurios atsakas pagrindžiai buvo jausminis, o politinių grupių pozicijos išliko beveik visai nesutrikdytos. Didžiąją krizę sukėlė Sov. Sąjungos 1940 m. ofenzyva. Tautos atliepis buvo ne vien jausminis; politinių grupių pusiausvyra buvo visiškai suardyta, ir krašto santvarka pakeista iš šaknų. Vidutinio dydžio krizę sukėlė Vokietija, 1939 m. atplėsdama Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos. Autorius daugiausia dėmesio skiria šiai krizei.

Atsiųsta paminėti

Juozas Meškauskas, LIETUVOS MEDICINOS ISTORIJA. Medicinos mokslas, gyventojų medicininio ir socialinio aprūpinimo istorinė ir dokumentinė apžvalga. Leidėjas — Pasaulio lietuvių gydytojų sąjunga. Spausdinta "Draugo" spaustuviėje. Čikaga 1987m., 846 psl. Kaina — \$37.00.

ALFONSAUS TYRUOLIS

TIKĖJIMAS

Menu kaip lino žiedas meilę tyrą.
Ruduo . . . Bet aukso saulėm šakos sviro.
Ne snaigės — obelių žiedai ant tako biro.

Kaip daug mums tie pavasariai žadėjo,
Bet tyro džiaugsmo nešt neįsteisėjo,
Su rudeniu balton žiemon nuėję.

Kančios šešėlis sklendo dar ant veido.
Nesyk meldiesi, kam dalia apleido.
Nesyk tyliai teklaus: ar ilgai dar?

Bet aš tikiu, ką amžij runos mena,
Virš sielvarto skausmingo okeano
Pakils žvaigždė, kur veda ir išgano.

VIENĄ RUDENĮ

Kai rudenio lietingą, šurpią dieną
Nebetikiu, kad dar žydės galėtų rožės
(Taip vasara išlepio ne vieną,
Ir tikim, kad tik vasarą jos gožia):

Randu ją žydinčią, o sunkūs dangūs
Lyg stebis, kaip ji rodytis išdriso.
Lietaus lašai joj sidabrą nusunka,
Balti lapeliai tartum snaigės tviska.

Žavioji drauge astrų, orchidėjų,
Kurios nakčia budės jau su vaškine žvakėm,
Vėlyva viltimi tu sužydėjai
Tam, kurs jau vasarai liūdnei sudiev pasakė.

Sadūnaitės "A Radiance in the Gulag"

LAIMA B. KURPIENĖ

Nelietuvius skaitytojas turbūt bus patrauktas stora skara apsigaubusios, besišypsiančios moters nuotraukos atspausdintos knygos viršelyje. Taip pat sudomins ir knygos pavadinimas "A Radiance in the Gulag".

Lietuvius nuotraukoje tuoj atpažins Nijolę Sadūnaitę. O knyga — tai jos atsiminimai, išversti į anglų kalbą. Jie mūsų daugumai pažįstami iš atkarpų lietuviškuose laikraščiuose. Čia jie sutelkti viename leidinyje iš įvairių atskirų rašinių, slapta išvežti iš Lietuvos. Knygos partarmėje dr. Thomas Bird, slavistikos ir politinių studijų profesorius Niujorko universiteto Queens kolegijoje, pateikia svarbesnius Lietuvos istorijos faktus sovietų okupacijos metu.

N. Sadūnaitė pradeda atsiminimus, aprašydama savo jaunystę, tėvus ir gimines. Čia ilgiau nesustodama, ji detaliai išdėsto savo suėmimo, tardymo ir teismo įvykius. Daug kur ji cituoja savuosius atsakymus į KGB-istų klausimus, o ir jos ilga gynybos kalba teisme užrašyta pažodžiui.

Vaidžiai aprašo savo transportą į Mordovijos sunkiųjų darbų lagerį. Kelionė truko visą mėnesį baisiose sąlygose. Negeriau buvo ir lageryje — ji sunkiai dirbo siūdama storas pirštines prastomis mašinomis. Siūlai nuolat trūkdavo, o kvotą reikėjo išpildyti, nes jos neišpildžiusios būdavo baudžiamos. Ji prideda savo raštuose detalių, kurios padeda skaitytojui įsivaizduoti gyvenimą lageryje: "The beds were double decker, made of iron, and very uncomfortable. When one rolled over (turėtų būti 'turned over') not only the upper bunk moved, but also the lower one, into which the upper is set; and conversely, when the prisoner in the lower bunk rolled over, the upper moved, awakening one constantly".

Toks miegas, prastas maistas ir sunkus darbas palaužė N. Sadūnaitės sveikatą. Po trejų metų vargo kalėjime ji buvo "paleista" į tremtį Sibire, kur sąlygos buvo mažai kuo geresnės.

Atkentėjus trejų metų tremtį, N. Sadūnaitė grįžo į Vilnių, bet jos persekiojimas nesibaigė. Nukentėjo ir jos brolis su šeima.

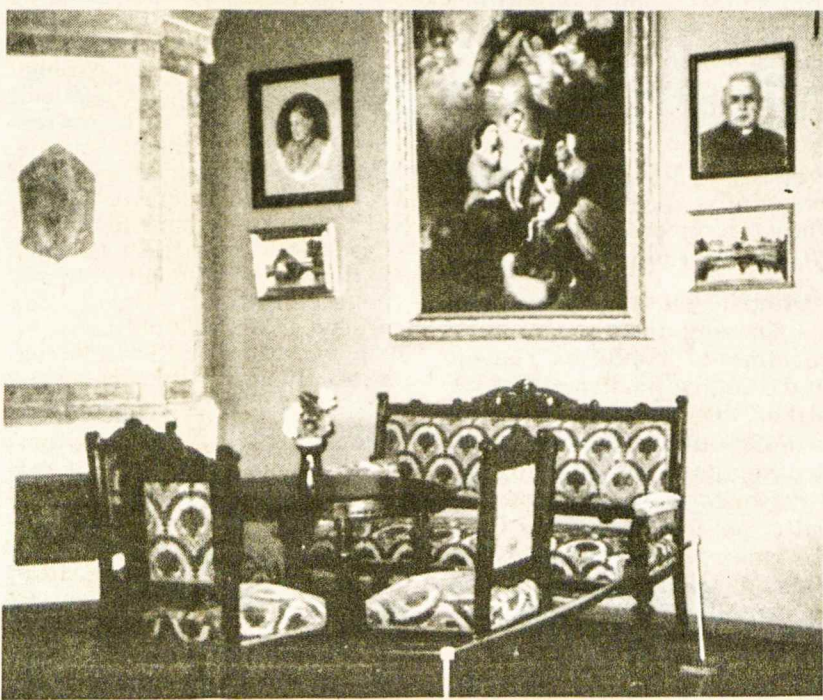
N. Sadūnaitės rašymo stilius žurnalistiškas. Ji pastabi, vaidžiai parodo kalėjimo rutiną, sadizmą, neteisę. Keliais sakiniais pamini ir kalėjime, ir tremtyje sutiktus žmones. Juos tik apibėžia, nėra intymumo, anekdotiškų įvykių, kurie skaitytoją arčiau supažindintų su jais. Kiek plačiau aprašyti knygos pradžioje autorės tėvai ir knygos gale sąžinės kalinys Petras Paulaitis. Jie visi stilizuoti, lyg įkūnytus dorybės, o ne gyvi žmonės. Jų aprašyme pernelyg daug sentimentalumo, neįprasto anglosaksų kultūroje. Rašydama apie savo pergyvenimus, ji dažnai įterpia: "Tai tokia sovietinė moralė, tikrovė; toks sovietinis teisingumas" ir t.t. Iš pateiktų faktų skaitytojas yra pilnai pajėgus sudaryti savo išvadą, todėl tokie sakiniai yra nereikalingi.

Nepaisant jos netobulumų, knyga įdomi, pasakojimo slinktis greita, skaitytoją pagauna ir nepaleidžia.

Vertimas, matyt, darytas pažodžiui, prašyte prašosi gero literatūrinio redaktoriaus rankos. Anglų kalba "etniška". Sakiniai nestilingi. Yra ir akį rėžiančių klaidų žodžių vartojime, pvz. "principle" (principas) vietoj "principal" (mokyklos direktorius) pp. 31, 52, 57; Jona-va Rayon Hospital — turbūt turėtų būti District (Rayon yra sintetinė medžiaga) p.117; sentence on May 24, 1983 turėtų būti of, p. 116; by brother t.b. my, p.117; my brother refuse t.b. refused, p. 119, etc.

Kadangi knyga taikoma anglų publikai ir greičiausiai bus siuntinėjama akademikams, teologams bei valdžios pareigūnams, tai reikėjo žymiai daugiau dėmesio skirti anglų kalbos apšlifavimui.

Nijolė Sadūnaitė, A RADIANCE IN THE GULAG. Translated by Rev. Casimir Pugevičius and Marian Skabeikis. Pub. Trinity Communications, Manassas, Virginia, 1987, 148 pg.

Maironio muziejuje Kaune. Taip atrodo žymiojo Lietuvos poeto kambarys-salonas dabar. Muziejų lanko daugiausia Lietuvos gyventojai

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Romano ar novelių rinkinio konkursą buvo paskelbęs Simo Kudirkos šaulių kuopa Niujorke, baigminę datą prėjusia vasarą pratęsusi iki š. m. lapkričio 1 d. Konkurso rengėjai pageidavo, kad kūriniams pasirinkta tema būtų patriotinė su krikščioniškos minties atspalviu. Tūkstančio dolerių premija paskirs neseniai sudaryta vertintojų komisija, kurion įjungė Kazys Jankūnas, Paulius Jukus ir Zigmas Raulinaitis. Minimi jau gauti slapyvardžiais pasirašyti romanai: Rimo Skeveldros "Paralelė", Tado Apeivos "Slibnų miške", Knygnešio "Iš tamsos į šviesą", Jock'o "Kapai be vartų" ir Savanorio novelinis romanas "Mėlyno karvelio šviesa".

Pomirtinė dail. Broniaus Murino (1906-1986) darbų paroda buvo surengta rugsėjo 18-27 d.d. Čikagoje, Jaunimo centro M. K. Čiurlionio galerijoje. Lankytojų laukė 56 paveiksai, sukurti 1975-1985 m. Paskutinieji velionies darbai gerokai skiriasi nuo ankstesniųjų, nors juose taip pat vyrauja gelės, natūrmortai, ramūs gamtos ir miestų vaizdai. Mat anksčiau jis juos kurdavo akvarelinės tapybos technika, o paskutiniams buvo pasirinkęs akrilinę tapybą. Akvareliniuose kūriniuose buvo matomas spalvų susiliejimas, akriliniuose pastebimas spalvų atskyrimas viena nuo kitos. Ir paskutiniams velionies kūriniams liko būdingas atsikymas detalių, jų pakeitimas stambiais teptuko brūkšniais. Parodos kataloga redagavo Algimantas Kezys, SJ, techniškai apipavidalino Vincas Lukas.

Lietuvos krikščionybės sukakties minėjimui Čikagoje yra skirtas simfoninis koncertas lapkričio 28, šeštadienį, 7.30 v.v., Mortono auditorijoje. Arūno Kaminsko diriguojamas Čikagos lietuvių operos choras ir simfoninis orkestras atliks lietuvių kompozitorių kūrinius: Vlado Jakubėno kantatą "De profundis" (žodžiai Bernardo Bradzūnio), simfoniją M. K. Čiurlionio sonatą "Jūra", K. V. Banaičio operos "Jūratė ir Kastytis" I veiksmą, dainas — Julius Starks "Tušti paliktieji namai" (žodžiai Kazio Bradūno), Julius Juzeliūno "Lietuva brangi" (žodžiai Maironio).

Šimtas Stasio Šimkaus gimtadienis specialiu jo kūrinių koncertu Jaunimo centre Čikagoje paminėtas spalio 4 d. Minėjimas paveluotas aštuoniais mėnesiais, nes kompozitorius Stasys Šimkus Motiškiuose prie Seredžiaus gimė 1887 m. vasario 4 d. Sukaktis 1987 m. vasario pradžioje laiku buvo paminėta Kaune ir Vilniuje, o išeivijoje ją tada prisiminė tik kai kurios lietuviškos radijo valandėlės. Velionies atminimui padaryta skriaudą ryžosi atitaisyti energingasis "Margučio" vadovas Petras Petrutis, suorganizavęs minėjimą spalio 4 d. ir jame taręs įvadinį žodį. Apie Stasio Šimkaus gyvenimą ir darbus kalbėjo Stasys Santvaras, parašęs libretą vienintelei jo operai "Pagirėnai". Muzikologė Loretta Venclauskienė, neseniai atvykusi iš Lietuvos, pateikė velionies muzikinio palikimo bruožus. Tarp abiejų apžvalgininkų Stasio Šimkaus "Lietuvos siluetais" pavadintomis piemenų simfonijomis įstėrė pianistas Manigirdas Motekaitis. Koncertinė minėjimo programą dalyvavo Emilijos Sakadolskienės diriguojamas "Dainavos" ansamblis, keturi solistai: sopranas Audronė Gaiziūnienė, mezzosopranas Roma Mastienė, baritonas Algis Brazis ir lietuviams lig šiol negirdėtas jaunas bosas Algis Valiūnas. Jis gimė ir augo Čikagoje, gyvena Marquette Parke. Yra baigęs studijas Cambridge ir Čikagos universitetuose, literatūriniais kūriniiais, kritikos straipsniais ir kelionių reportažais reikšiasi amerikiečių žurnaluose. Dainavimą studijuoja pas Philip Kraus, yra dainavęs amerikiečių operetėse. Sukaktuviniam koncertui solistai daugiausia buvo pasirinkę Stasio Šimkaus harmonizuotas liaudies dainas, neužmiršdami ir poros duetų: Algirdas Brazis su Roma Mastiene padainavo "Aš įsilvilkiau čigono rūbą", su Audrone Gaiziūniene — "Plaukia sau laivelis". Koncertą "Vėjo dukra", "Ežerėliu", kantata "Atsisveikinimas su tėvyne" užbaigė "Dainavos" ansamblis, talkinamas solistų Algirdo Brazio, Audronės Gaiziūnienės ir Romos Mastienės, diriguojamas Emilijos Sakadolskienės. Akompanavo pianistas Manigirdas Motekaitis.

Šiaulių dramos teatras savo 57-tąją sezoną pradėjo belgo M. Maeterlincko dramos "Žydroji paukštė" premjera, paruošta rež. R. Steponavičiūtės. Scenovaizdžius sukūrė dail. R. Kelduštys. Šį sezoną repertuarą papildys dvi lietuviškos pjesės: V. Jasukaitytės "Žilvinas" ir S. Kymantaitės-Čiurlionienės "Jauja". Pirmąją pjesę paruoš rež. G. Padegimas, Antrąją — rež. A. Bogatyrytė. Dabartinio estų dramaturgo R. Salurio dramą "Dvi valandos" režisuos P. Pedajas, svečias iš Estijos. Lenkų dramaturgo S. Mrožeko pjesę "Policija" paruoš vyr. rež. S. Varnas.

Vilniaus operos ir baletų teatre rugsėjo 26 d. buvo surengtas jungtinis keturių išeivijos ir Vilniaus operos solistų koncertas: sopranas Danutės Stankaitytės ir baritonas Algio Grigo, mezzosopranas Nijolės Ambrazaitytės ir tenoras Virgilijaus Noreikos. D. Stankaitytė savo atskiram pasirodymui buvo pasirinkusi vieną G. Verdi "Aidos" operos ariją ir dvi J. Karnavičiaus "Gražinos" arijas, A. Grigas — R. Leoncavallo "Pajacų" prologą, Erdvilio ariją iš A. Ponchiello operos "Lietuviai", N. Ambrazaitytė — dvi arijas iš V. A. Mocarto "Figaro vestuvių" ir ariją iš V. Klovos operos "Vaiva", V. Noreika — A. Kačanausko "Vai, gražu". Koncertą papildė duetai: D. Stankaitytės su A. Grigu — iš P. Mascagni operos "Cavalleria rusticana", Broniaus Budriūno operetės "Sidabrinė diena", su V. Noreika — iš paskutinio G. Verdi "Traviatos" veiksmo, V. Noreikos su N. Ambrazaityte — baigminis duetas iš G. Bizet "Carmen". Teatro orkestrui, pradžioje atlikusiam V. A. Mocarto "Figaro vestuvių" uvertūrą, dirigavo Jonas Aleksa. D. Stankaitytė rugsėjo 22 d. dalyvavo Vilniaus filharmonijos simfoninio orkestro koncerte paveikslų galerija paverstoje katedroje, atlikdama dvi Leonoros arijas iš G. Verdi operos "Likimo galia" ir vieną ariją iš G. Puccinio operos "Tosca". JAV lietuvių Andrejaus Jansono diriguojamas orkestras atliko "Likimo galios" uvertūrą ir A. Dvoržako simfoniją.

Maironio 125-tųjų gimimo metinių minėjimas spalio 9-10 d.d. buvo pradėtas jo apdainuotoje Raseinių žemėje ir tapo įvadu į didesnio masto iškilmės Kaune ir Vilniuje. Daug svečių susilaukė Maironio šaltinėlis Bernotų kaimas, vieno kilometro ir 400 metrų ilgio Maironio taku nužingsniausių gimtojo poeto sodybon Pasandravėje. Jų ten laukė paminklinis akmuo, virš šulinio iškilusi didžiulė svirtis, atnaujintas tvarto pastatas su jame Maironių primenančia paroda. Kitų pastatų išliko tik pamatai. Iš kilmę gimtinėje buvo pradėta Maironio žodžiais sukurta J. Naujalo daina "Lietuva brangi". Žodį apie Maironio palikimą taką tarė poetas Alfonsas Maldonis, Lietuvos rašytojų sąjungos ir rengėjų komiteto pirmininkas. Jautriai prabilo Raseinių rajono vykdomojo komiteto pirm. Rožė Nagienė: "Suprantame, kad negali būti upės be ištakų, medžio — be šaknų, Tėvynės — be istorijos, o žmogaus — be ateities. Ateinančioms kartoms privalome palikti skaidrų šaltinėlių, išsaugoti poezijos lobyną, pagarbą gimtinei, visam tam, kas padeda žmogui kurti ir dirbti..." Kalbėjo ir Vanda Zaborskaitė, prieš du dešimtmečius parašiusi monografiją "Maironis". Prie paminklinio akmens išaugo baltų chrizantemų kalnas.

Tada visi vėl grįžo į Maironio taką, iš Pasandravio vedantį prie poeto šaltinėlio Bernotuose. Taką nutiesė ir gražų tiltelį per Sandravos upelį pastatė Raseinių rajono melioratoriai. Minėjimo dalyvių laukė abipus tako iškastos duobės. Jose buvo pasodinti 125 ažuoliukai, išaugintys tvirtais ažuolais, ateisiančioms kartoms priminsiantys Maironi ir jo 125-tąsias gimimo metines prieš daugelį metų. Sekančią dieną visi susirinko Betygaloje prie vidurinės mokyklos, pavadintos Maironio vardu. Memorialinę lentą su joje įrėžtu Maironio veidu atidengė poetas Juozas Nekrošius, pats mokesis šioje mokykloje. Joje jau yra įsteigtas kol kas dar nedidelis Maironio muziejus. Raseinių rajono kultūros namuose atidaryta liaudies meistrų dailės paroda, jai sutektuose darbuose atspindinti Maironio poezijos motyvus.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 7 1/4%	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 7 1/4%	nuo 11 %
1 metų term. indėlius 7 1/2%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 7 3/4%	nuo 11 %
3 metų term. indėlius 8 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. 9 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. 9 1/4%	1 metų 10 1/4%
3 metų GIC-met. palūk. 9 3/4%	2 metų 10 3/4%
1 metų GIC-met. palūk. 8 1/2%	3 metų 11 %
RRSP ir RRIF (pensijos) .. 7 1/2%	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP-1 metų term. ind. 8 1/2%	1, 2 ir 3 metų 9 3/4%
Specialiaj. taup. s-ta 7 %	Draudžiamas asmeninės ir sutar-
Taupomąją sąskaitą 6 %	ties paskolas iki \$15,000 ir narių
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 %	gyvybę iki \$2,000 už santaupas
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5 3/4%	laikomas šerų, čekių ir taupymo

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Pardudame pinigines paskolas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valiras sąskaitas).

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (ISSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOJOS
SKAITYTVUVA (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.
1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario
Telefonai:
531-1191
namų 537-2291
Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliūdžius

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas – RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

ETOBICOKE CENTRAL. Trijų miegamųjų vienaaukštis, prijungtas garažas, baigtas rūšys, centrinis šildymas-vesinimas, židyns, \$228,900.
CLOVERDALE MALL. Vienaaukštis namas, trys miegamieji, baigtas rūšys, ekstra prausykla, \$189,000.
HIGH PARK. Dvieju aukštų jungtinis namas (semi), trys miegamieji, židyns, rūšys, garažas, \$182,000.
ANTANAS GENYS
an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor
1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2639

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.
Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos
Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Maironio mokyklos vyresniųjų skyrių mokiniai ir dalis kitų dalyvių Toronto miesto rotušės aikštėje, iškeliant Lietuvos vėliavą 1987 m. lapkričio 14 d. ir tuo pradedant Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmes Toronte. Kairėje su gelėmis rankose – DAIVA SKUODYTĖ, viduryje – mokyklos vedėja GIEDRA PAULIONIENĖ St. Dabkus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)
kur namai yra pigesni. Namų ir butų krizė Toronto didmies-tyje lieka neišspręsta, nes ten vidutinis namas dabar kainuoja \$166.000. Metropolinio Toronto socialinio planavimo tarybos duomenimis, tokie namai prieinami tik asmenims, turintiems minimalų metinį \$55.000 atlyginimą. Valdžia mokeskines nuolaidas žada tik iki \$40.000 metinio atlyginimo.

Torontiečių apgyvendinimo problemas turės spręsti naujoji gyvenamųjų namų statybos ministerė Chaviva Hosek. Jos iš tikrųjų laukia sunkus uždavinys. Torontiečius kankina ne tik per aukštos namų kainos, bet ir nepakankamas jų skaičius, kurį atnešė didelis ateivių antplūdis. Oficialiai statistika liudija, kad iš tūkstančio butų dabar tik vienas yra tuščias, o 999 išnuomoti. Tūkstančiai torontiečių ieško ir negali rasti jų pajamoms prieinamų pigesnių butų. Miesto ir provincinės valdžios finansuotose pastatuose tokių butų laukia 12.000 šeimų. Jau ne kartą buvo rašyta spaudoje, kad dabar normalus namų pirkimas Toronte prieinamas tik juos turintiems. Mat jie su geru uždarbiu parduoda seniau pigiai įsigytą namą ir perkasi geresnį, pasinaudodami gautu pelnu. Ateivių šeimos dabar namą perka kartu su giminėmis ir pažįstamais. Tuo būdu visi apsirūpina nedaug privatumo teduodančia bendra pastoge. Premjero D. Petersono įsipareigojimas leisti pirmuosius namus norintiems pirkti gyventojams, uždirbantiems ne daugiau kaip \$40.000, susitaupyti per dešimtį metų \$10.000 neapmokestinamą sumą nedaug tepadės.

Negalima užmiršti, kad šion kategorijon įjungiami ir gero-kai mažiau uždirbančių Ontar-io gyventojų dauguma, tokios sumos negalinti sutaupti dėl sunkiai gaunamų brangių butų. Pastogės juk reikės ir dešimtį metų trunkančio taupymo metu, kol pagaliau bus sutelkta ta pajamų mokesčio nuolaidų susilaukianti \$10.000 įmoka pirmajam namui. Statistika liudija, kad 1980–85 m. kasmet vidutiniškai buvo pastatyti 15.574 gyvenamieji namai. Naujoji namų statybos ministerė C. Hosek tikisi Ontario gyventojams 1986–90 m. laikotarpyje parūpinti 102.000 gyvenamųjų namų. Naujų planų šiuo metu ji dar neturi paruošusi. Galvo-sūkį sudaro žemės spekuliacijos pasakiškai iškeltos sklypų namams kainos. Kalbama, kad namų statyboms teks panaudo-ti valdžios turimas žemes. Į rytus nuo metropolinio Toron-to yra valdžios prieš 15 metų nusavintos 25.000 akrų žemės. Tada ten buvo planuojama sta-tyti naują oraustį Torontui.

Ontario konservatorių vadas L. Grossmanas, pralaimėjęs parlamento rinkimus rugsėjo 10 d., nutarė pasitraukti iš po-litikos. Ontario žydų sluok-sniuose buvo kalbama, kad L. Grossmanas taps pirmuoju žy-dų kilmės Ontario premjeru. Viltis palaidojo visiškasis Onta-rio konservatorių partijos kri-timas, ją palikęs tik su 16 atstovų provinciniame parlamente. Neišrinktas buvo net ir pats L. Grossmanas, kuriam teko būti finansų ministerio premjero W. Davis ministerių kabine-

tuose. Spaudoje buvo pranešta, kad L. Grossmanas lapkričio 16 d. pradėjo dirbti "Richard-son Greenshields of Canada Ltd." investicijų bendrovėje viceprezidento titulu. Jam teks tvarkyti didžiųjų pensijų fondų investicijas. Tokiame darbe metinis atlyginimas pra-

Jaunimo kongreso žinios

• Galutinė programa jau pas-keblta. Programoje numatytas susipažinimo savaitgalis Sydnė-juje su įvairiomis pramogomis bei Mišiomis St. Mary's katedro-je, su eiseną į "Sheraton Went-worth" viešbutį, kur vyks kong-reso atidarymas sekmadienį, gruodžio 21 d. Talentų vakaras – pir-madienio vakare. Antradienį – Lidcombe miesto dalyje "Sutarti-nės" is Toronto koncertas. Ka-lėdėnės Mišios lietuvių naudoja-moje šventovėje Lidcombe. Daly-viams organizuojamos turistinės kelionės į Cairns, po Australiją tarp Sydnejaus ir Adelaidės. Šeštadienį, gruodžio 26, "Sutartinės" is Toronto koncertas Kanberoje, o Adelaidėje – seštadienį, sau-sio 2.

• Toronto lietuvių jaunimo atsto-vų pasiruošimas kongresui vyksta jau reguliariai. Toronto ir kar-tais hamiltoniškųjų atstovų gru-pės pasiruošimu dalyvauti kong-reso studijų dienos rūpinasi Indrė Čuplinskaitė. Spalio 31 d. – lapkričio 1 d. kartu su PLJS pir-mininku Gintaru Grušu, kuris bu-vo atvykęs iš Los Angeles, pra-leido dvi dienas darbo posėdžiuose. Šeštadienio rytą informacijas apie Deschenes komisijos veik-lą Kanadoje perdavė KLB vice-pirm. visuomeniniams reikalams Joana Kuraitė-Lasienė. Po pietų įvyko simpoziumas ir diskusijos apie Kanados lietuvių jaunimo sąjungos vaidmenį Kanados lie-tuvių gyvenime. Su jaunimu dis-kusijose dalyvavo: Darius Čuplins-kas, Sigita Bersenaitė (abudu bu-ve KLJS valdybose), Vytautas Bi-reta, dabartinis KLB valdybos ko-pirmininkas, ir Gabija Juozapavi-čiūtė-Petrauskienė, buvusi KLJS valdyboje bei PLJS valdybos pir-mininkė. Sekmadienį jaunimas diskutavo lietuviškos veiklos tiks-lus, galimybes, galimus projektus sekančių ketverių metų veiklai, kuriuos galėtų pateikti kongre-sui Australijoje. Studijų dienų komisija Australijoje reikalau-ją, kad visi kraštai į kongresą at-sivežtų savo sekančių ketverių me-tų veiklos planus, kuriuos pateiktų visiems dalyvaujantiems kraš-tams. Tikslas – pasikeisti idėjo-mis, angažuotis tame krašte, ku-ris pateiktų projektą, jį vykdyti grįžus iš kongreso, įjungti į pro-jekto vykdymo darbus ir kitų kraš-ty jaunimo vienetus, įeigu projek-tas to reikalauja.

• Lėšų telkimas vyksta sparčiai. Dirba pats jaunimas, kuris vyksta į kongresą, patarnaudamas drabu-žinėse, Lietuvių namų parengi-muose, organizuodamas jaunimui šokių lapkričio 7 d. ir įvairius kitus renginius, taipgi loteriją, kurios traukimas įvyko lapkričio 7 d. per šokius Lietuvių namuose. I finansines lietuvių institu-cijas kreipėsi kongreso kanadiš-kio finansų komiteto pirm. dr. Ma-rija Arštikaitytė-Uleckienė. Jau surinkta arti \$20.000, bet dar trūksta apie \$16.000 iki Kanadai pa-skirtos sumos susitarimuose su JAV ir PLB valdybomis 1987 m. pa-vasarį Klivlande.

• Spalio 31 – lapkričio 1 d.d. dar-bo posėdžiuose paaškiejus, kad KLJS valdybos pirmininkė Dai-va Piečaitytė-Lapienė į kongre-są nebegali vykti, kilo klausimas, kas galėtų vadovauti lietuvių jau-nimo kongrese Kanados delegaci-jai. Dalyvavusieji išrinko Indrė Čuplinskaitę iš Toronto. Tam pri-tarė tenai dalyvavusi Daiva La-pienė, KLJS pirmininkė ir Ginta-

ška \$2000.000. L. Grossmanas, turintis 43 metus amžiaus, gaus ir Ontario parlamentaro pensi-ją, nesusietą su 65 metų amžiu-mi. Ontario konservatorių vad-u L. Grossmanas žada pasi-likti iki 1988 m. pradžios, kol bus suauktas suvažiavimas naujam vadui išrinkti. Parla-mente vado pareigas laikinai eina A. Brandtas.

ras Grušas, PLJS pirmininkas. Kanados lietuvių jaunimo sąjun-gos veiklos pranešimas bus pa-ruoštas Daivos Lapienės ir per-skaitytas jos valdybos narės Vi-lijos Lukoševičiūtės kartu su Ind-re Čuplinskaitė. Gabija

Aukos jaunimo kongresui

\$500.00: Aušros Vartų parapija
Montrealyje; \$150.00: KLB Delhi
aplinkė; \$100.00: L. V. Matukai,
I. S. Girdžiūskas; \$50.00: dr. A. D.
Dickson; \$35.00: dr. Gina Ginčaus-
kaitė; \$10.00: Greta Buntins (Wa-saga).

Ateitininkų žinios

Niujorko studentų ateitininkų draugovė rengia žiemos slidinė-jimo stovyklą nuo gruodžio 26 d. iki sausio 2 "Neringos" stovykla-vietėje Vermonte. Dėl informaci-jos skambinti: Audrė Lukoševiči-ūtė – (718) 849-6083 arba Laura Ša-tinskaitė (516) 364-8783.

Skautų veikla

• Lapkričio 22 d., 11 v.r. – "Šat-rijos" ir "Rambyno" tuntų vadovų posėdis skautų būkle. Visų vado-vų-vių dalyvavimas būtinas ir svar-bus.
• Tuntininkai
• Ruošiamasi Kūčioms. Šven-čiant 600 m. Lietuvos krikščionybės sukaktį didesniai susikaupi-mui Kūčiose ruošiasi skautai ir ateitininkai kartu. Lapkričio 8 d. abiejų organizacijų vadovai posė-džiavo ir paruošė pirmuosius plan-us. Abi organizacijos ruošiasi gražiam artimo meilės pasidalini-mui prie Kūčių stalo pirmą kartą Toronte.

• Lapkričio 8 d. "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntai paminėjo Lie-tuvos skautų įsteigimo sukaktį lapkričio 1 d. 70-sius veiklos me-tus jie pradėjo iškilmingomis pa-maldomis ir sueiga Lietuvos kan-kinų šventovėje ir saleje. Po įsa-kymų skauto įžodį atliko Linas Na-rušis, R. Račkauskas, P. Steponai-tis ir skautė Kristina Balūnaitė. V.s. D. Keršienė išsėdama iš tun-tininkės pareigų, atsisveikino ir vėliau perdavė naujai tuntin. v.sk. fil. Jūratei Neimanienei.

SPORTAS

1987 m. Š. Amerikos baltiečių plaukimo pirmenybės įvyks 1987 m. lapkričio 21 d., Pape Recreation Centre, 953 Gerrard St. E. (kam-pas Pape ir Gerrard St.), Toronto, Ont. Tel. (416) 461-3531. Vykdo – Toronto estų plaukimo klubas.

Varžybos pradžia – 9 v.r., registra-cija – apšilimas – nuo 8.30 v.r.

Programa apima visus stilius. Šuolių į vandenį nebus. Amžiaus klasifikacija nustatoma pagal da-lyvio amžių varžybos dieną. Daly-vasimas atviras visiems lietuvių, latvių ir estų plaukikams.

Dalyvių registracija iki š.m. lap-kričio 17 d. pas PSF's plaukimo komiteto vadovę: Mrs. Mai Kreem, 618 Davenport Rd., Toronto, Ont. M5R 1K9. Tel. (416) 924-6028.

Šios varžybos yra antros ir pas-kutinės 1987 m. baltiečių pirmenybės.

Visi lietuvių sporto vienetai ir pavieniai plaukikai skatinami šiose varžybose dalyvauti.

ŠALFASS centro valdyba

• Užsakykite "Tėviškės žibu-rius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
7 1/4% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines
7 1/4% už 6 mėn. term. indėlius	paskolas nuo 10 1/2%
7 1/2% už 1 m. term. indėlius	už nekilnojamo turto
7 3/4% už 2 m. term. indėlius	paskolas (mortgages):
8 % už 3 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
9 % už GIC 1 m. garantuoti	1 metų 10 1/2%
investavimo pažymėjimai	2 metų 11 %
9 1/4% GIC 2 m. garantuoti	3 metų 11 1/4%
investavimo pažymėjimai	(fixed rate)
8 % už pensijų planą	su keičiamu nuosimčiu
(variable rate)	1, 2 ar 3 metų 9 1/2%
8 3/4% už 1 m. term. pensijų planą	(variable rate)
8 % už pensijų fondą – RRIF	Asmeninės paskolas duoda-
(variable rate)	me iki \$65,000 ir morgičius iki
6 % už taupymo s-tas	75% (kainoto turto).
5 1/4-7% kasd. palūkanų sąskaita	Kitos paskolos: (Line of Credit)
4 1/4-5 3/4% už kasd. pal. čekių sąsk.	ir antrįjį morgičiai.

AKTYVAI virš 64 milijonų dolerių

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlai-dos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543
Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.
Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i
Namų įkainojimo skyrius
HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker
daiva t. dalinda, B.A.
associate broker
4887 dundas street west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999
232-2322
DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS
NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas
Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti
Justinas Raškauskas
624-6336 namų 897-0068
ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
• atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
• parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
• įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
• atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
• uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

SKAITYTOJAI PASISAKO

NESKALDYKIME UOLOS, ANT KURIOS STOVIME

"TŽ" 1987 m. 26 nr. buvo išspausdintas Klemenso Jūros straipsnis "Lietuvių kalbos drama Brazilijoje". Brazilijos Lietuvių Bendruomenės valdyba ryšium su juo atsiuntė šį pareiškimą. Red.

Brazilijon nutūpę, joje apsipratę, kalbą pramokę, visokeriopai savo gyvenimą nutęsę per 60 metų senosios išeivijos, dar esame gyvi, sveiki, gal mažiau atsparūs, išvargę, ypač gretoms vis retėjant.

Vieniems pasitraukus, jų vieton ateina kiti – jaunoji karta, subrendusi ir ryškiai susiformavusi. Karui pasibaigus, nuo 1947 m. Sao Pauloje lietuviai daugiausia būrėsi prie vienintelės savo parapijos Sv. Juozapo bendruomenės, kuriai tada vadovavo kun. Pijus Ragažinskas. Veikė Brazilijos lietuvių sąjunga, steigėsi menininkų dr. ja, veikė paskiri būre-

Kanados Lietuvių Bendruomenė

• Š. m. lapkričio 29 d. Kanados Baltiečių federacija Otavojai rengia priėmimą – vakarienę 50 metų nuo Lietuvos konsulo ir 60 metų nuo Latvijos bei Estijos konsulų paskyrimo Kanadai paminėti. Į minėjimą pakviesta visa eilė diplomatinio atstovų, Kanados valdžios ministerijų bei parlamentarų. Pirmasis Lietuvos konsulas Kanadoje Gerald L. P. Grant-Suttie oficialiai pradėjo pareigas eiti 1947 m. rugsėjo 16 d.

• Kanados japonai prašo etninę grupę paramos išgauti iš Kanados valdžios moralinę bei materialinę kompensaciją už jiems padarytą skriaudą II D. karo metu, kai jie buvo priversti internuoti Britų Kolumbijos miškuose, o jų turtas nusavintas. Tuo tikslu buvo suauktas susirinkimas š. m. spalio 29 d., 8 v.v., Harbord Collegiate patalpose. Šešiolikos etninę grupę atstovai pareiškė pritarant japonams. Lietuviams atstovavo KLB krašto valdybos sekretorė dr. Marija Arštikaitytė-Uleckienė. Ji paminėjo lietuvių kančias nuo sovietų-vokiečių okupacijų ir krašto praradimo. Todėl ir Kanados japonus jie gerai supranta ir labai užjaučia. Po susirinkimo buvo visų atstovų pasirašyta rezoliucija, pritarianti japonų teisiems reikalavimams, ir nusiųsta į Otavą.

• KLB išdinininkas yra gavęs šias aukas: KLB veiklai Br. Steponavičius paaukojo \$50; KLB raštinės išlaikymui Hamiltono apylinkės valdyba paskyrė \$500; Kanados lietuvių kultūros muziejui paaukojo Aldona ir Edvardas Matiučiai \$1,013; Kęstutis Budrevičius – \$100. Mirusio hamiltoniško Juliaus Klypo testamentu vykdytojai per Dalią Peddlę (Pajarskaitę) paskyrė: \$2,000 Kanados lietuvių fondui ir \$1,000 Kultūros muziejui. Ačiū p. Daliai, paaukojusiai tas sumas lietuviškų organizacijų tikslams, pagerbiant velionį a.a. Julijų Klypą.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
tel. 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.
Lietuviams nuolaida
C. Jason (Jasiūnas) Toronte
Tel. (416) 624-8181

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7
Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE, \$15.00, JAV
 2. Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE, \$15.00, JAV
 3. Jokūbas Dagys, SCULPTURES (meno albumas), \$35.00, JAV
 4. J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS, \$6.65, JAV
- Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782, St. Petersburg, FL 33733, USA.

liai V. Beloje, V. Anastasio ir kt. Nuo 1948 m. leidžiama "Mūsų Lietuva" – vienintelis iki šių dienų išsilaikęs lietuviškas savaitraštis. Kultūrinis gyvenimas buvo išjudintas lietuviškose pamokose, radijo valandėlėse, kongresuose, įvairaus masto specifinių parodų rengime, įvairiuose svarbiuose tautiniuose minėjimuose, jaunimo šventėse ir t.t.

Pagaliam visoje toje darbuotėje iškilo mintis sujungti, geriau sakant, koordinuoti visą veikimą vieno visiems prieinamo veiksnio. O tai būtų pagal išeivijoje susidariusią Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Po ilgų svarstymų, ginčų vis dėlto pasisekė suorganizuoti Brazilijos Lietuvių Bendruomenę. Pravedus pagal PLB nuostatus rinkimus, 1958 m. rugsėjo mėn. 8 dieną buvo išrinkta Bendruomenės taryba ir valdyba. Tuoj pat pasipylė visa aibė kritikų, ypač iš kitų privačių organizacijų. Nesutarimas savitarpį neieško gero nedavė, bet kaip ten bebūtų, Bendruomenės narių dauguma dalyvavo kongrese ir svarbesnių įvykių rengime.

Metai skubėjo. Apsilpus kitų organizacijų veikimui, vis dėlto radosi susipratusių patriotų, kurie nutarė atgaivinti Brazilijos Lietuvių Bendruomenės veikimą.

Šiandieną BL Bendruomenė daug nuveikia ir stengiasi pritraukti jaunas, tautiškai susipratusias pajėgas. Bendruomenė remia Brazilijos lietuvių jaunimo sąjungą, lietuviškas mokyklas, spaudą. Kiekvienas geras patarimas yra apsvaustomas valdybos, teigiama iniciatyva priimama ir pagerbiama. Labai svarbu pritraukti daugiau aktyvių darbuotojų iš jaunimo gretų, ypač tų, kurie parodo didelį norą ir entuziazmą dalyvauti lietuviškos apraiškos. Labai gaila, kad ir dabar dar atsiranda kritikų, ypač iš asmenų, kurių jau daugelį metų nematome nė viename lietuviškame svarbiame rengime, bet kurie viešojo spaudoje stengiasi bent "vapsvos geluonių" igelti savo pačių pasitenkinimui tuos, kurie tikrai atlaiko ant savo pečių visuomeninį lietuvišką veikimą.

Aleksandras Valavičius, Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses)

Prof. VYTAUTAS SKUODIS su šeima sutinkamas Toronto oraustyje 1987 m. lapkričio 11 d. Jo dešinėje – dukra DAIVA, kairėje – žmona IRENA. Jie dalyvavo Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmėse Toronte 1987 m. lapkričio 14-15 dienomis. Nuotr. St. Dabkaus

Nauji mokslo metai Maironio mokykloje

Šiais mokslo metais yra 188 mokiniai. Pirmame skyriuje – nauji 27 mokiniai

LIUDA ŠILEIKIENĖ

Rugsėjo 26 d. prasidėjo mokslo metai šeštadieninėje lietuvių mokykloje Toronte. Pamokos vyks ta gražioje ir patogioje St. Vincent de Paul mokyklos patalpose, šeštadieniais 9-12 v.

Rugsėjo 26 d. mokyklos koridoriuje prie registracijos stalo matėsi būrys tėvų, atsivedusių savo atžalą į parengiamuosius skyrius. Mokykla turi du parengiamuosius skyrius: jaunesniųjų – nuo 4 metų ir vyresniųjų – nuo 5 metų. Mokykla turi 10 skyrių. Į mokyklą ateina maži vaikučiai, o baigia jaunuoliai, jaunuolės, kurie per 10 metų jau susigvenę, susidraugavę ir tapę lyg viena šeima.

Jeigu pavaikšiotumėte mokyklos koridoriais pamokų metu, girdėtumėte vaikučius dainuojant lietuviškas daineles. Dainavimo mokytojos reikalauja mokinius ne tik mokėti dainuoti, bet ir kiekvieną žodį teisingai ištarti. Kartojant daineles, – jiems tai pasiseka. Mokyklos choras jau yra pasižymėjęs parengimuose ir šentovėje gražiu dainavimu bei giedojimu.

Jeigu jums tektų mokslo metu aplankyti klases, rastumėte parengiamųjų skyrių mokytojas kantriai ir su didele meile pateiktas vaikučiams įvairius, pritaikytus jų amžiui lavinimosi darbelius ir žaidimus, stengiantis panaudoti daugiau lietuviškų žodžių, posakių, praturtinant jų lietuvių kalbos žodyną.

Matytumėte pirmo skyriaus vaikučius, įbedusius akutes į lietuvišką elementorių, dėliojančius skiemenis – jie pradeda lietuviš-

kai skaityti, o kiek vėliau bandys pavienius žodžius ir parašyti.

Jei įžengtumėte į vyresnes klases, girdėtumėte vaikučius skaitant įvairius apsakymėlius, bandant kiekvieną žodį suprasti ir teisingai ištarti. Matytumėte juos stengiantis rašyti jau ir rašinėlius, besimokant gramatikos.

Per eilę metų mokykloje mokinius susipažįsta su lietuviškomis tradicijomis, šventėmis, Lietuvos liaudies menu. Mokykloje jis išmoka Lietuvos geografijos, istorijos. Aštuntame, devintame ir dešimtajame skyriuje jiems yra aiškinama lietuvių literatūra, nagrinėjami svarbesni senosios kartos rašytojų veikalai ir taip pat pokarinio laikotarpio svarbesnieji rašytojai ir jų veikalai.

Mokslo metu jaunuosius mokinius seselė Teresė ruošia pirmajai Komunijai, o seselė Margarita ir kun. K. Kaknevičius aiškina mokiniams tikybinius dalykus, susijusius su Lietuva.

Mokyklai yra didelis laimėjimas seselė Margarita, kuri, grįžusi iš Montrealo po akademinių metų darbo, nepagalėjo savo talento ir sutiko dėstyti Lietuvos istoriją aukštesniuose skyriuose.

Mokyklai šiek tiek padeda iešomis Ontario švietimo departamento šaka – "Heritage Languages". Jie nustato pamokų ir mokslo metų, atostogų ilgį ir visas šventes.

Sveikiname naujas mokytojas ir mokytojų padėjėjas, sutikusias dirbti Maironio mokykloje: V. Tiriilienę, I. Čuplinskaitę, L. Stanulytę, S. Freimanienę. Sveikiname mokytoją L. Underienę, po metų poilsio vėl grįžusią mokytojai.

Spalio 24 d. Maironio mokyklą aplankė Delhi lietuviška mokykla – 15 mokinių ir 15 suaugusių. Mokiniai, susiskirstę grupėmis, galėjo valandėlę pabūti klasėse, paklausti mūsų mokykloje dėstomų dalykų, susipažinti ir gal ateityje vienu kitu laišku pasidalinti. Svarbiausia, tai buvo proga pajusti, kad ne tik jie, bet ir kiti vaikai lanko lietuviškas mokyklas. Delhi mokyklos vizitas praėjo labai nuotaikingoje atmosferoje.

Didelis Maironio mokyklos užmojis – išleisti metinį leidinį su mokinių abiturientų ir baigiamosios klasės aukštesniųjų liuanistinių kursų mokinių nuotraukomis ir jų rašiniais. Tam reikia daug darbo ir pinigų.

Mokykla mielai prisideda, jei yra prašoma, prie visuomenės renginių. Lapkričio 15 d. mokyklos choras giedojo Toronte katalikų katedroje Lietuvos 600 metų krikščionybės sukakties Mišiose. Vyresnieji skyriai dalyvavo Lietuvos vėliavos iškilime miesto rotušės aikštėje. Lapkričio 22 mokykla dalyvavo vilniečių rengiamoje Vilniaus dienoje. Gruodžio 12 d. Prisiėlimo parapijos salėje, mokykla ruošia Kalėdų eglutę, kur bus vaidinamas muzikinis vaidelis "Rudnosiuksas". Aišku, atvyks ir Kalėdų senelis. Pernai mokyklos ruošta eglutė praėjo su dideliu pasisekimu, dalyvavo apie 500 asmenų, kurių didžioji dalis buvo vaikučiai.

Toronto lietuviai gali didžiuotis Maironio mokykla. Pernai išleido baigusių mokyklą 20 mokinių, šiemet užsirašė į mokyklą naujų – 27. Taigi mokykla ne sumažėjo, bet dar padidėjo 7-niais mokiniiais. Turime šiemet 188 mokinius. Ir dar labai svarbus ir geras reiškinys: iš pereinai 20 baigusių mokyklą 18 pradėjo lankyti aukštesniuosius liuanistinius kursus. Trys mokiniai atvyksta iš Hamiltono. Iš to matyti, kad lietuviška mokykla jiems neatsibodo – beveik visa grupė tęs mokslą dar dvejus metus. (Kursuose gautas lietuvių kalbos pažymys įskaitomas į Kanados gimnaziją baigusio pažymėjimą).

Šeštadieninė mokykla išeivijoje yra stiprus pamatas, ant kurio auga išeivijos lietuvių jaunolis-jaunuolė. Joje mokyns atranda savo šeimos šaknis. Gal baigę lietuvišką mokyklą ne visi bus stiprūs lietuvių kalboje ir rašyboje, bet jie bus radę lietuvių draugų ir, sariausias, jiems lietuviška bendruomenė ir šventovė nelieka svetimos. Mūsų visuomenei yra garbė turėti Toronte vieną didžiausių skaiciumi Kanadoje lietuvišką mokyklą. Be mokyklos nebeliktų nė vadovų mūsų jaunimo organizacijom. Tad visi stenkimes išlaikyti įžiebtą lietuviško mokslo ir auklėjimo žiburėlį prieš 39 metus!

"IBM-COMPATIBLE" mikro-kompiuteriai ir "software" namų, įstaigų, prekybos ir mokslo reikalams

- Turime pasirinkimą XT,286,386 modelių
- Prieinamos kainos / patikimi gaminiai
- Taisyso ir techniški patarnavimai
- Lietuvis savininkas

"REAL TECHNOLOGIES" Tel. (416) 270-2583 Mississauga

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 prie Windermere Ave., Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:

Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416)762-7393

Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St.W., Suite 200 Telefonai:

prie Windermere Ave. įstaigos (416)763-3362

Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.

Telefonas (416) 864-2734

- Turi daugiau kaip 10 metų patyrimo investicijų srityje
- Aukso kasyklų analizuotojas
- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds"
- Sažiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai

Moss, Lawson & Co. Limited
48 Yonge Street, Toronto, Ont. M5E 1G7

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

V. BAČĖNAS

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.
296 Queen St. W., Toronto, Ontario M5V 2A1

Visais kelių ir reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. (416) 593-0600

TORONTONT

Anapilio žinios

— Sėkmingai praėjo Lietuvos krikščionybės sukakties pokylis Anapilio salėje lapkričio 15 d. Dalyvavo 550 asmenų. Salės bei stalų paruošime uoliai darbavosi parapijos tarybos nariai ir jos talkininkai parapijiečiai ir neparapijiečiai.

— Lietuvos kankinių parapijos tarybos susirinkimas – gruodžio 3, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmų proga parapijos klebonijoje lankėsi pranciškus Kanadi arkiv. Angelo Palmas. Jisai sutiko dalyvauti parapijos iškilmėse 1988 m., kai sueis 10 metų nuo Lietuvos kankinių šventovės pašventinimo, kurį atliko tas pats pranciškus.

— Religinei Lietuvos šalpai paukojo \$100 – V. B. Vaičiūnai; Motinos Teresės labdarai \$50 – S. J. Sinkevičiai, B. Galinienė; parapijai \$200 – J. Barzdaitienė, \$100 – A. E. Kaminskai, N. J. Uogintai, \$50 – M. Jonynienė.

— Šv. Jono lietuvių kapinėms aukko: \$500 – B. A. Rickevičiai; \$200 – K. Ivanauskas, E. Bersėnas; \$100 – V. Kubilienė, H. Eidukevičienė, K. Pauslitis, S. T. Poškos, D. Styra, E. Siman, B. Znotinienė, J. Stankevičius, G. Kocienė, S. P. Ročai; E. Mardosienė, E. Čepienė, P. Kirsutkas; \$50 – E. Kasiulis, B. Vaišnoras, E. Simonaitis, S. Kuznickas, J. Stravinskas, J. Januškevičius, S. Vyskupaitienė, P. Leverienė, A. Lediene, V. Timošenko, A. Aleliūnienė, V. K. Gapučiai, K. Meškauskas, V. Rutkauskas, E. Juzenienė, A. Basalykas, V. Butkys, J. Lesčius, S. Girčienė; \$40 – P. L. Murauskai; \$30 – M. Dirmeitis, A. M. Bumbuliai; \$25 – T. D. Renkauskai, J. R. Juodis, V. Jasiūnienė, J. Jocas, S. Domeikienė, J. Kalainis, A. Stegivilas, A. Dobienė; \$20 – I. Jakavičienė, V. Garnelienė, G. Šutas, E. Vindašienė, J. Zabolionis, O. R. Berantai, N. Preibienė, E. M. Kazakevičiai, J. Lazdauskas, J. Yčas, B. C. Pakštas, M. Krivickas, U. Opanavičienė, A. Vaksmas, D. Stukas; \$15 – P. Daržinskas; \$10 – J. Rucys, J. Žekas, J. Jakienė, K. Dargis.

— Mišios lapkričio 22, sekmadienį, 9.30 v.v. – už a.a. Vyšniauskų mirusius, 11 v.v. – už a.a. Antaną ir Veroniką Juškevičius.

Išganytojo parapijos žinios

— A. a. Adelės Dauginienės atminimui vietoj gėlių laidotuvioms Išganytojo parapijai paaukota – \$1330.

— Lapkričio 22 – mirusiųjų minėjimo sekmadienis. Pamaldose 11.15 v.v. prisiminsime per paskutinius bažnytinius metus mirusius parapijos narius. Giedos parapijos choras.

— Parapijos tarybos posėdis – lapkričio 25, trečiadienį, 7.30 v.v., parapijos salėje.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 200 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: prof. Vytautas Skuodis iš Čikagos, neseniai atvykęs iš Lietuvos, Liūtas Grinius iš Vašingtono, P. Lukoševičius, J. Lukoševičius, A. Keblys ir D. Br. Staškevičiai iš Montrealo, R. P. Kurai ir A. Petrašiūnas iš Londono, Ant. Staškevičius iš St. Jean, Que., J. Kristolaitis iš Waterdown, Ont., K. Deksnys iš Burlingtono ir J. S. Paketūrai iš West Lorne.

— LN reikalingas nuolatinis tarnautojas tvarkos ir valymo darbams. Skambinti T. Stanuliui 532-3311.

— Gautas laiškas Petriui Čiurlui, kreiptis į LN raštine.

— A. a. Adelės Dauginienės atminimui vietoj gėlių aukojo Lietuvių slaugos namams: \$100 – L. Girinis-Norvaiša; \$75 – adv. A. Pacevičius; \$55 – T. Stanulis; \$50 – A. V. Bersėnai, J. Norkus; \$30 – L. M. Malinauskai; \$25 – A. Byszkievics, A. Skilandžiūnienė; \$20 – J. Z. Stravinskai, J. Pacevičienė, E. Pamataitis; \$10 – J. Adomavičienė, V. Marcinkevičius, E. Sagevičius, D. R. Sonda, D. Serelis, M. V. Tamulaitis, S. Underis; \$5 – G. Sendžikas ir E. Tamulionienė. Aukotojai gali įnešti aukas "Paramoje" šak. nr. 8711 – "Labdara" (Lithuanian Nursing Home Fund).

— Nauji LN nariai sumokėjo po \$100: Leonas Radzevičius, Danutė Krilavičiūtė-Slykhuis, Romas Krilavičius, Valdas Samonis ir Roma Seniūnaitė.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkoju už tokia malonią staigmeną, suruoštą man mūsų pirmagimio proga. Ypatingas ačiū p. Balčiūnienėi, kurios jaučiuose namuose įvyko tas puikūs ir vaišės. Dėkoju visom, kurios prisidėjo prie tokios gražios ir naudingos dovanos. Jūsų nuoširdumas liks mums neužmirštas. Dėkinga –

Loreta Kunnapuu

A. a. Juozo Domeikos atminimui žmona Stefanija paaukojo Tautos fondui \$50.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Mišių tarnautojai – Tomas Bacevičius ir Linas Underys dalyvavo specialioje iškilmėje Šv. Mykolo katedroje ir buvo apdovanoti kardinolo Carterio medaliais.

— Pakrikštytas: Arvydas-Albinas-Juozas, Arvydo ir Dianos Blaizdžiūnų sūnus.

— KLK moterų dr-jos Prisikėlimo parapijos skyriaus susirinkimas – lapkričio 29 d., po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje.

— Uždaros moterų rekolekcijos bus gruodžio 11-13 d.d. augstinijonų vienuolyne, King City, Ont. Rekolekcijas ves prel. V. Balčiūnas. Registruotis parapijos raštiniuose sekmadieniais arba skambinti 533-0621.

— Uždaros rekolekcijos vyrams – gruodžio 4-6 d.d. augstinijonų vienuolyne, King City, Ont. Rekolekcijas ves prel. V. Balčiūnas. Registruotis parapijos raštiniuose sekmadieniais arba skambinti 533-0621.

— Parapijai aukojo: \$550 – H. Briedikienė; \$200 – B. Stalioraitienė; \$100 – R. H. Simanavičiai, A. A. Laurinaičiai, M. Danielius, A. Banelis; \$60 – D. Styra; \$50 – I. M. Ehlers, A. Letkeičienė, A. Skerienė, U. Žilinskienė; "LKB kronikai"; \$200 – A. D. Bražiai; Relig. šalpai: \$250 – A. E. Abramaičiai; \$100 – B. Stalioraitienė; vyskupo fondui: \$100 – B. Stalioraitienė; pranciškonų klėrikų fondui: \$200 – P. Skrupskas; \$100 – B. Stalioraitienė; \$50 – S. Mazlaveckienė, K. Rukšienė; Lietuvos krikščionybės jubiliejui: \$500 – dr. J. A. Sungailos; \$200 – B. S. Sakalai; \$50 – J. B. Stankevičiai; vienuolynui: \$518 – a.a. P. Gulbinskas (palikimu); novenai: \$100 – A. Arštikaitis, J. Lapavičius; \$60 – K. Rukšienė; \$50 – P. Barbatavičius, M. Danielius, R. G. Petrauskai, dr. M. Ramūnienė, A. Volungė, A. M. Žiziai; \$40 – J. Ignatavičius; vargonų vajui: \$518 – a.a. P. Gulbinskas (testamentu); \$250 – Č. B. Jonai; \$100 – S. Dabkus; \$60 – K. Janeliūnai, A. Zaremaitė; \$60 – M. Raškauskienė.

— Mišios lapkričio 22, sekmadienį, 8.30 v.v. – už Klemenso šeimą, 9.20 v.v. – už a.a. Vytautą Vingelį, 10.15 v.v. – už Vėlinių novenai pavestuosius, už N. P. M. seserų gyvų ir mirusių geradarių, 11.30 v.v. – už gyvų ir mirusių parapijiečių, 7 v.v. – už a.a. Elzbieta ir Petrą Šlekis.

Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmės lapkričio 14-15 buvo dvasinės atgaivos dienos. Tautiečių dalyvavimas visuose renginiuose buvo labai gausus (išskyrus Lietuvos vėlavos iškilmą). Įspūdingas buvo religinis koncertas, kurio programą atliko jungtinis choras – 167 asmenys. Ryersono teatro salė buvo pilnutėlė klausytojų. Gausi buvo ir eiseina katedron miesto centro gatvėmis. Naktinis budėjimas katedroje taip pat susilaukė nemažai lankytojų. Labai gražiai reikišė jaunimas. Toronto katedra per sekmadienio pamaldas buvo pilna vien lietuvių. Pamaldos buvo labai įspūdingos. Iškilmės baigtos bendru pokyliu Anapilio salėje, kur pagrindinę kalbą pasakė prof. V. Skuodis. Iškilmų aprašymas su St. Dabkaus nuotraukomis bus sekančiuose "TŽ" numeriuose.

"The Toronto Sun" 1987. XI. 15 "Lifeline letters" skyriuje išspausdino straipsnį apie vysk. J. Steponavičių, Vilniaus vyskupą, ištremtą į Zagarę jau 26 metai. Straipsnyje raginami skaitytojai savo laiškais paremti 25 JAV senatorių prašymą Sov. Sąjungos relig. reikalų tarybos pirmininkui Konstantinui Charčevui baigti vyskupo ištrėmimą. Nurodomas ir adresas: Mr. K. Kharčev, 119121 Moscow, Smolensky Blvd. 11-2, USSR. Taip pat raginami skaitytojai rašyti paguodos laiškus vysk. J. Steponavičiui šiuo adresu: Lithuanian SSSR, USSR, 235647 Zagarė, Joniško, Ždanovo 5-2.

Dosnus lietuviškos spaudos rėmėjas torontietis Bronius Narbutas, įvertindamas "Tėviškės žiburių" pastangas išeivijoje, atsiuntė \$300.

Evangelikų teologijos fakulteto biblioteka Mainzo universitete, gavusi vokišką laidą knygos "Nemarus mirtingasis" apie arkivyskupą Teofilij Matulionį, atsiuntė padėkos laišką. Lietuviškoji knygos laida baigiama išplatinti – liko tik keliolika egzempliorių.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo metinių

MINĖJIMAS

Paskaitą skaitys – visuomenininkas Stasys Jokubaitis.

Meninę programą atliks sol. A. Simanavičius, akompaniatorė

D. Rotkienė ir tautinių šokių grupė "Atžalynas", vadovaujamas V. Vitkūnaitės ir A. Zenderienės.

Minėjimo dalyviai bus pavaišinti kava su skanumynais.

Minėjamą rengia ir visus dalyvauti nuoširdžiai kviečia –

Toronto VI. Pūtviu šaulių kuopa

Toronto Lietuvių namuose š.m. lapkričio 28, šeštadienį, 7 v.v., žurnalo "Tautos gyvybė" Čikagoje redaktorė Birutė Kemežaitė

PASKAITA

tema: "Kritiškas žvilgsnis į išeivijos spaudą".

Joje bus apžvelgiama periodinė išeivijos spauda, kryptis bei ateities perspektyvos.

Po paskaitos bus atsakoma į klausimus. Visi, suinteresuoti lietuviška spauda,

kviečiami dalyvauti. Įėjimas – laisva auka.

Rengia – TLN kultūrinė komisija

KANADOS LIETUVIŲ FONDO

25 METŲ VEIKLOS

su menine programa ir B. Stanulienės paruošta vakariene (vyks š. m. gruodžio 5, šeštadienį, 6 v.v., Toronto Lietuvių namuose).

Meninę programą atliks Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", solo Vacys Verikaitis, sol. Rimas Strimaitis, akompaniatorius Jonas Govėdas

Kviečiame bilietus įsigyti iš anksto sekmadieniais po pamaldų Prisikėlimo ir Lietuvos kankinių parapijų salėse arba Toronto Lietuvių namuose pietų metu. Dėl rezervacijų skambinti H. Stepačiui 233-8396.

Bilietų kaina – \$15.00.

Kanados lietuvių fondas

Vyt. Alanto

"AUKŠTADVARIS"

Vaidina Toronto teatras "Aitvaras" režisuoja E. Dauguvietytės-Kudabienės,

Toronto Lietuvių namuose, 1987 m. gruodžio 13, sekmadienį, 3.30 v.p.p.

Įėjimas: suaugusiems – \$6.00,

pensininkams ir studentams – \$5.00.

Kviečiame visas ir visus!

Aitvariečiai

Prof. Vytautas Skuodis su žmona Irena ir dukra Daiva

Skuodyte, lydimi dr. Onos Gustainienės, lapkričio 13 d. aplankė Anapilį ir "TŽ" redakciją bei spaustuvę, kur turėjo informacinį pasikalbėjimą. I Toronto jis atvyko dalyvauti Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmėse, kviečiamas iškilmų rengėjų komiteto. Būdamas Toronte, jis turėjo spaudos konferenciją, aplankė visą eilę valdžios pareigūnų, pasakė pagrindinę kalbą baiginiame iškilmų renginyje – pokilyje. Be to, jis buvo nurykės Otavon, kur susitiko su federacinės valdžios atstovais.

"Toronto šviesų kavalkada" rengiama lapkričio 20 d., 7 v.v., Nathan Phillips aikštėje kalėdinės eglutės iškilmė. Miesto burmistras vienu mygtuku uždegs šviesas ant 50 pėdų aukščio eglės ir kitas rotušės šviesas – apie 100.000. Choras giedos kalėdines giesmes, čiuožėjai ant ledo atliks dailiojo čiuožimo programą. Šviesos bus uždegtos ir centrinės Toronto gatvėse, prie didžiųjų pastatų.

Kanados lietuvių fondas rengiasi paminėti savo veiklos 25-rių metų sukaktį gruodžio 5, šeštadienį, specialiu koncertu ir pokyliu Toronto Lietuvių namų salėje. Ji kviečia visus tautiečius ir organizacijas, ypač gavusias Fondo paramą, dalyvauti šioje iškilmėje bei prisidėti prie Fondo augimo.

Daugiakultūrių reikalų ministeris D. Crombie pranešė, kad Barbados salos ateivių sąjungai paskirta \$40,000 koordinacinei raštinei išlaikyti ir bendruomenės projektams vykdyti.

AŲA

ADELEI DAUGINIENI

mirus,

klubo narius – VALTERI, VALĮ ir RIČARDĄ bei visus jų artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Medžiotų ir žūklautojų klubas "Tauras"

AŲA

ADELEI DAUGINIENI

mirus,

sūnui VALTERIUI su šeima ir visiems giminėms bei artimiesiems reiškiamė nuoširdžią užuojautą liūdesio valandoje –

G. D. Bonner

S. A. Podsidecki

V. Vitkūnaitė

H. V. Granke

R. A. Zander

J. J. Vitkūnai

Medžiotų ir žūklautojų klubas "Geležinis vilkas" Sudburyje, remiantis lietuvišką spaudą, neužmiršo ir "Tėviškės žiburių" – atsiuntė \$25.

Užuojautoje a.a. J. Kasiulio giminėms "TŽ" 46 nr. įvyko klaida, priimant tekstą telefonu: turi būti Elenai Girdvainienei, o ne Gerdvainienei.

B. Stalioraitienė, "TŽ" skaitytoja ir dosni rėmėja, atsiuntė šiam savaitraščiui paremti \$100 auką, atnaujino savo ir kitų dviejų skaitytojų prenumeratas, minėdama a.a. Juozo Stalioraities šešerių metų mirties sukaktį.

Dail. Reginos Žiuraitienės paveikslų parodos oficialus atidarymas "The Old Bronte Post Office Gallery" patalpoje Oakvillės mieste įvyko lapkričio 13 d. Dalyvavo labai gausus būrys lankytojų, daugiausia lietuvių. Visi gėrėjosi aliejiniais dailininkės paveikslais, vaizduojančiais Kanados Rocky kalnus. Ir šioje parodoje dailininkė atskleidė savo pomėgį gamtai, kuri jos kūryboje užima centrinę vietą. Po parodos atidarymo lankytojai buvo pakviesti į netoli esančius Žiuraitių namus, kur buvo suruoštas vaišingas priėmimas.

MONTREALQUE

Lietuvos kariuomenės šventė bus lapkričio 22 d. AV parapijos salėje. Meninę programą atliks vyrų choras, vadovaujamas muz. Aleksandro Stankevičiaus.

Metiniai AV parapijos pietūs buvo suruošti lapkričio 8 d. Salę užpildė ne tik kasdieniniai parapijiečiai, bet ir šventiniai, kurie pasirodo tik per didžiąsias šventes. Pradžioje parapijos komiteto pirm. sklandžiai visus pasveikino ir pakvietė Montrealio vyrų oktetą atlikti programą. Oktetas, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus, padainavo keturias smagias dainas, kurios publikos buvo labai šiltai priimtos. AV klebonui kun. Juozui Aranauskui palaiminus visus susirinkusius ir valgius, sekė skanūs

ir sotūs pietūs, kuriuos paruošė M. Vaušienė su savo talkininkėmis. Didžioji ir bendra loterija pradiuogino daugelį dalyvių.

Montrealio jaunimo "Gintaro" ansamblį šiuo metu sudaro dvi grupės – veteranų ir studentų. Veteranams vadovauja Kristina Gustainienė ir Linas Staškevičius. Jų repeticijos vyksta sekmadienio vakarais 6 v. AV parapijos salėje. Studentams vadovauja Silvija Staškevičienė. Jų repeticijos vyksta taip pat sekmadieniais 12 v. toje pačioje salėje. Algio Lapino praėjusį sezoną suorganizuotas "Gintarelis" ir gražiai pasirodęs per Motinos dienos minėjimą, atrodo, irgi netrukus pradės savo repeticijas.B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš \$23,000,000 REZERVAS – virš \$750,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	9 %	Taupymo – special	5 1/4 %
Term. indėlius:		Taupymo – su gyv. dr.	5 %
1 metų	8 1/4 %	Taupymo – kasdienines	4 3/4 %
180 d. - 364 d.	7 1/4 %	Einamos sąsk.	4 1/2 %
120 d. - 179 d.	7 %	RRIF – RRSP – term.	9 1/4 %
60 d. - 119 d.	6 3/4 %	RRIF – RRSP – taup.	6 1/4 %
30 d. - 59 d.	6 1/2 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 1/2 %, asmenines – nuo 10 3/4 %

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	Rosemont	Šv. Kazimiero par.
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	—	—
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	4.00-8.00	—
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00-6.00	—
Sekmadieniais	10.30-12.30	—	10.30-12.30

homecentre inc., realtor

an independent member broker

birute spudas, B.A.

sales representative

DAVENPORT ir DOVERCOURT. – Dviejų aukštų trijų miegamųjų, visai naujai atremontuotas namas. Garažas. \$239.000. BAYVIEW ir ROYAL ORCHARD BLVD. – Keturių miegamųjų, dviejų aukštų, "Tudor", \$269.500. DUNDAS ir RONCESVALLES. – Dviejų aukštų, trijų butų namas. Pajamos – \$2000.00 per mėnesį, \$169.900.

1280 dundas street west
toronto, ontario M6J 1X7
res: 445-9469

535-2500

TORONTONT

Klivlande mirusiai dr. Aleksandrai Pacevičiūtei-Klimienei prisiminti paaukojo Kanados lietuvių fondai: \$25 – A. Aperavičienė, G. Balčiūnienė, A. ir S. Sakai, K. B. Lukošiai; \$20 – V. G. Balsiai, A. Kerberienė.

Žymus slovų veikėjas, buvęs ministeris ir profesorius, dr. J. Kirschbaum, dalyvavęs kun. J. Staškaus ir kun. Pr. Gaidos kunigystės sukakties šventėje Anapilyje, atsiuntė padėkos laišką, kuriame tarp kitko sako: "Šv. Mišios ir priėmimas buvo labai įspūdingi, taip pat šventovė ir salė. Be abejonės, lietuvių yra puiki bendruomenė".

Jaunimo kongreso loterijoje, surengtoje Kanados lietuvių jaunimo sąjungos lapkričio 7 d. Toronto Lietuvių namuose, laimėjo: P. Girėys iš Mississaugos – \$500, D. Peat iš Toronto – metinį slidininko pasą Loreto slidvietėje, B. Venslovas iš Stoney Creek – meno kūrinių, Simanavičius iš Islingtono – nemokama "pizža" ištisiam metam, A. Mingėla iš Hamiltono – \$50.

• Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bei kurio laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronto.

MOTERIS, 60 metų amžiaus įeško kambario šeimai. Skambinti tel. 245-9990.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronto.